

WIADOMOŚCI UNIwersyteckie

MIESIĘCZNIK • UNIwersYTET MARIi CURIE-SKŁODOWSKIEJ

CZERWIEC 2005

5 (120)

PL ISSN 1231-216X

Rok 15 Egzemplarz bezpłatny

KOZIENALIA 2005

KRONIKA REKTORSKA

3 V na uroczystościach poświęconych Konstytucji 3 maja władze Uczelni reprezentował rektor Marian Harasimiuk. **4 V** w Kazimierzu rozpoczęły się obrady konferencji „Racjonalizacja wydatków publicznych”, w której uczestniczył Rektor. **5 V** pod przewodnictwem prorektora Stanisława Chibowskiego obradowała Uczelniana Komisja Rekrutacyjna. **6 V** w Auli Uniwersyteckiej zgromadzenie elektorów wybierało ekipę prorektorską. Portrety i sylwetki prorektorów przedstawiliśmy w poprzednim numerze (niestety z błędami,

za co bardzo przepraszamy), gwoli przypomnienia informujemy, że prorektorami na kadencję 2005-2008 wybrani zostali profesorowie: Anna Pajdzińska, Anna Tukiendorf, Jerzy Węclawski i Tadeusz Borowiecki. **8 V** w 60 rocznicę zakończenia II wojny światowej w uroczystościach zorganizowanych w Lublinie uczestniczył prorektor Pomorski, który brał także udział w obchodzonego Dniu Europy. **10 V** po południu rektor Harasimiuk wspólnie z panią prorektor AR profesora Grażyną Jeżewską oraz prezydentem Lublina

Andrzejem Pruszkowskim zainaugurowali trwające niemal dwa tygodnie Dni Kultury Studenckiej „Kozienalia 2005”. Po przejażdżce bryczką w korowodzie kozienaliowym Rektor przybył do Sali Senatu, gdzie podpisał umowę o współpracy z Profesorem Andrzejem Zollem, Rzecznikiem Praw Obywatelskich. Dziekan Wydziału Prawa i Administracji prof. dr hab. Leszek Leszczyński wspólnie z panią dyrektorką Biura RPO Urszulą Szkodzińską podpisali porozumienie o funkcjonowaniu

Studenckiej Poradni Prawnej. Postanowienia Umowy o współpracy mówią o działaniach studenckich (pod opieką merytoryczną pracowników naukowych), których celem jest ułatwienie Rzecznikowi Praw Obywatelskich realizacji ochrony wolności i praw człowieka, podnoszenie świadomości prawnej społeczeństwa w zakresie ochrony podstawowych praw człowieka i obywatela. Służy temu przede wszystkim bezpłatna pomoc prawna udzielana przez studentów. Poradnia będzie mogła przekazywać Rzecznikowi Praw Obywatelskich sprawy, które wymagają jego interwencji lub czynności, np. przed Sądem Najwyższym. Biuro Rzecznika służyć będzie wszelką pomocą studentom Wydziału Prawa i Administracji UMCS działającym w Poradni, m.in. przez organizowanie praktyk, szczegółowych szkoleń tematycznych, seminariów i konferencji. Umowa przewiduje możliwość wydawania poradników edukacyjno-informacyjnych opracowywanych przez studentów, działających w porozumieniu z BRPO, pomagając (podkreślam raz jeszcze bezpłatnie) przede wszystkim osobom ubogim, nie zawsze zorientowanym zakresie swoich praw i wolności. Dodam jeszcze, że na Wydziale Prawa i Administracji UMCS Studencka Poradnia Prawna działa od lutego 2001 roku i udzieliła ponad 300 bezpłatnych porad w sprawach z zakresu prawa cywilnego, administracyjnego i prawa pracy. **12-19 V** Rektor wyjechał do Poitiers, gdzie z władzami miejscowego Uniwersytetu, Rady Departamentu Deux-Sèvres i Europejskiego Centrum Zapobiegania Ryzykom w Niort prowadził negocjacje w sprawie uruchomienia polsko-francuskich studiów Master Zawodowy z Nauk Ścisłych i Technicznych: „Zarządzanie Jakością, Bezpieczeństwem i Środowiskiem, specjalność: Zarządzanie Bezpieczeństwem i Środowiskiem Systemów Przemysłowych” przy wsparciu CG 79, CEPR i Ambasady Francji w Warszawie. **14 V** w galerii Szczyńskiej na Starym Mieście odbył się wernisaż wystawy dziekana

Wydziału Artystycznego profesora Grzegorza Mazurka jako prezent na rocznicę pięćdziesiątych urodzin. Na uroczystości obecny był prorektor Karol Izidor Wysocki z Małżonką. **18 V** w Muzeum UMCS prorektor Pomorski otworzył wystawę „Wandalowie – lud, który odszedł w niepa-

mięć”. **22-24 V** odbywało się w Łodzi plenarne posiedzenie Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, w którym uczestniczył rektor Harasimiuk, poświęcone m.in. sprawom finansowania prac naukowo-badawczych w państwowych uczelniach wyższych i etyce środowiska akademickiego. Wybrane zostały władze KRASP na kadencję 2005-2008, przewodniczącym został profesor Luty, rektor Politechniki Wrocławskiej. **25 V** odbywało się posiedzenie Senatu Akademickiego naszej uczelni, a po nim zorganizowana została tradycyjna konferencja prasowa dla ogólnopolskich i lokalnych mediów. W Auli Uniwersyteckiej uroczystość obchodzono 50. rocznicę doktoratu profesora Jana Grzegorza Krzyża, matematyka, wybitnego specjalisty z zakresu funkcji analitycznych. Sylwetkę Profesora przedstawiliśmy w poprzednim numerze „Wia-

domości”. Uroczystość zgromadziła liczne grono pracowników i studentów. Przybyli przyjaciele Jubilata – profesorowie Józef Siciak i Jerzy Albrycht. Szczególnie ten ostatni wzruszająco i bardzo ciepło wspominał swoją, trwającą 60 lat, przyjaźń z profesorem Janem Krzyżem.

EMP

Fot. Maciej Przysucha

GRATULUJEMY

Pani Profesor Urszuli Bobryk wysokiego odznaczenia „Zasłużony dla kultury polskiej”, które otrzymała z rąk wicedyrektora departamentu współpracy z samorządami i upowszechniania kultury MSZ Krzysztofa Marszałka na marcowym posiedzeniu Senatu UMCS.

*

Panu Profesorowi Wiesławowi Śladkowskiemu, który 18 maja, w 70. rocznicę urodzin i 50-lecie pracy naukowej, otrzymał specjalnie Mu dedykowany przez pracowników Instytutu Badań nad Polonią i Duszpasterstwem Polonijnym KUL tom „Studiów Polonijnych”.

*

Z przyjemnością witamy nową gazetę, która ukazuje się na naszej uczelni. Jest to „USmanix”.

*

Doc Janowi Gurbie, któremu Walne Zebranie Członków Stowarzyszenia Wychowanków Gimnazjum i Liceum im. Stanisława Staszica w Lublinie 9 kwietnia nadało tytuł Honorowego Członka Stowarzyszenia.

*

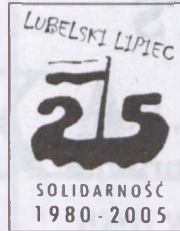
Doktorowi Zbigniewowi Józwickowi zdobycia pierwszej nagrody w zakresie plastyki na organizowanym przez Parafię Matki Bożej Częstochowskiej w Ludwinie oraz „Nasz Dziennik” Ogólnopolskim Konkursie Poezji, Pieśni i Plastyki „O dar Eucharystii”.

ZDANIEM BLONDYNKI

Różnie mówi się na temat błędów, które, choć nie powinny, zdarzają się jednak w każdej redakcji. Chochlik drukarski czy też wirusik spowodował błędy w poprzednim numerze. Przepraszamy i na marginesie słowo komentarza – jakoś tak się dziwnie składa, że mało kto gratuluje udanego materiału czy numeru, natomiast liczba telefonów od osób życzliwych i informujących o zauważonym błędzie czy pomyłce jest doprawdy imponująca.

SERWIS ZWIĄZKOWY

„Na początku był Lipiec”

W Auli im. Stefana Kardynała Wyszyńskiego KUL 7 czerwca odbyło się sympozjum „Na początku był Lipiec”, poświęcone wydarzeniom, które zapoczątkowały falę strajków zwieńczonych porozumieniami sierpniowymi 1980 r. Poprzedziła je Msza św. w kościele Akademickim i otwarcie okolicznościowej wystawy przez ks. bp. Mieczysława Cisłę, przewodniczącego Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” Janusza Śniadka i rektora KUL ks. prof. Stanisława Wilka. Obrady otworzyli przewodniczący Zarządu Regionu Środkowoschodniego NSZZ „Solidarność” Marian Król i wiceprezydent Lublina Krzysztof Michalkiewicz. Członkiem Komitetu Honorowego Sympozjum i aktywnym jego współorganizatorem był przewodniczący KZ NSZZ „Solidarność” UMCS Józef Kaczor. On też przewodniczył obradom obok profesorów Piotra Gacha i Tomasza Panfila.

Program wypełniły wystąpienia: „Jan Paweł II a »Solidarność«” – ks. dr. Alfreda Wierzbickiego, „Geneza ruchu »Solidarność«” – dr. Janusza Krupskiego, „Lubelski Lipiec i »Solidarność« w Regionie Środkowoschodnim do 13 grudnia 1981 r. – red. Marcina Dąbrowskiego, „Przygotowanie stanu wojennego przez władze” – prof. Piotra Gacha, „Struktury organizacyjne »Solidarności« Regionu Środkowoschodniego w okresie 13 grudnia 1981-19 lutego 1989” – dr. Zygmunta Łupiny, „Formy działalności niejawniej – świadkowie wydarzeń”: Regionalna podziemna prasa – Andrzeja Pleszczyńskiego, Wakacje z Bogiem – dr. Józefa Kaczora, „»Solidarność« wczoraj, dziś i jutro” – Janusza Śniadka.

W przerwie obrad można było obejrzeć film o lubelskim Lipcu Grzegorza Linkowskiego.

Wprowadzenia do popołudniowej dyskusji panelowej wygłosili: Teodor Basak – „Lubelski Lipiec – atmosfera robotniczego protestu”, prof. Wiesław A. Kamiński – „»Solidarność« – między lepszym ustrojem a niepodległością”, prof. Jerzy Bartmiński – „Praca ludzka w idei »Solidarności«”, red. Janusz Winiarski – „Problemy tworzenia rolniczej »Solidarności«”, „Z doświadczeń podziemnej »Solidarności«” – Włodzimierz Blajerski, „»Solidarność« – pomoc w czasach próby” – Elżbieta i Andrzej Teskowie, „Pomoc internowanym” – ks. Tadeusz Pajurek.

Materiały sympozjum wydane zostaną w formie książki.

Komitet Honorowy
25 rocznicy wydarzeń
„Lubelskiego Lipca '80”
Przewodniczący Komisji Krajowej
NSZZ „Solidarność”
Prezydent Miasta Lublin
Zarząd Regionu
Środkowoschodniego
NSZZ „Solidarność”

zapraszają

na uroczystości
25 ROCZNICY WYDARZEŃ
LUBELSKIEGO LIPCA
I POWSTANIA
NIEZALEŻNEGO
SAMORZĄDNEGO
ZWIĄZKU ZAWODOWEGO
„SOLIDARNOŚĆ”

Program uroczystości
Lublin, 17 lipca 2005, niedziela

9.00 – Złożenie kwiatów pod
pomnikiem Doli Robotniczej
Droga Męczenników Majdanka 12

10.00 – uroczysta Msza Święta
pod przewodnictwem
ks. arcybiskupa Józefa Życińskiego
Archikatedra Lubelska

11.15-12.30 – przemarsz ulicami
Lublina
złożenie kwiatów pod tablicą Jana
Pawła II
pomnikiem ks. Jerzego Popiełuszki
pomnikiem Stefana Kardynała
Wyszyńskiego
Krzyżem Kolejarskim

15.00 – uroczyste spotkanie z
okazji 25 rocznicy wydarzeń
Lubelskiego Lipca i powstania
NSZZ „Solidarność”
Międzynarodowe Targi Lubelskie
ul. Dworcowa 11, Park Ludowy

Uroczystościom towarzyszyć
będą koncerty artystów
scen polskich połączone
z pokazem sztucznych ogni
w dniach 16-17 lipca
w lubelskim Parku Ludowym
w godz. 14.00-22.00
oraz działania artystyczno-
dokumentacyjne
WAGON „Lublin”
i Wirtualne Muzeum

Konkurs

Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” UMCS ogłasza konkurs na **najlepszą pracę magisterską w roku akademickim 2005/2006, dotyczącą 25-lecia NSZZ „Solidarność” UMCS, i ustanawia dla zwycięzcy nagrodę w wysokości 1000 zł.**

„Dzieje rolnictwa Pobuża”

Niezwykle interesujący projekt naukowo-wystawienniczy zrealizowany został przez Muzeum Chełmskie w Chełmie we współpracy z Wołyńskim Muzeum Krajoznawczym z Łucka. 31 maja br otwarta została wystawa „Bug – rzeka, która łączy. Dzieje rolnictwa Pobuża”, zrealizowana przy wydatnym wsparciu środków Unii Europejskiej w ramach Euroregionu Bug. Zespół pod kierunkiem mgra **Andrzeja Bronickiego** (archeolog – absolwent UMCS) i mgr **Bożeny Dobosz** (etnograf), przygotował niezwykłą ekspozycję, pokazującą ewolucję w zakresie techniki uprawy ziemi od samego jej początku w neolicie (ca 7500 lat temu), po okres międzywojenny. Udało się zebrać naprawdę unikatowy zestaw zabytków dla obydwu epok. Na wystawie jest m.in. jedyne tego rodzaju naczynie kultury pucharów lejkowatych sprzed 5500 lat z Gródka nad Bugiem, zdobione wyobrażeniami koni, najstarszymi w środkowej Europie; największa do obejrzenia w jednym miejscu kolekcja krzemienych sierpów; dalej – unikatowy zespół sierpów i półkosków z Pikul koło Janowa Lubelskiego, zdeponowanych tam jako wota przez germańskich Bastarnów w I w. przed Chr.; kamienie z najstarszych na wschód od Wisły żaren rotacyjnych, datowane już na II w. po Chr. (z Chełma-Bielawina); największy ze znalezionych poza obszarem kultury śródziemnomorskiej skarb narzędzi rolniczych z Wolicy Brzozowej (koniec V w. po Chr.) i unikatowy depozyt żelaznych okuć radła znaleziony przy jednej z XIII-wiecznych chat w Hrubieszowie Podgórzu. Część etnograficzna zawiera nie tylko autentyczne perełki zbiorów narzędzi rolniczych, ale również rzeźby i malarstwo ludowe o tej tematyce oraz fotografie. Najciekawsze jest jednak to, że narzędzia XIX-wieczne powielają wiernie wzory znane już od 2000 lat (!). Można bez ryzyka również założyć, że nie uchwytnie w wykopaliskach elementy narzędzi i np. pojemników na ziarno wykonywane z surowców organicznych (drewno, słoma), mogły wyglądać przed dwoma tysiącami lat tak, jak te zgromadzone na ekspozycji (!).

Wystawie towarzyszy licząca bez mała 200 stron książka pod tytułem całego projektu, autorstwa A. Kokowskiego (część archeologiczna) i prof. dr. hab. Mieczysława Prokopka (część etnograficzna), bogato ilustrowana zarówno fotografiami i rycinami oryginalnych zabytków, jak i rekonstrukcjami narzędzi. Obydwa teksty posiadają wyczerpujące streszczenia w języku ukraińskim.

Ekspozycja, czynna przy ul. Lubelskiej 56A w Chełmie do 30 września, jest godna gorącego polecenia.

Andrzej Kokowski

Z PRAC SENATU

Posiedzenie 25 maja

W porządku obrad znalazły się sprawy dotyczące m.in. działalności naukowo-badawczej w 2004 r., kontroli NIK, poselskiego projektu ustawy o utworzeniu Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach, zmian w strukturze organizacyjnej, utworzenia wspólnych studiów z Uniwersytetem w Poitiers (Francja), nadania tytułu doktora honoris causa prof. dr. hab. Franciszkowi Ziejce, nadania Medalu Zasłużony dla Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej prof. dr. hab. Ryszardowi Orłowskiemu oraz sprawy osobowe i bieżące.

Obrady Senatu UMCS poprzedziło włączenie: nominacji na stanowiska profesorów zwyczajnych prof. dr. hab. Renacie Śnieżko, prof. dr. hab. Marii Chodkowskiej, prof. sztuk muzycznych Urszuli Bobryk, prof. dr. hab. Andrzejowi Gózdziowi oraz nagrody jubileuszowej prof. dr. hab. Zdzisławowi Bartkowi-czowi.

Część merytoryczną posiedzenia zainicjowało sprawozdanie Rektora z działalności naukowo-badawczej Uniwersytetu w 2004 r., które przedstawił prorektor ds. badań naukowych i współpracy z zagranicą prof. dr. hab. Karol I. Wysokiński. W roku sprawozdawczym opracowano plany zadaniowo-finansowe badań prowadzonych w jednostkach, dokonano ich oceny, opracowano zasady i sposób gospodarowania środkami dotacji budżetowej KBN, zweryfikowano merytoryczne plany badań własnych i działalności statutowej do wysokości środków przyznanych decyzjami KBN. Wykonano 617 zadań badawczych w ramach badań własnych dofinansowanych przez KBN, 481 w ramach dofinansowania działalności statutowej, 100 w ramach projektów badawczych KBN, 6 tematów na podstawie zawartych umów i porozumień z podmiotami gospodarczymi, 32 zadania w ramach bezpośredniej współpracy z podmiotami gospodarczymi oraz 47 zadań w ramach przedsięwzięć wspomagających badania naukowe. Łącznie poza dotacją MENiS zrealizowano 1283 zadania badawcze.

W 2004 r. nastąpił znaczący rozwój kadry naukowej. W Uniwersytecie 9 pracowników uzyskało stanowisko profesora zwyczajnego, 5 tytuł profesora, 5 stanowisko profesora nadzwyczajnego UMCS, 14 stopień doktora habilitowanego oraz 55 stopień doktora.

W zakresie działalności naukowo-badawczej opublikowano 3643 prace, w tym 1035 o zasięgu międzynarodowym i 2608 o zasięgu krajowym. W czasopiśmie wyróżnionych z listy filadelfijskiej zamieszczono 325 recenzji pracowników naszej uczelni, w innych czasopiśmie zagranicznych ponad 100. Wydano 14 monografii i podręczników o zasięgu międzynarodowym.

Ponadto, dofinansowano zakup aparatury naukowej, rozbudowę sieci LUB-MAN i łączności komputerowej, import

czasopism naukowych, działalność wydawniczą oraz współpracę naukową z zagranicą.

Senat pozytywnie ocenił i zatwierdził sprawozdanie Rektora. Nie sposób omówić wszystkich jego aspektów. Za interesowanych odsyłam do jego treści. Pełny tekst sprawozdania znajduje się (do wglądu) w Dziale Badań Naukowych.

W dalszej części obrad prof. dr. hab. K. Stępnik przedstawił informację o wynikach kontroli NIK dotyczącej ośrodków zamiejscowych. Ponadto, Senat UMCS przyjął negatywne stanowisko w sprawie utworzenia Uniwersytetu Jana Kochanowskiego w Kielcach.

Dyskutowano nad zmianami organizacyjnymi w strukturze Uniwersytetu. W tym zakresie Senat zaakceptował wnioski: o utworzenie Pracowni Geograficznych Systemów Informacyjnych na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi; o utworzenie Instytutu Informatyki oraz wniosek o przekształcenie Zakładu Fizyki Stosowanej w Zakład Fizyki Molekularnej na Wydziale Matematyki, Fizyki i Informatyki; o zmianę nazwy Zakładu Teorii i Metodologii Kultury na Zakład Teorii Kultury i Metodologii Nauk o Kulturze na Wydziale Humanistycznym; o zmianę nazwy Zakładu Pedagogicznego Kształcenia Nauczycieli na Zakład Pedagogiki i Edukacji Zdrowotnej oraz o utworzenie Zakładu Pedagogiki Resocjalizacyjnej na Wydziale Pedagogiki i Psychologii; o zmianę nazwy Zakładu Muzykoterapii na Zakład Muzykoterapii i Edukacji Muzycznej na Wydziale Artystycznym.

Senat pozytywnie zaopiniował wnioski rad wydziałów dotyczące kształcenia dwukierunkowego studentów studiów zawodowych w roku akademickim 2005/06, a także wyraził zgodę na zawarcie umowy o utworzeniu wspólnych studiów z Uniwersytetem w Poitiers we Francji. Senat postanowił nadać: tytuł doktora honoris causa prof. dr. hab. Franciszkowi Ziejce oraz Medal Zasłużony dla UMCS prof. dr. hab. Ryszardowi Orłowskiemu.

Senat UMCS pozytywnie odniósł się do wniosków i uchwał rad wydziałów w następujących sprawach: mianowania dra hab. Bernarda Stańca na stanowisko profesora nadzwyczajnego – Wydział Biologii i Nauk o Ziemi; mianowania dr hab. Jolanty Szpyry-Kozłowskiej, dr hab. Anny Sochackiej oraz dra hab. Emila Horocha na stanowiska profesorów nadzwyczajnych na czas nieokreślony – Wydział Humanistyczny; mianowania dr hab. Marii Pąchalskiej na stanowisko profesora nadzwyczajnego – Wydział Pedagogiki i Psychologii; mianowania dr hab. Ewy Maj i dra hab. Stefana Stępnia na stanowiska profesorów nadzwyczajnych – Wydział Politologii; mianowania prof. szt. plast. Grzegorza Mazurka na stanowisko profesora zwyczajnego – Wydział Artystyczny.

W sprawach bieżących przewodniczący Uczelnianej Komisji Wyborczej prof. dr. hab. Ryszard Dębicki przedstawił informację dotyczącą wyborów organów jednoosobowych i kolegialnych Uczelni.

Robert Wąsiewicz

WSPÓLPRACA MIĘDZYNARODOWA

7 czerwca w Sankt Petersburgu, w nowym budynku Rosyjskiej Biblioteki Narodowej otwarta została Wystawa Polskiej Książki Naukowej. 40 wydawców akademickich z całej Polski zaprezentowało ok. 2,5 tys. publikacji z różnych dziedzin wiedzy. Całość ekspozycji, zgodnie z tradycją tego typu wystaw, przekazana została w darze gospodarzom. Współorganizatorami Wystawy byli: UMCS i Stowarzyszenie Wydawców Szkół Wyższych. To już 11 Wystawa Polskiej Książki Naukowej, a 5 zorganizowana w Europie Wschodniej (Lwów – 1999, Wilno – 2000, Kijów – 2002, Dniepropietrowsk – 2004).

8 czerwca w głównym gmachu Rosyjskiej Biblioteki Narodowej została otwarta wystawa poświęcona paryskiej „Kulturze”, zatytułowana „Jerzy Giedroyc i epoka »Kultury«”, której współorganizatorem obok Towarzystwa Opieki nad Archiwum Instytutu Literackiego w Paryżu było Wydawnictwo UMCS. Wystawa przygotowana dla rosyjskiego odbiorcy przybliżała historię oraz dorobek paryskiej „Kultury” i jej twórcy. Towarzyszyły jej książki Instytutu Literackiego oraz pozycje wydane przez Wydawnictwo UMCS, a poświęcone ośrodkowi paryskiemu. Wystawę otworzył honorowy gość, znakomity dziennikarz, komentator polityczny „Gazety Wyborczej”, wieloletni współpracownik Jerzego Giedroycia redaktor Leopold Unger.

Wydawcy akademicki tego dnia wieczorem przekazali do biblioteki nowo powstałego Seminarium Duchownego wybrane publikacje z własnych oficyn.

Wystawom towarzyszyło duże zainteresowanie. Pe-

POLSKA KSIĄŻKA W PETERSBURGU

tersburscy bibliotekarze i czytelnicy z uwagą oglądali ekspozycję, zapisując tytuły książek, które w najbliższym czasie zechcą wypożyczyć. We wszystkich wystawach uczestniczył dyrektor Rosyjskiej Biblioteki Narodowej z Petersburga Włodzimierz Zajcew, konsul RP Hieronim Grela oraz Metropolita Moskwy i Rusi, ksiądz abp Tadeusz Kondrusiewicz.

Krótki pobyt w Petersburgu dał okazję do pobieżnego, niestety, obejrzenia miasta. Odrestaurowane z okazji 300-lecia jego założenia wspaniałe pałace, Newski Prospekt, rezydencje carskie zadziwiają monumentalnymi rozmiarami. Podobnie jak letnia rezydencja Carskie Sioło z odtworzonym na podstawie rycin i fotografii wnętrzami, w tym słynną

bursztynową komnatą. Udało się nam dotrzeć do wspaniałych zbiorów Ermitażu, obejrzeć mieszkanie-muzeum Anny Achmatowej, gdzie w jednym z pokoi gromadzone są pamiątki po Josifie Brodskim. Sporych wrażeń dostarczyła przejażdżka turystycznym statkiem po kanałach i rzekach Petersburga pod starymi

mostami, których jest około 400. Zarówno oficjalne uroczystości dzięki życzliwości i gościnności gospodarzy, jak i krótki program turystyczny zapisały się w pamięci uczestników.

Elżbieta Mulawa-Pachol

Marek Krwaczyk (z lewej) i Leopold Unger

ROZMOWA „WIADOMOŚCI”

Z mgr *Silke Plate*, lektorką *Deutscher Akademischer Austauschdienst (DAAD – Niemieckiej Centrali Wymiany Akademickiej)* w Instytucie Germanistyki UMCS w latach 2000–2005, rozmawia dr *Jolanta Krieger-Knieja*.

Kolorowa codzienność

Od pięciu lat pracuje Pani na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej jako lektor DAAD. W tym semestrze kończy się Pani kontrakt w Lublinie. Czy to miejsce, w którym spędziła Pani tyle lat, pozostanie w Pani pamięci na długo?

Tak. Bardzo mi się podoba w Lublinie. Po pięciu latach jestem nadal zafascynowana architekturą centrum miasta. Gdy stoję na przystanku autobusowym na

Krakowskim Przedmieściu albo na ul. 3 Maja, podziwiam elewacje w stylu secesyjnym. Od jakiegoś czasu elewacje wielu budynków zrobiły się kolorowe. Wszystkim moim gościom pokazuję, że to miasto jest perełką. Poza tym jest dużo zieleni, a to nie tylko za sprawą ładnego Ogrodu Saskiego, który tworzy klimat spokoju w ruchliwym centrum miasta, ale też zieleni na osiedlach, np. tam, gdzie mieszkam (osiedle Kalina). A ponadto podoba mi się wielkość miasta. Miasto nie jest ogromne, ale też nie małe, jest takie akurat. Chodząc po ulicach spotyka się znajomych, kolegów, swoich studentów. To jest takie miłe!

Sprokowała Pani następne moje pytanie: czy może Pani porównywać studentów w Polsce i w Niemczech?

W Niemczech nie uczyłam nigdy na uniwersytecie. Znam niemieckich studentów tylko z perspektywy wewnętrznej, z czasu, gdy sama byłam studentką. I pamiętam, że na zajęciach też często nie cała grupa była aktywna. My, nauczyciele, narzekamy, że za dużo studentów jest biernych. Owszem, są – i to źle! Ale chyba wszędzie tacy są, i nie tylko nasi. Pracując na tutejszej

germanistyce obserwowałam także postępy w nabywaniu kompetencji językowych i rozwój studentów, to nadawało mojej pracy sens i było dobrą motywacją.

Proszę opowiedzieć, czym zajmowała się Pani poza pracą dydaktyczną?

Właśnie nieustannie zachęcałam studentów do działalności i kreatywności! Przez cztery lata prowadziłam studencką grupę teatralną Instytutu Germanistyki. Wyreżyserowałam cztery ambitne sztuki niemieckojęzycznych pisarzy po niemiecku. Po naszych premierach w Chatce Żaka wyjechaliśmy na pięć wstępów gościnnych w zaprzyjaźnionych instytutach germanistyki – dwa razy byliśmy w Olsztynie, raz w Rzeszowie; otrzymaliśmy ponadto zaproszenie od pana burmistrza Biłgoraja oraz od dyrekcji Gerhart-Hauptmann-Haus w Jeleniej Górze. Cieszę się z tych wyjazdów, ponieważ promowały Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej. Nadmienię, że wystąpiliśmy z jedną ze sztuk także w ramach lubelskich Kozienalii. Poza tym zorganizowałam dwa wieczory literackie z udziałem współczesnych niemieckich pisarzy młodego poko-

lenia dla środowiska germanistycznego oraz innych zainteresowanych literaturą niemiecką. Także wyjazd dla naszych studentów do Freiburga oraz dwa kilkudniowe spotkania ze studentami z Niemiec i Polski, tu w Lublinie. To nie wszystkie, ale wg mnie najważniejsze i najciekawsze przedsięwzięcia podczas mojej pracy w tym uniwersytecie. Myślę, że urozmaiciły i ubarwiły one codzienność akademicką i program studiów.

Nie wspomniała Pani o jej trosce o księgozbiór Instytutu Germanistyki.

W ciągu pięciu lat udało się zasilić bibliotekę instytutu ok. 300 egzemplarzami książek zakupionych z funduszu DAAD na potrzeby dydaktyki języka niemieckiego, językoznawstwa, literaturoznawstwa, glottodydaktyki, realioznawstwa i historii niemieckiego obszaru językowego.

Tak więc czas w Lublinie upłynął Pani bardzo pracowicie! Co motywowało Panią do prowadzenia takiej szerokiej działalności?

Po pierwsze, w naszym zawodzie chodzi nie tylko o przekazanie ściśle określonej wiedzy. Chcia-

łam, żeby studenci mieli możliwość zdobycia szerokiej perspektywy spojrzenia na Niemcy, na literaturę i kulturę niemiecką, mentalności Niemców itd. tu, na miejscu, z dala od tego kraju. I po drugie, kieruję się w życiu zasadą, że człowiek kształci się i kształtuje kompleksowo, w pełni: kształtuje swój rozum, wyobraźnię, zdolności twórcze, zachowania społeczne, odpowiedzialność, osobowość itp. Ja

to wszystko mogłam realizować np. w mojej pracy z grupą teatralną.

Jak Pani ocenia współpracę z młodymi aktorami-amatorami?

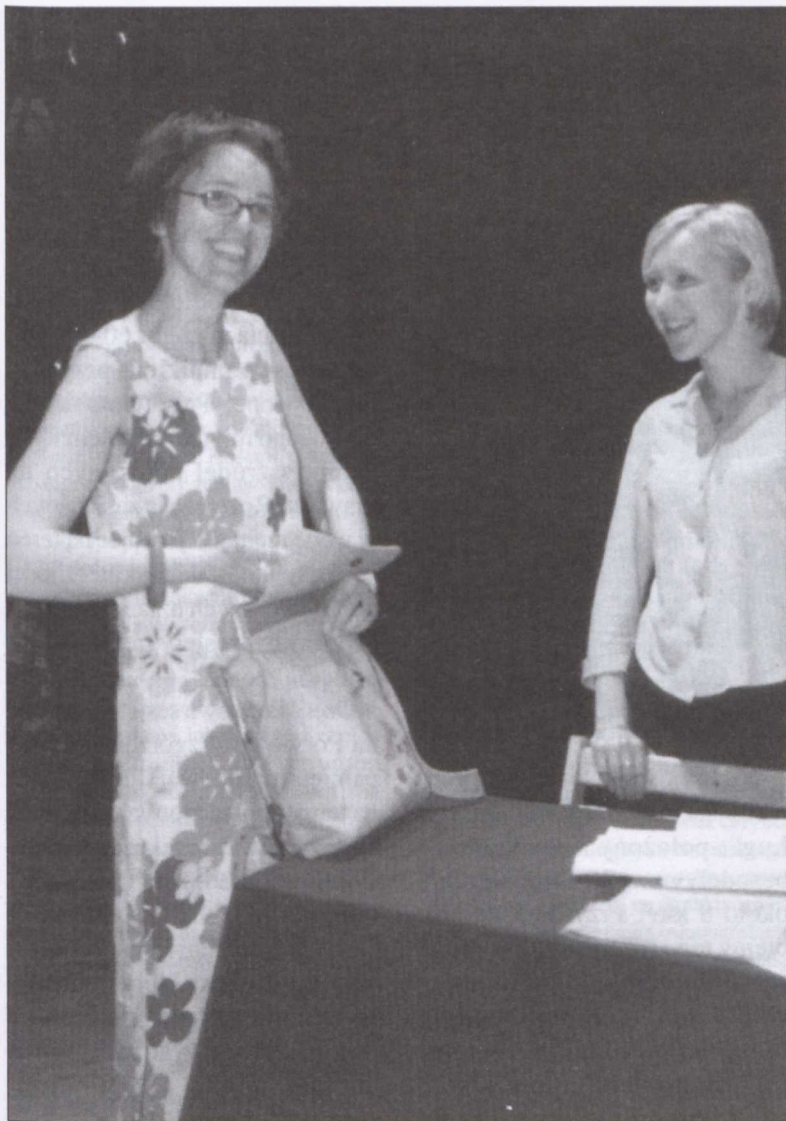
Jestem bardzo szczęśliwa, że mogłam z nimi pracować! Wyniki były niesamowite! I na płaszczyźnie życia wewnętrznego i pod względem gry, aktorstwa. Jestem bardzo wdzięczna, że miałam okazję poznać takich młodych ludzi i pracować z nimi w teatrze. Oni należą do tych studentów, którzy wykorzystują swój czas studiów właściwie, czyli pragną się w pełni wykształcić, o czym wcześniej mówiłam.

Miło jest słyszeć tyle ciepłych słów pod adresem naszych studentów. A jak została Pani przyjęta i jak się zaaklimatyzowała wśród pracowników Instytutu Germanistyki?

Od samego początku czułam się w instytucie bardzo dobrze. Przez kolegów i koleżanki zostałam serdecznie przyjęta i w takiej atmosferze pracuję do dziś. Z ich strony oraz ze strony dyrekcji słyszałam zawsze słowa wsparcia i uznania za moją pracę, a podziękowania odbieram jako szczere i świadczące o tym, że nie jest im obojętne to, czym się tutaj zajmuję.

ROZMOWA „WIADOMOŚCI”

BADANIA NAUKOWE

KOMISJA HISTORII
KSIĄŻKI I BIBLIOTEK

Wydaje mi się, że Pani życie bogate jest w dobre doświadczenia zdobyte w Lublinie! Czy tęskni Pani w ogóle za czymś z ojczyzny?

Czasem tęsknię za bliskimi i za moim ogrodem tam.

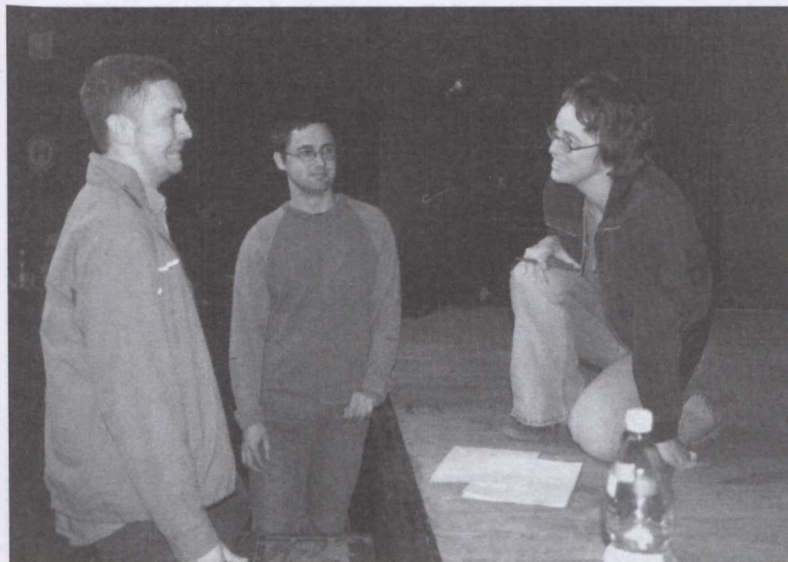
A jakie plany ma Pani na przyszłość?

Bardzo chciałabym zajmować się dziedziną polsko-niemieckiej wymiany kulturowej. Z okazji 60. rocznicy zakończenia II wojny

światowej obecny rok został nazwany Rokiem Polsko-Niemieckim. Często okazuje się, że my, choć sąsiedzi, jednak wciąż tak mało o sobie wiemy. Jest więc jeszcze dużo do zrobienia. A moim cichym marzeniem byłoby uwieńczenie mojej dotychczasowej działalności i pracy w tym zakresie rozprawą doktorską.

Bardzo dziękuję za rozmowę!

Jolanta Krieger-Knieja

Przy Komitecie Nauk Historycznych PAN powstała Komisja Historii Książki i Bibliotek. Kierowanie Komisją zaproponowano prof. dr hab. **Marii Judzie** – dyrektorowi Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informatyki UMCS w Lublinie. W skład Komisji wchodzi osoby związane ze środowiskiem bibliotekoznawczym: prof. dr hab. Maria Juda, prof. dr hab. Kazimiera Maleczyńska (Uniwersytet Wrocławski), prof. dr hab. Krzysztof Migoń (Uniwersytet Wrocławski), prof. dr hab. Edward Potkowski (Uniwersytet Warszawski), prof. dr hab. Józef Wojakowski (Uniwersytet Warszawski), prof. dr hab. Paulina Buchwald-Pelcowa (Biblioteka Narodowa), prof. dr hab. Janusz Tondel (Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu), prof. dr hab. Hanna Tadeusiewicz (Uniwersytet Łódzki), prof. dr hab. Ryszard Marciniak (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), dr hab. Edward Różycki (Uniwersytet Śląski), dr hab. Zoja Jaroszewicz-Pierśławcew (Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie). Sekretarzem Komisji została mgr **Grażyna Piechota**.

Program działania Komisji obejmuje zjawiska związane z dawną książką rękopiśmienną i drukowaną, jakością produkcji skrypcyjnej i typograficznej, problematyką bibliofilstwa i kolekcjonerstwa książek wśród różnych kręgów jej miłośników. Na nowo badaniem objęte zostaną biblioteki, których bliższe poznanie pozwoli na pełniejsze określenie funkcji i znaczenia tego rodzaju instytucji w rozwoju kulturalnym Polski. Wiele korzyści naukowych przyniesie zbadanie obiegu książki w środowisku lokalnym, wzajemnego przenikania się kultury słowa mówionego, pisanego i drukowanego.

Zbadanie kręgów użytkowników określonych dzieł pozwoli ocenić oryginalność polskiej myśli oraz krążenie idei w skali krajowej i międzynarodowej. Ważne

zagadnienie badawcze stanowi zbadanie zasobu dawnej książki rękopiśmiennej i drukowanej, który w skutek wydarzeń o charakterze politycznym, wypadków losowych, niewłaściwych warunków przechowywania, działań wojennych rozgrywających się na terytorium Rzeczypospolitej, rozbiorów, kasat zakonów, doznał rozproszenia i strat ilościowych.

Program obejmuje także zagadnienia związane z rękopisami średniowiecznymi, które nie wszystkie do tej pory zostały zbadane i zidentyfikowane. Stanowią one istotne źródło do poznania kultury piśmiennej w ówczesnej Polsce, recepcji nowych prądów o charakterze naukowym, religijnym, kulturalnym, politycznym i gospodarczym. Są ważnym elementem obserwacji wchodzenia Polski w obręb kultury łacińskiego średniowiecza. Badania skupią się również na książce produkowanej w Polsce i sprowadzanej z zagranicy, która jest podstawowym źródłem do poznania kręgów jej użytkowników, ich potrzeb czytelniczych i rezultatów lektury. Poza tym stanowi podstawowe źródło do poznania książki polskiej w ogólnoeuropejskim obiegu słowa drukowanego, stopnia zaspokojenia potrzeb czytelniczych polskiego użytkownika. W prezentowanym programie badawczym zasygnalizowane zostały najważniejsze zjawiska związane z dawną książką i biblioteką. Pozwolą one dogłębniej poznać zasoby rękopisów, inkunabułów i starodruków w polskich bibliotekach oraz zbadać książkę na wszystkich etapach jej rozwoju, zwracając uwagę na istotne jej funkcje. Zaproponowany program pozwoli na dopełnienie obrazu dziejów kultury książki w Polsce.

Inicjatywa utworzenia Komisji Historii Książki i Bibliotek powstała w środowisku lubelskim i spotkała się z poparciem i uznaniem ze strony wszystkich ośrodków bibliotekoznawczych w kraju.

Grażyna Piechota

KONFERENCJE • SYMPOZJA • ZJAZDY

„Park Krajobrazowy Lasy Janowskie i okolice”

Sesja wyjazdowa Rady Wydziału BiNoZ

Pierwszego czerwca br. po raz dziewiąty, odbyła się plenerowa sesja Rady Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UMCS zwana „majówką BiNoZ-u”. W sesji wzięli udział: zaproszone władze UMCS oraz rektor elekt prof. dr hab. Wiesław A. Kamiński.

Obszarem zainteresowania naukowego tegorocznego wyjazdu był Park Krajobrazowy (dalej jako PK) Lasy Janowskie, położony w północno-zachodniej części Kotliny Sandomierskiej.

Na trasie dojazdowej (Lublin–Kraśnik–Olbięcin–Zaklików) omawiane były mijane krainy geograficzne Wyżyny Lubelskiej. Ostatnią z nich są Wzniesienia Urzędowskie, do których przylega Kotlina Sandomierska, a strefą

doraźnie wykonanego wskaźnika) przez M. Harasimiuka.

Problemy hydrogeologiczne i krenologiczne południowo-zachodniego odcinka krawędzi

łącząca/dzieląca te krainy jest wyraźna krawędź strukturalno-geologiczna. Krawędź zbudowana z opok kredowych ma założenia tektoniczne, co wiąże się z nadbudowaniem jej partii stropowych wapieniami mioceńskimi. Z wierzchołków stromo obniżającej się ku dolinie rzeki Karasiówki w Węglinie, uczestnicy oglądali tektoniczne uwarunkowania rzeźby, z wyraźnie zarysowanymi progami krawędzi i poprzecznie rozcinającym tę krawędź uskokiem, wykorzystanym przez przełomowy odcinek rzeki Karasiówki. Wiedza ta została metodycznie przekazana słuchaczom (z wykorzystaniem map i

Wyżyny Lubelskiej przedstawił nad ładnym mioceńskim źródłem szczelinowym B. Janiec.

W trakcie dalszego przejazdu uczestnicy zapoznali się (z okien autokarów) z widokiem odkrywek wapieni rafowych i wapienników do wypalania wapna w Łysakowie, a już w obrębie PK Lasy Janowskie z widokiem pięknie położonych wśród borów sosnowych stawów rybnych. Osobliwością tego zespołu stawów, zaliczanego do największych w Polsce, jest to, że zbiorniki te zasilane są niemal wyłącznie przez wody opadowe (w tym głównie pośniegowe). Charakterystykę wymienionych obiektów podali M. Harasimiuk i B. Janiec.

Wielką osobliwością przyrodniczą jest rezerwat ścisły „Imielny Łęg”, położony w zagłębieniu bezodpornym o powierzchni około 8 km². Przyrodnicze problemy tego rezerwatu, a w części również całego PK Lasy Janowskie zaprezentowano według zagadnień: tektonika i geologia (M. Harasimiuk), stosunki wodne (B. Janiec), rezerwat „Imielny Łęg” (M. Kucharczyk), systemy leśne Lasów Janowskich (D. Fijałkowski), fauna (J. Krogulec), mchy i porosty (H. Wójciak) oraz leśny kompleks promocyjny Lasy Janowskie (B. Czarnecka). Różne inne ciekawe problemy przyrodnicze kompleksu leśnego okolic Janowa Lubelskiego przedstawili również przedstawiciele Nadleśnictwa Janów Lubelski (mgr inż. H. Rązewski i mgr A. Wediuk).

W Janowie Lubelskim członkowie Wysokiej RW obejrzeni piękne mioceńskie źródło o okresowych wydajnościach rzędu 60–100 l/s, które jest pomnikiem przyrody nieożywionej. Przy tym obiekcie omówiono również problematykę ochrony źródeł położonych na krawędzi Roztocza, a zasilających w wodę rzeki wpływające na teren PK Lasy Janowskie i skuteczności konsekwentnych działań na rzecz ochrony hydrosfery (referował B. Janiec).

Część końcowa sesji to przejazd na Porytowe Wzgórze – miejsce pamięci narodowej. Informacje na temat prowadzonych tam walk partyzanckich przekazał mgr A. Wedjuk z Nadleśnictwa Janów Lubelski.

Na zakończenie sesji odbyło się ognisko, przy którym, konsumując smakowitości, bawiono się przy muzyce w wykonaniu kapeli ludowej.

Rada Wydziału BiNoZ dziękuje panu prof. Bronisławowi Jańcowi za przygotowanie programu Sesji wyjazdowej, paniom mgr Marii Młynarskiej i Teodozji Widelskiej za dbałość o pełne żołądki podczas sesji oraz panu dyrektorowi Jackowi Ginalskiemu za sponsoring organizacyjny.

*Dziekan Wydziału BiNoZ
prof. Nikodem Grankowski*

KONFERENCJE • SYMPOZJA • ZJAZDY

Dni Cyryla i Metodego w Białej Podlaskiej

Postacie świętych Cyryla i Metodego, którzy w IX w. przybyli z misją chrystianizacyjną na Morawy, są szczególnie bliskie południowym i wschodnim Słowianom. W tym kręgu kulturowym od dawna uważa się ich za prekursorów piśmiennictwa i kultury słowiańskiej. Krótco po śmierci zostali kanonizowani przez Kościół wschodni. Zasługi misjonarzy morawskich docenił również papież Jan Paweł II, ogłaszając ich współpatronami Europy.

Pamięć o ich dokonaniach jest żywa i dziś, bowiem zainspirowała lubelskie środowisko slawistyczne do zorganizowania 11 i 12 maja w Białej Podlaskiej Dni Cyryla i Metodego. Impreza odbyła się pod honorowym patronatem prawosławnego arcybiskupa lubelskiego i chełmskiego jego ekscelencji **Abla** i prorektora UMCS ds. ośrodków zamiejscowych prof. **Krzysztofa Sępnika**. Jej organizatorami byli Zakład Językoznawstwa Słowiańskiego Instytutu Filologii Słowiańskiej UMCS, Kolegium Licencjackie UMCS w Białej Podlaskiej oraz Podlaska Fundacja Wspierania Talentów. Należy docenić zaangażowanie prof. **Petara Sotirowa**, kierownika Zakładu Językoznawstwa Słowiańskiego IFS UMCS – głównego organizatora, życiwe wsparcie prof. **Feliksa Czyżewskiego**, dyrektora Instytutu Filologii Słowiańskiej UMCS, wkład studentów kierunku slawistyka Kolegium Licencjackiego UMCS w Białej Podlaskiej oraz zyczliwość i pomoc w organizacji imprezy hierarchii i duchowieństwa prawosławnego.

Dni Cyryla i Metodego rozpoczęły się uroczystą mszą św. w cerkwi prawosławnej p.w. Cyryla i Metodego w Białej Podlaskiej, celebrowaną przez Arcybiskupa Lubelskiego i Chełmskiego **Abla**. Otwarcie imprezy odbyło się w Kolegium Licencjackim UMCS w Białej Podlaskiej. W przemówieniach inauguracyjnych zwrócono uwagę na wkład Cyryla i Metodego w rozwój kultury prawosławnej oraz na aspekt ekumeniczny osiągnięć braci soluńskich. Okazją do przybliżenia ich dorobku stało się otwarcie wystawy książek poświęconych tematyce cyrylometodejskiej. Program artystyczny przygotowany przez studentów slawistyki Kolegium Licencjackiego UMCS pod kierunkiem dr. Canko Caneva, na który złożyły się piosenki i fragmenty prozy w różnych językach słowiańskich, spotkał się z niezwykle ciepłym przyjęciem.

Uczestnicy Dni Cyryla i Metodego zwiedzili również prawosławny kompleks klasztorny w Jablecznej i cerkiew w Kobylanach. Naukowcy i studenci mogli dzięki temu zapoznać się z częścią tradycji chrześcijaństwa wschodniego na Podlasiu.

Głównym punktem imprezy była międzynarodowa konferencja naukowa „Cyryl i Metody w języku, literaturze i kulturze Słowian”, która odbyła się 12

maja w Grabanowie k. Białej Podlaskiej. Uczestniczyli w niej przedstawiciele różnych ośrodków naukowych z Polski (Lublin, Sosnowiec, Łódź, Poznań) oraz Czech, Bulgarii, Ukrainy i Białorusi. W wystąpieniach prelegentów poruszano tematykę językoznawczą, literaturoznawczą, historyczną, teologiczną. Arcybiskup **Abel** przedstawił referat o roli misji Cyryla i Metodego w życiu Kościoła prawosławnego. Profesor **Aleksander W. Mikołajczak**, w szczególności interesującym wystąpieniu, scharakteryzował strefy kulturowe *cyrylanitas* i *latinitas* na tle kręgów europejskiej tożsamości. Tematem dociekań prof. **Zoi Mielnikowej** była rola dorobku oświatowego Cyryla i Metodego w duchownej spuściźnie Białorusi. Profesor **Ihor Nabytowicz** w swojej wypowiedzi zwrócił uwagę na sakralny charakter cyrylicy, zaś prof. **Lubov Frolak** przedstawiła cyrylicę jako podstawę grafii języka ukraińskiego. Profesor **Evgenija Abramowa** skoncentrowała uwagę badawczą na dydaktycznym aspekcie tekstów cerkiewnosłowiańskich. Doktor **Canko Canev** nakreślił obraz misji morawskiej Cyryla i Metodego w kontekście walki politycznej o Ilirik. Magister **Veronika Forkova** starała się w swoim wystąpieniu ukazać cyrylometodiańskie korzenie piśmiennictwa czeskiego i znaczenie klasztoru w Sazawie. Imiona pochodzenia chrześcijańskiego w Bulgarii były tematem wystąpienia prof. **Ludwiga Selimskiego**. Dr **Joanna Mleczo** mówiła o nowym testamentie o. Neofita **Rylskiego**. Dyskusja nad referatami była szczególnie żywa i dotyczyła tak historyczno-kulturowych, jak i językowych aspektów dziedzictwa cyrylometodejskiego.

Druga część konferencji poświęcona została perspektywom kształcenia slawistycznego w Polsce. Magister **Bojka Boczvarova** omówiła specyfikę kierunku slawistyka na Uniwersytecie Łódzkim. Magister inż. **Tadeusz Pawelec**, dyrektor Kolegium Licencjackiego UMCS w Białej Podlaskiej, wyraził się z uznaniem o funkcjonowaniu białskiej slawistyki, zaś prof. **Feliks Czyżewski** podkreślił, że slawistyka w małych ośrodkach, takich jak Biała Podlaska, powinna istnieć i rozwijać się.

Jak się okazuje na przykładzie tej imprezy, życie naukowe może rozwijać się nawet z dala od większych ośrodków uniwersyteckich. Należy wspierać takie inicjatywy i pomagać w aktywizacji środowisk lokalnych. Dla białskich studentów, którzy licznie uczestniczyli w Dniach Cyryla i Metodego, była to sposobność do zapoznania się z tradycją kulturową południowo- i wschodniosłowiańską, ale również okazja, aby docenić rolę braci soluńskich, którzy tak jak św. **Benedykt** wnieśli wkład w budowę nowożytnej cywilizacji europejskiej.

Piotr Zlotkowski

POJĘCIE INTERESU W NAUCE PRAWA

Na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej 8-9 kwietnia odbyło się I Lubelsko-Kijowskie Seminarium „Pojęcie interesu w nauce prawa, prawie stanowionym i orzecznictwie sądów konstytucyjnych Polski i Ukrainy”, którego organizatorem był Wydział Prawa i Administracji UMCS. Spotkanie ma zapoczątkować serię spotkań służących wymianie myśli naukowej i doświadczeń prawników z obu sąsiadujących ze sobą krajów.

Dziesięcioosobowej delegacji ukraińskiej przewodniczył znakomity prawnik, teoretyk i praktyk **Mychailo Wasiljowycz Kostycki** – doktor nauk prawnych, profesor, członek Akademii Nauk Prawniczych Ukrainy (Wydział Teorii i Historii Państwa i Prawa), członek-korespondent APNU (Dział Psychologii, Defektologii oraz Psychofizjologii), a także Przewodniczący podkomisji do spraw Polityki Prawnej i Prawodawczych oraz Komisji do spraw Polityki Prawnej oraz Polityki Sądowej i Prawnej, członek Komisji do spraw Nauki i Oświaty Narodowej, prorektor do spraw naukowych, profesor Narodowej Akademii Spraw Wewnętrznych Ukrainy, w październiku 1996 roku przez Radę Najwyższą Ukrainy mianowany sędzią Sądu Konstytucyjnego Ukrainy, autor i współautor ponad 110 prac naukowych, 15 monografii, podręczników i ekspertyz sądowo-psychologicznych.

Formalnego otwarcia seminarium dokonał na Wydziale Prawa i Administracji prorektor UMCS prof. dr hab. **Jan Pomorski**, a słowo wstępne wygłosił prof. dr hab. **Antoni Pieniążek**. Spotkanie podzielono na 3 części. Meritum seminarium stanowiły wystąpienia wygłaszane przez zaproszonych pracowników naukowych. Słuchacze mieli okazję poznać wybitnych prawników ukraińskich, wykładających m.in. na kijowskim

Uniwersytecie im. **Tarasa Szewczenki**, na Narodowym Podkarpackim Uniwersytecie im. **W. Stefanka** w Iwanofrankowsku i na Akademii Spraw Wewnętrznych Ukrainy. Oprócz wyżej wymienionego prof. **Mychailo Kostyckiego** kwestie związane z pojęciem interesu w prawie ukraińskim zaprezentowali: prof. **Wiktor Dawydowicz Basaj**, prof. **Anatolij Mykołajowicz Kołodyj**, prof. **Ołeksandr Mykołajowicz Dżudża**, prof. **Borys Fedorowicz Czmił**, prof. **Natalia Georgijiwna Szuklina**, dr. **Natalia Władimiwna Kuszakowa-Kosticka**, prof. **Pawło Lwowycz Fris** i prof. **Włodimir Kazimirowicz Giżewski**. Ze strony polskiej zagadnienia referowali: prof. dr hab. **Henryk Groszyk**, prof. dr hab. **Andrzej Korybski**, prof. dr hab. **Wanda Wójtowicz**, dr **Andrzej Gorgol**, prof. dr hab. **Jerzy Stelmasiak**, prof. dr hab. **Marian Zdyb**, dr **Wojciech Graliński**, dr **Małgorzata Stefaniuk**, dr **Ewa Kruk**, prof. dr hab. **Ireneusz Nowikowski** i mgr **Barbara Dudzik**, wszyscy z Wydziału Prawa i Administracji UMCS.

Pojęcie interesu w prawie zostało zanalizowane z punktu widzenia niemal każdej gałęzi prawa, w dwóch językach. Zagadnieniami budzącymi największe zainteresowanie okazały się instytucja mediacji w polskim postępowaniu karnym (referat dr **Ewy Kruk**) oraz poruszona przez dr. **Wojciecha Gralińskiego** kwestia zasadności utworzenia w RP Prokuratury Generalnej. W żywiołowej dyskusji podsumowującej całokształt obrad udział wzięli niemal wszyscy uczestnicy seminarium.

I Lubelsko-Kijowskie Seminarium ma zapoczątkować cykl spotkań o podobnym charakterze i przyczynić się do zacieśnienia współpracy między wydziałami prawa różnych uczelni obu krajów.

Hanna Filipek

KONFERENCJE • SYMPOZJA • ZJAZDY

Szkolenie dla trenerów umiejętności psychologicznych w poradniach prawnych

Od 30 kwietnia do 2 maja i od 19 do 22 maja 2005 r. w Łodzi odbyło się szkolenie dla trenerów umiejętności psychologicznych w Klinikach Prawa zorganizowane przez Fundację Uniwersyteckich Poradni Prawnych we współpracy ze Studenckim Punktem Informacji Prawnej w Łodzi. W szkoleniu brali udział przedstawiciele Klinik Prawa z całej Polski. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie był reprezentowany przez **Annę Bąk** (asystentkę w sekcji prawa pracy Uniwersyteckiej Studenckiej Poradni Prawnej) i **Annę Krajewską** (studentkę Uniwersyteckiej Studenckiej Poradni Prawnej w sekcji prawa cywilnego), które uzyskały kwalifikacje trenerów umiejętności psychologicznych w Klinikach Prawa.

Szkolenie było odpowiedzią na zgłaszane już wcześniej postulaty przygotowywania studentów Klinik do pracy z niejednokrotnie trudnymi klientami. Taki też jest pierwszoplanowy cel tego szkolenia. W szerszej perspektywie projekt ma za zadanie budowanie systemu i organizacji ustawicznego szkolenia trenerów klinicznych w zakresie umiejętności prowadzenia warsztatów psychologicznych i superwizji merytorycznej pracy studentów, diagnozowanie potrzeb szkoleniowych w zmieniającej się rzeczywistości społeczno-ekonomicznej, jak również zapewnienie stałego wsparcia dla zespołu trenerów z całej Polski.

W pierwszym cyklu szkoleniowym trenerzy zapoznali się ze standardowym programem z zakresu podstaw komunikacji werbalnej, w ramach którego istotne znaczenie przyznaje się zasadom prowadzenia rozmowy, zadawania pytań, aktywnego słuchania, parafrazowania treści i emocji, udzielania informacji zwrotnych.

Podczas drugiego spotkania uczestnikom zostało przekazane „know-how” pracy trenera w rzeczywistości klinicznej. Zostali oni przygotowani

do prowadzenia warsztatów z umiejętności komunikacji interpersonalnej w Klinikach Prawa. Jednocześnie toczyły się warsztaty umiejętności psychologicznych, w ramach których poruszone zostały cztery grupy zagadnień istotnych z punktu widzenia pracy z klientem w Klinice Prawa. Za priorytetowe w powyższym rozumieniu uznane zostały: asertywność (asertywne zadawanie pytań i takie udzielanie odpowiedzi), komunikacja niewerbalna, radzenie sobie ze stereotypami, przekazywanie trudnych informacji.

Pomiędzy kolejnymi szkoleniami, grupa trenerów ma zapewnioną stałą superwizję, pozostaje w kontakcie mailowym, co służy wymianie doświadczeń i zapewnieniu bieżącego wsparcia merytorycznego w rozwiązywaniu zaistniałych problemów. Szkolenia, powtarzane cyklicznie, poświęcone zostaną dalszemu doskonaleniu pracy trenerskiej, poszerzaniu kwalifikacji trenerów z zakresu psychologii, przy równoczesnym włączaniu nowych umiejętności w system posiadanej wiedzy i doświadczeń.

Od nowego roku akademickiego program kształcenia w poszczególnych Klinikach Prawa w całej Polsce zostanie poszerzony o nowy typ zajęć warsztatowych z umiejętności psychologicznych. Zamierzonym efektem pracy ze studentami na forum warsztatowym będzie ułatwienie im pracy w specyfice klinicznej, a w konsekwencji podwyższenie standardów świadczenia pomocy prawnej. Wspomnieć jednocześnie wypada, że dodatkowym wsparciem merytorycznym dla studentów i pozostałych osób pracujących w Klinikach Prawa są przekazane przez FUPP wszystkim Klinikom podręczniki, poruszające w szczególności problematykę organizacji i metodologii pracy w Studenckich Poradniach Prawnych.

Anna Bąk, Anna Krajewska

GRANICE SAMODZIELNOŚCI WSPÓLNOT SAMORZĄDOWYCH

Międzynarodowa konferencja na temat „Granice samodzielności wspólnot samorządowych” 22–25 maja w Baranowie Sandomierskim, zorganizowana przez Zakład Prawa Publicznego Wydziału Prawa Uniwersytetu Rzeszowskiego poświęcona była niezwykle istotnemu zagadnieniu samorządności oraz stosunków samorządów z państwem i z obywatelami. 27 maja 2005 minął piętnastoletni okres od utworzenia samorządu gminnego, powiaty i województwa działają już siódmy rok. Na temat istoty i jakości wspólnot samorządowych powstało wiele opracowań, jednak ciągle pojawiają się wątpliwości co do potrzeby istnienia trzech stopni samorządu terytorialnego, co do jego roli w nowoczesnym państwie oraz co do granic samodzielności wspólnot samorządowych. Referaty nadesłane na konferencję poświęcone zostały różnym aspektom funkcjonowania i teorii wspólnot samorządowych, stanowiły głębszą analizę problemów samorządności ujmowanej z różnych punktów widzenia, artykuły dotyczyły tak idei podstawowych dotyczących samorządności, jak i szczegółowych elementów funkcjonowania samorządu. W konferencji wzięli udział przedstawiciele ośrodków akademickich w kraju i za granicą, sędziowie sądów administracyjnych oraz przedstawiciele władz samorządowych. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie reprezentowany był przez prof. zw. dr. hab. Marka Kuryłowicza, prof. zw. dr. hab. Jana Szreniawskiego, prof. dr. hab. Jerzego Stelmasiaka, dr. Janusza Niczyporuka oraz mgr. Piotra Szreniawskiego.

Rezultatem konferencji jest publikacja *Granice samodzielności wspólnot samorządowych* (Rzeszów 2005, ss. 334). Zawiera ona m.in. artykuły: prof. zw. dr. hab. Adam Błaś „Konstrukcja prawna samodzielności jednostki samorządu terytorialnego”, dr. Janusz Niczyporuk „Zastępstwo organów jednostek samorządu terytorialnego”, prof. dr. hab. Jerzy Stelmasiak „Nadzór nad samorządem terytorialnym w świetle orzecznictwa sądów administracyjnych. Zagadnienia podstawowe”, prof. dr. hab. Michał Waligórski „Działalność gospodarcza regulowana”. Spośród opublikowanych artykułów kilkanaście zostało wygłoszonych.

Referat prof. zw. dr. hab. Jana Szre-

niawskiego „Wybrane aktualne zagadnienia demokracji jako podstawy działania samorządu terytorialnego” został zaprezentowany jako pierwszy, a tematyka w nim poruszana wywołała wiele refleksji i dyskusji. Referat prof. zw. dr. hab. Barbary Adamiak „Konstrukcja sankcji nieważności uchwały jako gwarancja samodzielności wspólnoty” zachwycił wysublimowaną tematyką oraz licznymi ciekawymi przykładami z orzecznictwa. Następnie zaprezentowano referaty: prof. dr. hab. Eugeniusz Bojanowski „Samodzielność wspólnot samorządowych wewnątrz systemu samorządu terytorialnego”, prof. dr. hab. Michał Gašpar „Najnovšie poznatky z oblasti vedy správneho práva a ich vplyv na rozvoj správneho práva”, dr. hab. Jerzy Supernat „Samodzielność wspólnot samorządowych w zmieniającym się państwie (kilka uwag w trzech kwestiach)”, dr. hab. Lidia Zacharko: „Zasada subsydiarności (pomocniczości) a prowadzenie działalności gospodarczej gmin”, prof. dr. hab. Marek Górski „Zasada subsydiarności a zakres kompetencji gminy w zakresie ochrony środowiska”, dr. hab. Jan Jeżewski „Z problemów swobody politycznej samorządu terytorialnego”, dr. Jerzy Korczak „Statuty jednostek samorządu terytorialnego i jednostek pomocniczych gmin”, dr. Igor Paluš: „Základné práva a slobody v systéme územnej samosprávy”, dr. Mariusz Kotulski „Granice samodzielności finansowej samorządu terytorialnego” oraz dr. Joanna Jagoda „Samodzielność jednostek samorządu terytorialnego w aspekcie majątkowym”. Obradom podczas konferencji przewodniczyli m.in. prof. zw. dr. hab. Zbigniew Leoński, prof. zw. dr. hab. Małgorzata Stahl oraz prof. dr. hab. Jerzy Stelmasiak. Wygłoszone referaty były bardzo interesujące, poruszały zagadnienia ważne dla funkcjonowania samorządu.

Organizatorem, a przede wszystkim prof. zw. dr. hab. Elżbiecie Urze należą się gratulacje i słowa wielkiego podziękowania za tak wspaniałe zorganizowanie konferencji. Poza obradami, uczestnicy mieli okazję zwiedzić Sandomierz, odwiedzić Sąd Okręgowy w Tarnobrzegu, pływać statkami po Wiśle, a nawet latać samolotami ponad Mielcem. Obrady odbywały się w majestatycznym zamku otoczonym przepięknym parkiem.

Piotr Szreniawski

KONFERENCJE...

III FESTYN KULTURY ANTYCZNEJ

HELLAS ET ROMA

Rynek finansowy
Polskie doświadczenia

Po raz szósty już spotkali się naukowcy z kilkunastu ośrodków krajowych (Uniwersytetów, Akademii Ekonomicznych oraz kilku szkół prywatnych) zajmujący się problematyką finansów. Organizatorami tych cyklicznych konferencji są trzy zakłady Wydziału Ekonomicznego: Bankowości (kierowany przez prof. dr. hab. J. Węclawskiego), Kierowania Gospodarką Narodową (kierowany przez prof. dr. hab. P. Karpusia) oraz Rynków Finansowych (kierowany przez prof. dr. hab. H. Mamcarza).

Miejscem obrad był Zamość i dzięki gościnności prezydenta Marcina Zamojskiego odbyły się one w salach Ratusza.

Na konferencję przygotowano 61 referatów obejmujących kilka obszarów rynku finansowego, którym poświęcono poszczególne sesje: 1. Banki i ich funkcjonowanie w warunkach wolnego rynku. 2. Działalność wybranych segmentów rynku finansowego. 3. Zarządzanie finansami przedsiębiorstw. 4. Źródła finansowania przedsiębiorstw. 5. Instytucje rynku kapitałowego. 6. Instrumenty rynku kapitałowego.

Zgodnie z tematem przewodnim konferencji, autorzy zwrócili w swoich opracowaniach główną uwagę na przekształcenia zachodzące na polskim rynku finansowym w wyniku przystąpienia do UE. Rezultaty konferencji zostaną, podobnie jak w poprzednich latach, przedstawione w monografii przygotowywanej w Wydawnictwie UMCS.

Jerzy Węclawski

Stowarzyszenie na Rzecz Popularyzacji Kultury Antycznej **Hellas et Roma**. Zespół Szkół w Żdanowie oraz Instytut Historii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej zorganizowały już po raz trzeci festyn edukacyjny, mający na celu przybliżenie młodzieży (również szkół podstawowych) osiągnięć i kultury świata antycznego.

Oferta została wzbogacona o nowe stanowiska, na pozostałych zaś pojawiły się nowe rekwizyty i wiadomości (na przykład pokaz gotowania wody bez użycia ognia). Co jest warte odnotowania, prowadzono warsztaty, na których można było nauczyć się przygotowywania niektórych potraw rzymskich, wyrobienia lampek, nakładania makijażu z użyciem naturalnych składników, wyplatania rzemieni, antycznej planszowej gry logicznej etc.

Prezentacjom towarzyszyły konkursy z wiedzy o antyku oraz zawody sprawnościowe. Nauczyciele mogli wysłuchać wykładu o nauczaniu wiedzy o antyku. Po jego zakończeniu wystawiano stosowne zaświadczenia.

Program Festynu Kultury Antycznej obejmował ponad 20 stanowisk prezentujących wyniki prac studentów i pracowników naukowych.

Co na Festynie Kultury Antycznej Hellas et Roma?

I. Kuchnia rzymska. Dowiadujemy się, jak mogły wyglądać wystawne uczyty Lukullusa, jak smakowały ciastka figowe, omlet ma miodzie i pieprzu, mięso z antycznego grilla lub jak pachniało garum. Przede wszystkim jest jednak serwowana duża porcja wiedzy o zwyczajach żywnościowych potomków Romulusa.

II. Sztuka makijażu była wysoce rozwinięta w starożytności. Stosowano aromatyczne perfumy sporządzane z olejków z pini, róży, hizopu. Twarz pielęgnowano maseczkami z miodu i osłego mleka, na powieki i brwi nakładano czernidła. To tylko drobna część ciekawostek, jakie można było usłyszeć. Chętni mogli zamówić wizytę w antycznym „salonie” kosmetycznym.

III/IV. Stroje i fryzury preferowane w antycznej Grecji i Rzymie przyciągały uwagę pań. Sposób ubierania się kobiet w starożytności odbiegał od współczesnego. Można było zrobić sobie zdjęcie w chlamidzie, himationie czy peplosie i założyć sandały. Pokazano różne modele fryzur. To wszystko zaś „okraszono” bogatym komentarzem.

V. Amatorzy warcabów mogli nauczyć się gry logicznej o nazwie „młyn”. Obok niej zaprezentowano inne gry planszowe oraz, być może, „automat” do mieszania kostek podczas gry w kości. Zwolennicy rozrywek zręcznościowych mogli spróbować sił w grze w skórzaną piłkę ręczną. To oczywiście niektóre z przygotowanych zabaw.

VI. Jakie buty nosił Kaligula? W czym chodzili niewolnicy, a w czym Sokrates? Komu cesarze pozwalali nosić czerwone trzewiki? Dlaczego mało kto chciał się

żeńić z córką garbarza? Odpowiedzi na te i inne pytania należało szukać przy stanowisku **kaletnika**, który prezentował różne typy butów i narzędzi do obróbki skóry.

VII. **Kowal**, który przejął rolę brązownika w zaopatrywaniu społeczności w narzędzia metalowe, znacznie zresztą wytrzymalsze niż brąz, prezentował przebieg procesu wytopu żelaza w tzw. dymarce oraz techniki starożytnego platnerstwa. Ponadto gotowe elementy uzbrojenia, takie jak miecze, helmy, nagolenniki i sztylety.

VIII. Studenci z Katedry Archeologii UMCS od wielu lat odtwarzający zwyciężając **Wandalów**, zaprezentowali typowe uzbrojenie, stroje, barwy wojenne, opowiadali o metodzie wyboru wodza na czas wyprawy zbrojnej. Emocje mogły wzbudzić improwizowane, zupełnie bezpieczne starcia wojowników. Rozszerzeniem tego stanowiska są warsztaty obróbki bursztynu, kości i garncarstwa kultury przeworskiej oraz lucznictwo germańskie.

IX. **Harfa** kojarzy się z antyczną Grecją. Jej replika rozpoczynała serię rekonstrukcji antycznych instrumentów muzycznych. W programie znalazł się pokaz gry na tym instrumencie.

X. **Hoplita grecki** mówił o swoim uzbrojeniu, m.in. helmie, pancerzu, hoplonie, mieczu, włóczni. Nakreślił charakter greckich armii: kto w nich walczył, jak ustawiano się w falandze, jakie przechodzono przeszkolenie.

XI. **Wojownik z Bliskiego Wschodu.** Można było porównać jego uzbrojenie i rynsztunek Greków i Rzymian. Szczególnie charakterystyczny jego miecz, hełm i pancerz wykonany ze skóry. Poznać realia służby wojskowej, charakter toczonych wojen, usłyszeć o najsłynniejszych bitwach i wodzach.

XII. **Żołnierz bizantyjski.** Po zapoznaniu się z techniką wojenną epoki klasycznej przychodził czas, by dowiedzieć się czegoś o wojnach i armii czasów cesarstwa bizantyjskiego. Umożliwiała to spotkanie z wojownikiem z okresu V-VI w. n.e.

XIII. Doktor Elżbieta Woźniak, specjalizująca się w sztuce antycznej, prezentowała techniki malarstwa wazowego. Uczniowie, oglądając jej pracę i przysłuchując się wypowiedzi, dowiadywali się, jakimi motywami zdobiono wazy, jakimi technikami się posługiwano. Ta „lekcja” stawała się często okazją do zdobycia wiedzy także o innych dziedzinach sztuki greckiej: rzeźbie, architekturze.

XIV. W rolę **antiquariusza**, czyli rzymskiego badacza starożytności, wcielił się doktor Dariusz Słapek. Dzięki uprzejmości słowackich archeologów pokazał młodzieży drobne znaleziska archeologiczne z rejonów, gdzie stacjonowali rzymscy legioniści. Te pozostałości stwarzały znakomitą okazję do ukazania fragmentów życia mieszkańców rzymskiej willi, przedstawienia mitu greckiego czy przebiegu igrzysk gladiatorских.

III Festyn Kultury Antycznej HELLAS ET ROMA

ŻDANÓW W ZAMOŚCIA

3 VI 2005 (piątek)

Patronat honorowy
Wójt Gminy Zamość
Patronat medialny
Radio Lublin
Patronat merytoryczny
Dyrektor Instytutu Historii UMCS
Zakład Historii Starożytnej
Prowadzenie
Marian Zacharczuk (Radio Lublin)

XV. **Lampki oliwne** stanowiły podstawę oświetlenia w domach greckich i rzymskich. Wykopaliska archeologiczne ukazały nam bogactwo ich kształtów i obecnych na nich motywów ozdobnych – każdy mógł sobie nabyć taką lampkę, która przedstawiała to, co lubił: walki gladiatorów, rośliny, zwierzęta, sceny mitologiczne. Warto dodać, że w modzie były wróżby z lampek.

XVI. Środek lokomocji zamożnych Rzymian i Rzymianek – **lektyka**, noszona przez co najmniej czterech niewolników. W obecnych realiach obsługiwało ją dwóch studentów. Rekonstrukcja odzwierciedla budowę prostej lektyki i jest przystosowana do przenoszenia zarówno osób dorosłych, jak i dzieci. Od tzw. *lecticarii* można dowiedzieć się np. jaka jest geneza lektyki i jakie grupy społeczne lubowały się w korzystaniu z niej.

XVII. Zamożni Rzymianie zwykli ozdabiać swe wille **mozaikami**. Jak jednak je układano, z jakich kamyków, jakie motywy były najbardziej popularne? Na te i inne pytania można było znaleźć odpowiedź, próbując swych sił przy układaniu mozaiki.

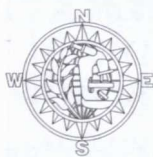
XVIII. Grupa studentów przedstawiła kilka **scenek rodzajowych** z popularnych autorów komediowych (Plaut, Herondas). Ponadto humor rozbawił widzów.

XIX. **Magia.** O tym, jak można było z wątroby zwierzęcia ofiarnego odgadnąć zamiary bogów i na czym polegała różnica między magią „państwową” a „ludową”, opowiedział *haruspex*, czyli kapłan-urzędnik odpowiedzialny za odczytywanie znaków zsyłanych przez nieśmiertelnych.

XX. **Informatyk.** Istnieje miejsce, gdzie czasy antyczne zostały „wskreszone”. To wirtualna przestrzeń Internetu. Przy tym stanowisku każdy miał szansę poznać jej „geografię”, co pozwalało z kolei czerpać z niej rzetelną wiedzę o historii Grecji i Rzymu.

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

WYDZIAŁ BIOLOGII I NAUK O ZIEMI

DOKTORATY

Rada Wydziału BiNoZ na posiedzeniu 20 kwietnia nadała

Stopień doktora nauk o Ziemi mgr **Joannie Piszcz**, asystentce Zakładu Hydrografii Instytutu Nauk o Ziemi UMCS. Temat rozprawy doktorskiej *Ocena wpływu aglomeracji lubelskiej na przepływy Bystrzycy*. Promotor: dr hab. Stefan Bartoszewski, prof. UMCS z Zakładu Hydrografii InoZ, recenzenci: prof. dr hab. Andrzej Janowski z Uniwersytetu Śląskiego w Sosnowcu, prof. dr hab. Alfred Kaniecki z Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu.

Stopień doktora nauk biologicznych mgr **Rafałowi Gosikowi**, asystentowi Zakładu Zoologii Instytutu Biologii. Temat rozprawy *Ryjkowcowate (Curculionoidea) środkowego odcinka doliny Bugu*. Promotor: dr hab. Bernard Staniec z Zakładu Zoologii Instytutu Biologii UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Witold Kowalik z Akademii Rolniczej w Lublinie, dr hab. Jacek Łętowski, prof. UMCS z Instytutu Biologii UMCS.

4 maja stopień doktora nauk biologicznych mgr **Annie Matuszewskiej**, asystentce Zakładu Biochemii UMCS. Temat rozprawy *Wpływ mediatorów na degradację modelowych preparatów ligninowych przez Trametes versicolor*. Promotor: prof. dr hab. Jerzy Rogalski z Zakładu Biochemii UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Marta Stryjecka-Zimmer z Akademii Medycznej w Lublinie, prof. dr hab. Zdzisław Targoński z Akademii Rolniczej w Lublinie.

SUBIEKTYWNE PRZEZ OBIEKTYW II

24 maja odbył się w Galerii „Pod Palmą” wzniesienie wystawy „Subiektywnie przez obiektyw II”. Wystawa ta to kontynuacja prezentacji prac studentów uczestniczących w fakultatywnych zajęciach fotografii przyrodniczej prowadzonych przez dr. hab. **Marka Kucharczyka**. Tytuł wystawy odzwierciedla różnorodność spojrzeń na otaczający świat. Znajdziemy tu zdjęcia roślin, zwierząt, krajobrazów, ale także zdjęcia sceniczne i reportaże z „pomarańczowej rewolucji” w Kijowie. Autorzy prezentowanych prac to: Małgorzata Baranowska (III rok biologii), Adam Flis (III rok biologii), Beata Hołub (IV rok geografii), Waldemar Sokółowski (II rok II st. ochrony środowiska) i Marcin Unitowski (IV rok biologii).

WYDZIAŁ CHEMII

DOKTORATY

11 maja odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr **Rafała Kalityńskiego**, asystenta w Zakładzie Metod Chromatograficznych, *Wybrane aspekty farmakokinetyki propofolu w warunkach anestezji całkowitej dożylniej oraz niektóre problemy analizy wolnej formy tego środka*. Recenzentami byli: prof. dr hab. Roman Kaliszczan z Akademii Medycznej w Gdańsku i dr hab. Cezary Jacek Kowalski prof. nadzw. AR z Akademii Rolniczej w Lublinie, promotorem prof. dr hab. Andrzej Dawidowicz z UMCS. Rada Wydziału Chemii na po-

siedzeniu 23 maja nadała mgr. Rafałowi Kalityńskiemu stopień doktora nauk chemicznych.

12 maja odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr **Marty Worzakowskiej-Żak**, asystentki w Zakładzie Chemii i Technologii Polimerów, *Zastosowanie nadtlenu wodoru jako inicjatora polimeryzacji wolnorodnikowej*. Recenzentami byli: prof. dr hab. inż. Włodzimierz Szlezyngier, emeryt. prof. zw. Politechniki Rzeszowskiej, i dr hab. Władysław Charmas prof. nadzw. z UMCS, promotorem dr hab. Tadeusz Matynia prof. nadzw. z UMCS. Rada Wydziału Chemii na posiedzeniu 23 maja nadała mgr Marcie Worzakowskiej-Żak stopień doktora nauk chemicznych.

WIZYTY

4–8 maja na zaproszenie profesora Andrzeja Dąbrowskiego, dziekana Wydziału, przebywał profesor **Kurt Binder** z Uniwersytetu w Moguncji (Niemcy). Celem przyjazdu było wygłoszenie cyklu wykładów nt.: „New Interface-Controlled Phase Transitions in Nanosystems” oraz konsultacje naukowe.

4–12 maja na zaproszenie profesora Tadeusza Matyni, kierownika Zakładu Chemii i Technologii Polimerów przebywała doktor **Iuliia Bolbukh** z Ukrainian National Academy of Sciences w Kijowie (Ukraina). Celem przyjazdu było prowadzenie badań naukowych z wykorzystaniem aparatury naukowej Zakładu Chemii i Technologii Polimerów oraz przygotowanie wspólnej publikacji.

9–12 maja na zaproszenie dr. hab. Stanisława Pikusa prof. nadzw. UMCS z Zakładu Krystalografii przebywał profesor **Roman Gladyshevskii** z Narodowego Uniwersytetu im. Iwana Franki we Lwowie (Ukraina). Celem przyjazdu były konsultacje naukowe.

15–23 maja na zaproszenie prof. dr. hab. Romana Lebody z Zakładu Metod Chromatograficznych przebywała doktor **Lena Goncharuk** z Instytutu Chemii Powierzchni Narodowej Akademii Nauk w Kijowie (Ukraina). Celem przyjazdu było wykonanie badań eksperymentalnych w ramach grantu NATO (we współpracy z profesorami W. Januszem i R. Lebodą).

31 maja – 11 czerwca na zaproszenie profesora Tadeusza Matyni, kierownika Zakładu Chemii i Technologii Polimerów, przebywała doktor **Iuliia Bolbukh** z Ukrainian National Academy of Sciences w Kijowie (Ukraina). Celem przyjazdu było prowadzenie badań naukowych z wykorzystaniem aparatury naukowej Zakładu Chemii i Technologii Polimerów oraz przygotowanie wspólnej publikacji.

WYJAZDY ZAGRANICZNE PRACOWNIKÓW

3–8 maja dr hab. Janusz Ryczkowski brał udział w dorocznym spotkaniu ECTN (European Chemistry Thematic Network), w Salonikach (Grecja).

4–7 maja dr Jerzy Niecko przebywał w Riga Technical University (Łotwa), gdzie brał udział w konferencji Eco-Balt 2005, głośząc referat nt.: „Evaluation of the level of dust pollution of atmospheric air in Gdańsk, Jelitkowo, Hel and Lublin”.

8–11 maja dr Krystyna Skrok, dr Ryszard M. Janiuk, dr Jarosław Dymara oraz dr Andrzej Persona przebywali w Uniwersytecie w Trnawie (Słowacja), gdzie uczestniczyli w konferencji nt.: „Aktualne trendy w nauczaniu przedmiotów przyrodniczych”.

18–25 maja dr Ryszard M. Janiuk przebywał w Uniwersytecie Maltańskim (Malta), gdzie brał udział w spotkaniu roboczym Projektu BIOHEAD-CITIZEN (CIT-CT-2004-506015).

22–28 maja dr hab. Jan Rayss prof. nadzw. UMCS (Invited lecture), dr Jan Wójcik, dr Paweł Mergo przebywali w Brugii (Belgia), gdzie brali udział w „17th International Conference on Optical Fibre Sensors (OFS)”.

25–29 maja dr hab. Anna Deryło-Marczewska prof. nadzw. UMCS oraz prof. dr hab. Jacek Goworek przebywali w Université de Provence w Marsylii (Francja), gdzie brali udział w konferencji: „17th International Sym-

posium on the Characterization of Porous Solids”.

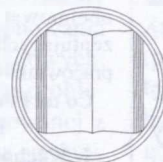
28–31 maja dr Irena Choma oraz dr Małgorzata Janicka brały udział w Sympozjum „Planar Chromatography 2005” w Siofok (Węgry).

28.05–4.06 prof. dr hab. Barbara Gawdzik przebywała w Università di Pisa (Włochy), gdzie uczestniczyła w konferencji naukowej EUPOC 2005.

25.05–25.07 prof. dr hab. Stefan Sokółowski w ramach wymiany naukowej w realizacji projektu ToK przebywał w Universität für Bodenkultur, Wien (Austria).

AKCJA „WIELKIE SPRZĄTANIE”

14 maja (sobota) na trasie od stadionu KS „Cisy” w Nałęczowie przez Nowy Gaj (młyn „Hipolit”) do młyna w Wojciechowie wzdłuż koryta rzeki Bystrzej odbyło się wielkie sprzątnięcie doliny rzeki. Organizatorami akcji byli: Dziekan Wydziału Chemii UMCS, Polski Związek Wędkarski, Koło „Pstrąg” i Nałęczowskie Stowarzyszenie Działalności Lokalnych „U źródła”. W akcji, w której wzięło udział ponad 100 osób, zebrano ok. 500 worków śmieci o poj. 60 i 120 litrów. Na zakończenie „Wielkiego sprzątnięcia” wszyscy uczestnicy spotkali się w Nowym Gaju na ognisku z pieczeniem kiełbasek, któremu towarzyszyły zawody w plukaniu złota. Sponsorami akcji byli: Piekarnia M. i K. Zubrzyccy w Nałęczowie, AUTO-KOMPLEX A. Lenartowicz w Nałęczowie oraz „Karczma Biesiadna” z Wojciechowa. Podziękowania organizatorom akcji przesłał Wójt Gminy Wojciechów.

WYDZIAŁ HUMANISTYCZNY

DOKTORATY

Na Wydziale Humanistycznym odbyły się publiczne obrony prac doktorskich:

6 maja mgr **Renaty Bizek-Tatary** *Les visages du populisme dans les littératures française et belge: étude de l'univers romanesque*. Promotor prof. dr hab. Czesław Grzesiak, UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Ryszard Siwek, AP w Krakowie, prof. dr hab. Petruta Spanu, UMCS, Uniwersytet w Jassach.

10 maja mgr **Agnieszki Hucz** *Dobra włodawska i ich właściciele w latach 1837–1917*. Promotor prof. dr hab. Albin Koprucki, UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Tadeusz Radzik, UMCS, ks. prof. dr hab. Edward Walewander, KUL.

10 maja mgr **Moniki Bednarczuk** *Obraz hiszpańskiej wojny domowej lat 1936–1939 w literaturze polskiej*. Promotor prof. dr hab. Krzysztof Stępnik, UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Piotr Sawicki, UW, prof. dr hab. Jerzy Święch, UMCS.

10 maja mgr **Anny Mazurek** *Ideologia i nostalgia. Etos szlachecki w publicystyce prawicowej okresu dwudziestolecia międzywojennego*. Promotor prof. dr hab. Krzysztof Stępnik, UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Jadwiga Zacharska, WwB, prof. dr hab. Zbigniew Zaporowski, UMCS.

11 maja mgr **Dariusza Wierchosia** *Działalność polityczna i wojskowa generała Piotra Wrangla w latach rewolucji I wojny domowej w Rosji*. Promotor prof. dr hab. Leszek Piątkowski, UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Marek Mądziak, UMCS, prof. dr hab. Mieczysław Tanty, UW.

25 maja mgr **Joanny Sobiesiak** *Bolesław II Przemyślidą (f999) – dynasta i jego państwo*. Promotor prof. dr hab. Jacek Banaszkiewicz, UMCS, recenzenci: prof. dr hab. Antoni Barciak, UŚ, prof. dr hab. Zofia Kurnatowska, Inst. Archeologii i Etnologii PAN w Poznaniu.

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

WYDZIAŁ PRAWA I ADMINISTRACJI

DOKTORATY

25 kwietnia odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. **Mariusza Wieczorka Renta** z tytułu *niezdolności do pracy („renta inwalidzka”) w prawie polskim na tle prawa europejskiego*. Promotorem była dr hab. Teresa Liszcz, prof. nadzw. UMCS, recenzentami prof. dr hab. Inetta Jędrasik-Jankowska, Uniwersytet Warszawski, i prof. dr hab. Urszula Jackowiak, Uniwersytet Gdański.

9 maja odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr. **Lesława Grzonki** *Samorząd zawodowy radców prawnych – perspektywa teoretycznoprawna*. Promotorem był dr hab. Andrzej Korybski, recenzentami: prof. dr hab. Stanisław Kaźmierczyk z Uniwersytetu Wrocławskiego, prof. dr hab. Leszek Leszczyński.

I LUBELSKO-KIJOWSKIE SEMINARIUM

8–9 kwietnia na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie odbyło się I Lubelsko-Kijowskie Seminarium „Pojęcie interesu w nauce prawa, prawie stanowionym i orzecznictwie sądów konstytucyjnych Polski i Ukrainy”, którego organizatorem był Wydział Prawa i Administracji UMCS. Spotkanie ma zapoczątkować serię spotkań służących wymianie myśli naukowej i doświadczeń prawników z obu sąsiadujących ze sobą krajów.

O WSPÓŁPRACY

20–21 kwietnia br. w Lubelskim Urzędzie Wojewódzkim odbyło się Międzynarodowe Seminarium „Współpraca z partnerem amerykańskim – najlepsze rozwiązania i praktyki”. Zorganizowane zostało przez Fulbright&Jaworski L.L.P. we współpracy z Wojewodą Lubelskim, Marszałkiem Województwa Lubelskiego, Prezydentem Lublina, Dziekanem Wydziału Prawa i Administracji UMCS oraz Phi Delta Phi (Międzynarodowe Bractwo Prawnicze). W seminarium m.in. udział wzięli: wojewoda lubelski **Andrzej Kurowski**, prezydent Lublina **Andrzej Pruszkowski**, dziekan WPIA prof. zw. dr hab. **Leszek Leszczyński**, a także przedstawiciele polskiego i amerykańskiego środowiska biznesu, przedstawiciel ambasady amerykańskiej w Polsce. Wszystkie wystąpienia tłumaczono na język polski.

GOŚCIE

W kwietniu w związku ze Szkołą Prawa Brytyjskiego przebywali na WPIA dr **Dorota Leczykiewicz** i **Paul Brumpton** z Uniwersytetu w Cambridge.

3–7 maja przebywał na WPIA **Philipp Kubicki**, asystent w katedrze Prawa Publicznego (specjalność Prawo Europejskie) Uniwersytetu Europejskiego Viadrina z Frankfurtu nad Odrą. Przeprowadził on 15 godz. konsultatorium dla studentów WPIA „Instytucja Obywatelstwa Unijnego w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości”.

Kolejny raz gościem Wydziału Prawa i Administracji UMCS był sędzia **John McClellan Marshall**. Temat tegorocznych wykładów „Parental Rights in Constitutional Law in the U.S.” obejmował zagadnienia z dziedziny prawa rodzinnego w perspektywie konstytucyjnej ze zwróceniem szczególnej uwagi na poszanowanie prawa do prywatności w ramach rodziny, w stosunkach między rodzicami a dziećmi. Problemy poruszane podczas wykładu sędziego Johna McClellana Marshalla zostały rozwinięte i uzupełnione wykładem **Kathrin Ferguson** „Texas Child Abuse Law” m.in. o procedurę postępowania w sprawach przemocy w stosunku do dzieci. Kulminacją cyklu wykładów była rozprawa pokazowa „Termination of Parental Rights” (25–27 kwietnia), w której obok za-

proszonych gości: E. Pfeifer, M. Walda, G. Otstotta i M. Kmetza, prawników praktykujących w Dallas i Norfolk, aktywny udział w charakterze stron, świadków oraz biegłych brali studenci Wydziału Prawa i Administracji UMCS oraz Akademii Medycznej w Lublinie.

ŚWIATOWY KONGRES IVR

24–29 maja w Granadzie (Hiszpania) odbył się 22 Światowy Kongres IVR (International Association for Philosophy of Law and Social Philosophy) pt. „Prawo i Sprawiedliwość w społeczeństwie zglobalizowanym”. Program obrad był bardzo wypełniony, a wśród prelegentów występujących na sesjach plenarnych znaleźli się tacy filozofowie i prawnicy o światowej renomie, jak Jürgen Habermas (*The Kantian Project of the Constitutionalization of International Law. Does It Still Have a Chance?*) czy Neil MacCormick (*The European Constitutional Process: A Theoretical View*). Wydział Prawa i Administracji UMCS reprezentowały cztery osoby z Instytutu Historii i Teorii Państwa i Prawa: prof. dr hab. **Leszek Leszczyński** (z referatem *Interpretational Role of Constitutional Principles*), dr **Małgorzata Stefaniuk** (z referatem *Preamble of the Treaty Establishing a Constitution for Europe as the Foundations for Developing the European Identity*, dotyczącym wartości uwzględnionych w projekcie konstytucji europejskiej) oraz mgr **Anna Kalisz-Prakopik** (z referatem *Alternative Dispute Resolution – Reception of the Institutions or Globalization of the Concept?*, dotyczącym alternatywnego rozwiązywania sporów w kulturze prawa stanowionego). Następnym światowym zjazdem IVR przewidywany jest w dniach 1–7 sierpnia 2007 w Krakowie.

GRANICE SAMODZIELNOŚCI WSPÓLNOT SAMORZĄDOWYCH

22–25 maja w Baranowie Sandomierskim odbyła się międzynarodowa konferencja na temat „Granice samodzielności wspólnot samorządowych”, zorganizowana przez Zakład Prawa Publicznego Wydziału Prawa Uniwersytetu Rzeszowskiego. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie reprezentowały przez prof. zw. dr hab. **Marka Kuryłowicza**, prof. zw. dr hab. **Jana Szreniawskiego**, prof. dr hab. **Jerzego Stelmasiaka**, dr. **Janusza Niczyporuka** oraz mgr. **Piotra Szreniawskiego**. Profesor Szreniawski wygłosił referat „Wybrane aktualne zagadnienia demokracji jako podstawy działania samorządu terytorialnego”, dr Janusz Niczyporuk: „Zastępstwo organów jednostek samorządu terytorialnego”, prof. Jerzy Stelmasiak: „Nadzór nad samorządem terytorialnym w świetle orzecznictwa sądów administracyjnych. Zagadnienia podstawowe”. Części obrad przewodniczył prof. Jerzy Stelmasiak. Organizatorem a przede wszystkim prof. zw. dr hab. **Elżbiecie Urze** należą się gratulacje i słowa wielkiego podziękowania za wspaniałe zorganizowanie konferencji, której pokłosiem jest publikacja *Granice samodzielności wspólnot samorządowych*, Rzeszów 2005, ss. 334.

SZKOLENIE

Od 30 kwietnia do 2 maja i od 19 do 22 maja w Łodzi odbyło się szkolenie dla trenerów umiejętności psychologicznych w Klinikach Prawa zorganizowane przez Fundację Uniwersyteckich Poradni Prawnych we współpracy ze Studenckim Punktem Informacji Prawnej w Łodzi. W szkoleniu brali udział przedstawiciele Klinik Prawa z całej Polski. Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej był reprezentowany przez Annę Bąk (asystentkę sekcji prawa pracy Uniwersyteckiej Studenckiej Poradni Prawnej) i Annę Krajewską (studentkę Uniwersyteckiej Studenckiej Poradni Prawnej w sekcji prawa cywilnego), które uzyskały kwalifikacje trenerek umiejętności psychologicznych w Klinikach Prawa.

UNIWERSYTECKA STUDENCKA PORADNIA PRAWNA

10 maja zostało podpisane porozumienie między rzecznikiem praw obywatelskich prof. dr hab. **Andrzejem**

Zollem a rektorem UMCS prof. dr hab. **Marianem Harasimiukiem** o współpracy w dziedzinie ochrony wolności i praw człowieka i obywatela. Zawarte porozumienie realizować będą Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich i Uniwersytecka Studencka Poradnia Prawna przy Wydziale Prawa i Administracji UMCS. Umowa regulująca realizację zawartego porozumienia została podpisana przez dyrektora Biura Rzecznika Praw Obywatelskich **Urszulę Szkodzińską** i dziekana Wydziału Prawa i Administracji UMCS prof. dr hab. **Leszka Leszczyńskiego**.

Realizacja porozumienia umożliwi studentom Poradni udział w praktykach, szkoleniach, seminariach i konferencjach organizowanych przez Biuro Rzecznika Praw Obywatelskich. Umowa przewiduje możliwość wydawania poradników (broszur informacyjnych) z zakresu wolności i praw człowieka i obywatela opracowanych przez studentów Poradni.

Poradnia będzie mogła przekazywać Rzecznikowi sprawy, które wymagają jego interwencji lub czynności, np. przed Sądem Najwyższym lub Naczelnym Sądem Administracyjnym. Rzecznik Praw Obywatelskich będzie mógł przekazać do rozpoznania przez Poradnię skierowaną do niego sprawę, jeżeli zgodę na to wyrazi osoba, która złożyła wniosek do RPO, Poradnia jest właściwa miejscowo i rzeczowo, a pomoc prawna będzie możliwa zgodnie z zasadami funkcjonowania Poradni. Do chwili obecnej współpracę z Rzecznikiem podjęło 14 poradni z całego kraju.

Uniwersytecka Studencka Poradnia Prawna przy Wydziale Prawa i Administracji UMCS funkcjonuje od lutego 2001 roku. Jej celami działania są: edukacja studentów Wydziału Prawa i Administracji oraz nieodpłatne świadczenie pomocy prawnej osobom ubogim. Funkcjonowanie Poradni wpisuje się w program „klinicznego nauczania prawa”. Program ten ma za zadanie doskonalenie kształcenia studentów prawa poprzez ukształtowanie umiejętności praktycznego zastosowania wiedzy teoretycznej. W Poradni działają trzy sekcje: prawa cywilnego, prawa administracyjnego oraz prawa pracy. Wkwaźdej sekcji studenci pod opieką merytoryczną pracownika (ów) naukowo-dydaktycznych WPIA UMCS świadczą pomoc prawną osobom ubogim, których nie stać na korzystanie z odpłatnej pomocy prawnej adwokata lub radcy prawnego. Pomocy tej udzielają tylko studenci IV i V roku stacjonarnych studiów prawniczych. W 2003 r. działalność Poradni została uznana za zgodną ze standardami Fundacji Uniwersyteckich Poradni Prawnych.

Od początku swojej działalności Poradnia udzieliła pomocy prawnej w blisko 400 sprawach z zakresu prawa cywilnego, administracyjnego i prawa pracy. W tym czasie umiejętności praktyczne w zakresie udzielania porad klientom, praktycznego rozwiązywania konkretnego problemu prawnego oraz zasad odpowiedzialności zawodowej zdobyło 145 studentów.

WYDZIAŁ FILOZOFII I SOCJOLOGII

KONFERENCJA ZAGRANICZNA

23–26 maja prof. **Ryszard Radzik** (Zakład Socjologii Medycyny i Rodziny WfIS) uczestniczył w konferencji naukowej w Wilnie „Belarus: at the crossroads of postcommunism”, zorganizowanej przez Center for Advanced Studies and Education (CASE). Prof. R. Radzik wygłosił referat „Integrowanie się z Rosją w świadomości społeczeństwa Białorusi”.

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

KONFERENCJE KRAJOWE

16–18 maja na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu odbyła się konferencja „Filozofia i etyka interpretacji”. Uczestniczyła w niej dr hab. **Teresa Pękała** prof. UMCS (Zakład Etyki i Estetyki) wygłaszając referat na temat „Aura interpretacji w doświadczeniu estetycznym”.

19–20 maja w Lublinie odbyło się III Seminarium RRR – Kogniwytyka „Empatia” zorganizowane przez Instytut Filozofii oraz Instytut Anglistyki UMCS. Referaty wygłosili m.in. dr **Andrzej Kapusta** (Zakład Ontologii i Teorii Poznania Inst. Filozofii) nt. „Empatia i granice rozumienia w świetle psychopatologii”, dr **Maciej Rajewski** (Zakład Antropologii Kulturowej) „Empatia w antropologii”, dr hab. **Zbysław Muszyński** (Zakład Logiki i Metodologii Nauk) „Empatia, symulacja i metareprezentacja”.

DOKTORANCI I STUDENCI NA KONFERENCJACH

13–15 maja w Uniwersytecie Zielonogórskim odbył się „Złot Filozoficzny” – studencka konferencja naukowa organizowana przez Koło Naukowe Studentów Filozofii Uniwersytetu Zielonogórskiego. Uczestniczyli w niej: doktorant WFiS mgr **Dariusz Kubiszyn** z referatem „Holon jako kategoria ontologiczna” studenci WFiS – **Barbara Tomczyk** z referatem „Realizm czy relatywizm – dwa aspekty filozofii W. Quine’a” i **Marcin Trybulec** „Koncepcja podmiotu poznania w relatywizmie językowym”.

16–18 maja mgr **H. Havshykowa** (doktorantka EKPiUU na WFiS) uczestniczyła w konferencji „Religia a gospodarka”, wygłaszając referat „Zachowania zdrowotne a świadomość zdrowia współczesnej młodzieży studenckiej w Polsce i na Ukrainie”.

6–7 maja na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu odbyła się konferencja „Dziennikarz jako obywatel. Potęga mediów w kontekście dziennikarstwa obywatelskiego”. W konferencji uczestniczyli następujący studenci WFiS – członkowie Koła Naukowego Studentów Socjologii wygłaszając referaty: **Marlena Gębala** „Blog internetowy jako forma dziennikarstwa obywatelskiego”, **Olga Jankowska** „Poza kadrem – mechanizmy manipulacji w fotografii prasowej”, **Agata Macionzek** „Etyczne aspekty przekazu medialnego”, **Kinga Zdunek** „Etyka dziennikarska a zaufanie do mediów” i **Marzena Cicha** „Media: pełnią władzę czy służą społeczeństwu – czyli jaka jest granica między sprawowaniem kontroli społecznej a staniami na straży wolności obywatelskich”.

8–11 maja studentka V roku filozofii **Barbara Tomczyk** uczestniczyła w seminarium organizowanym przez Neuwaldek Institute – Educational Initiative For Central and Eastern Europe na temat „Czterech wielkich filozofów prawa – św. Tomasz, Hobbes, Locke, Kant”. Seminarium odbyło się na Uniwersytecie Wiedeńskim i było prowadzone przez dr Russela Hittingera.

23–25 maja odbyła się na UMK w Toruniu IV Krajowa Konferencja naukowa nt. „Znak, znaczenie, kontekst w badaniach kognitywistycznych”. Uczestniczył w niej student III roku filozofii **Michał Mazurek**, wygłaszając referat dotyczący znaczenia kontekstu podczas procesu rozpoznawania mowy w niejawnym modelach Markowa.

O PRZESTRZENI

17 maja odbyło się już dwunaste sympozjum „Przestrzeń we współczesnej nauce”, w którym uczestniczył dr **Paweł Sikora** (Zakład Historii Filozofii Nowożytnej) wygłaszając referat „Pojęcie »dali« u Heideggera”. Sympozjum zostało zorganizowane przez PAN (oddział w Lublinie) oraz Lubelskie Towarzystwo Naukowe. Jednym ze współorganizatorów był Zakład Filozofii Kultury Instytutu Filozofii.

OBRONA DOKTORSKA

25 maja w Instytucie Filozofii odbyła się obrona rozprawy doktorskiej mgr **Anny Chęćka-Gotkiewicz** *Wartościowanie muzyki. Z zagadnień metakrytyki wykonania utworu muzycznego*. Promotor: prof. dr hab. Bohdan Dziemidok. Recenzenci: dr hab. Teresa Pękała prof. UMCS, prof. dr hab. Jolanta Brach – Czajna.

WYDZIAŁ EKONOMICZNY

DOKTORAT

19 maja odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgr **Magdaleny Czerwińskiej**, słuchaczki studiów doktoranckich w zakresie ekonomii. Promotorem pracy zatytułowanej *Organizacyjno-ekonomiczne aspekty gospodarki chemicznymi środkami ochrony roślin w okresie przemian rynkowych* był prof. dr hab. Jan Zalewa, recenzentami prof. dr hab. Sylwester Makarski z Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz prof. dr hab. Henryk Rudnicki z Wydziału Ekonomicznego UMCS.

JAKOŚĆ W WARUNKACH GLOBALIZACJI

13 maja na Wydziale Ekonomicznym UMCS odbyła się III Ogólnopolska Konferencja Naukowa nt. „Jakość w warunkach globalizacji”. Konferencja odbywała się w ramach Dnia Jakości na Wydziale Ekonomicznym. Składała się z czterech sesji poświęconych jakości jako narzędziu konkurencji w warunkach globalizacji, metodom i narzędziom doskonalenia jakości, jakości jako wyznacznikowi sukcesu firmy w warunkach globalizacji oraz jakości informacji i wiedzy w warunkach globalizacji. Konferencja zgromadziła przedstawicieli świata nauki i przedstawicieli kół naukowych zajmujących się problematyką jakości w wielu ośrodkach w kraju. Ważnym wydarzeniem było wystąpienie prezesa firmy Transsystem z Łańcuta, który od strony praktycznej przedstawił nowoczesne systemy zarządzania jakością ze szczególnym zwróceniem uwagi na zarządzanie projektowe. Na podkreślenie zasługuje fakt, że konferencja została zorganizowana przez członków Koła Naukowego Zarządzania Jakością i Wiedzą przy udziale pracowników Zakładu Ekonomiki Jakości i Zarządzania Wiedzą.

GOŚCIE WYDZIAŁU

30–31 maja na Wydziale Ekonomicznym UMCS gościli przedstawiciele Wydziału Ekonomicznego Narodowego Uniwersytetu im. Bohdana Chmielnickiego w Czerkasach. Celem wizyty było nawiązanie współpracy w ramach wymiany pracowników naukowo-dydaktycznych i studentów, przygotowywanie wspólnych publikacji naukowych oraz współorganizowanie konferencji. Ze strony ukraińskiej uniwersytet reprezentowali dziekan Wydziału Ekonomicznego NUC dr **Ludmiła Kiebalnik** oraz kierownik Katedry Menedżmentu i Turystyki dr **Stanisław Pasieka**. Wydział Ekonomiczny UMCS reprezentowany był przez dziekana prof. dr hab. **Piotra Kapusia** i prodziekana ds. badań naukowych i współpracy z zagranicą prof. dr hab. **Jerzego Węclawskiego**. Efektem wizyty było podpisanie projektu współpracy między Wydziałem Ekonomicznym UMCS a Wydziałem Ekonomicznym NUC w Czerkasach. Delegacją podczas pobytu w Lublinie opiekowali się mgr Joanna Świerk i mgr Bartłomiej Zinczuk.

12–14 kwietnia na Wydziale Ekonomicznym UMCS przebywał profesor **Angelo Santagostino** z Univer-

sytetu w Brescii we Włoszech, który wygłosił cykl wykładów dla studentów V roku ekonomii. Tematyka wykładów dotyczyła zewnętrznej polityki handlowej Unii Europejskiej, a w szczególności relacji Unii Europejskiej z najważniejszymi, ale także najbardziej perspektywicznymi partnerami zewnętrznymi ugrupowania (m.in. Stanami Zjednoczonymi, Chinami, krajami MERCOSUR). Kolejną już wizytą profesora Santagostino na Wydziale jest świadectwem i potwierdzeniem rozwijającej się od kilku lat owocnej współpracy z Zakładem Gospodarki Światowej i Integracji Europejskiej, odbywającej się w ramach kontaktów naukowo-dydaktycznych w systemie European Chairs.

20 maja zakończyły się wykłady specjalizacyjne dla studentów V roku pt. „Zarządzanie globalne” prowadzone przez prof. dr **Juliana Mahari** ze Szwajcarii, który współpracuje z Wydziałem już od kilkunastu lat. Profesor dysponuje ogromną wiedzą i doświadczeniem z zakresu zarządzania przedsiębiorstwami, posiada szerokie kontakty międzynarodowe w środowiskach naukowych i gospodarczych. Wykłady cieszyły się dużym zainteresowaniem studentów.

UDZIAŁ W KONFERENCJACH NAUKOWYCH

19–21 maja odbyła się w Tajpej na Tajwanie (Republika Chińska) konferencja naukowa pt. „Technology and Information Security Issues in Knowledge-Based Organizations”. Konferencję zorganizowało po raz 46. amerykańskie IACIS – International Association for Computer Information Systems (www.iacis.org) we współpracy z Taiwan Management Institute (www.tmi.org.tw). W obradach, poza wicepremierem Tajwanu i przedstawicielami blisko 100 tajwańskich uniwersytetów, wzięło udział ponad 320 uczestników z 19 krajów świata (głównie USA, Chiny, Japonia, Wielka Brytania, Australia, Kanada, Hong Kong), którzy zaprezentowali blisko 180 referatów w 45 konkurencyjnych sesjach. Polskę reprezentował dr **Zbigniew Pastuszak**, pracownik naukowy Wydziału Ekonomicznego UMCS i stypendysta Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej (www.fnpp.org.pl). Dr Z. Pastuszak uczestniczył jako Programming Committee Member w merytorycznym przygotowaniu konferencji, pełnił funkcję Session Chair w pierwszej sesji obrad pt. „E-Business Project Management” oraz zaprezentował referat pt. „B2B Solutions in a Polish Network Organization”.

19–20 maja w Akademii Ekonomicznej w Krakowie odbyła się II Ogólnopolska konferencja naukowa „Zarządzanie jakością – Wyzwania zarządzania jakością”. Wzięła w niej udział prof. dr hab. **Elżbieta Skrzypek**, która przedstawiła referat: „Jakość wiedzy jako ważny czynnik sukcesu organizacji”, oraz student Marcin Biernacki, który zaprezentował referat nt. „Narzędzia zarządzania jakością”.

21 maja prof. **Elżbieta Skrzypek** uczestniczyła w III konferencji jakości służb skarbowych w Polsce, która odbyła się w Popowie. Wygłosiła referat na temat „Metodologia zarządzania jakością”.

12–13 maja w Uniwersytecie Szczecińskim odbyła się konferencja pt. „Komputer – przyjaciel, czy wróg”. Referat na tej konferencji wygłosił mgr **Grzegorz Greła** z Zakładu Ekonomiki Jakości i Zarządzania Wiedzą. Tytuł referatu: „Zastosowanie metod data-mining w analizie danych ekonomicznych”.

19–20 maja w Maradkach k. Olsztyna odbyła się VI Międzynarodowa Konferencja Naukowa nt. „Zarządzanie przedsiębiorstwem w warunkach konkurencji” zorganizowana przez Wydział Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, w której uczestniczyli dr **Iwona Mendryk** oraz dr **Bogusław Gulski**. Podczas sesji „Teoretyczne aspekty konkurencyjności przedsiębiorstw” zaprezentowali referaty: dr Iwona Mendryk – „Rola public relations w budowaniu przewagi konkurencyjnej przedsiębiorstwa”, dr Bogusław Gulski – „Strategie rozwoju jako czynnik wyboru strategii konkurencji przedsiębiorstwa”.

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

WYDZIAŁ POLITOLOGII

DELEGACJA REGIONU MURCJI NA WYDZIALE POLITOLOGII

16 maja odbyło się na Wydziale Politologii spotkanie delegacji regionu Murcji (Hiszpania) z władzami Uniwersytetu i Wydziału Politologii. Region Murcji reprezentował jego prezydent **Ramon Louis Volcarcel Siso**, UMCS – prorektor prof. **Karol Izidor Wysokiński** oraz dziekan prof. **Henryk Chałupczak**. Podczas spotkania dyskutowano nt. „Roli regionów w Unii Europejskiej”. Omówiono także możliwości współpracy między tym regionem w Hiszpanii a Lubelszczyzną w zakresie edukacji. Prezydent R. L. Volcarcel, który jest członkiem Komitetu Regionów przy Konwencji Europejskiej, wygłosił wykład dla pracowników naukowych i studentów.

WYKŁAD PROF. SZADURSKIEGO

19 maja prof. dr hab. **Wiktor Szadurski**, prodziekan Wydziału Stosunków Międzynarodowych Uniwersytetu Państwowego w Mińsku, wygłosił wykład dla pracowników naukowych i studentów Wydziału pt. „Integracja i dezintegracja w przestrzeni postsowieckiej”. W swoim wystąpieniu gość przedstawił procesy rozpadu Związku Radzieckiego oraz analizę potencjałów nowo powstałych państw. Zaprezentował także własną prognozę rozwoju sytuacji w tym obszarze geopolitycznym. Spotkanie zorganizowano przy współpracy Fundacji Europejskiej „Dialog”.

WYKŁAD DRA TOŁSTANOWA

„Ukraina-Polska. Stan obecny i perspektywy stosunków dwustronnych” to temat wykładu, który wygłosił 2 czerwca na Wydziale Politologii dr **Michał Tołstano**w z Narodowego Instytutu Studiów Strategicznych na Ukrainie. Współorganizatorem wykładu była Fundacja Europejska „Dialog” oraz Lubelski Oddział Towarzystwa Nauk Politycznych.

SALON „POLITYKI”

17 maja odbyło się w Auli im. I. Daszyńskiego kolejne spotkanie z cyklu Salon „Polityki”, zorganizowane przez tygodnik „Polityka”, władze Wydziału oraz Samorząd Studentów Wydziału Politologii. Tym razem gościem redaktora Edwina Bendyka był prof. **Zbigniew Religa**. W imieniu społeczności akademickiej i władz Wydziału uczestników Salonu przywitał prodziekan ds. badań naukowych i współpracy z zagranicą prof. Marek Pietraś. Profesor Religa przedstawił swoją wizję prezydentury i bieżącej sytuacji w kraju, stanowisko w sprawie lustracji, pokreślił także rolę nauki w rozwoju państwa. W dyskusji wzięli udział studenci, których pytania dotyczyły m.in. koncepcji polityki zagranicznej, stosunków z Rosją i Niemcami, sposobu finansowania kampanii wyborczej oraz zaplecza politycznego w kontekście prowadzenia kampanii wyborczej. Gość obiecał, że w przypadku wygranych wyborów ponownie odwiedzi lubelski Salon „Polityki”.

„VIII TYDZIEŃ SAMORZĄDNOŚCI”

Tegoroczna edycja „Tygodnia Samorządności” – cykl spotkań organizowanych przez studentów specjalności Samorząd i polityka lokalna Wydziału Politologii, poświęcona została problematyce społeczeństwa obywatelskiego. Imprezy w ramach „Tygodnia Samorządności”, które odbywały się do 16 do 20 maja 2004 r.,

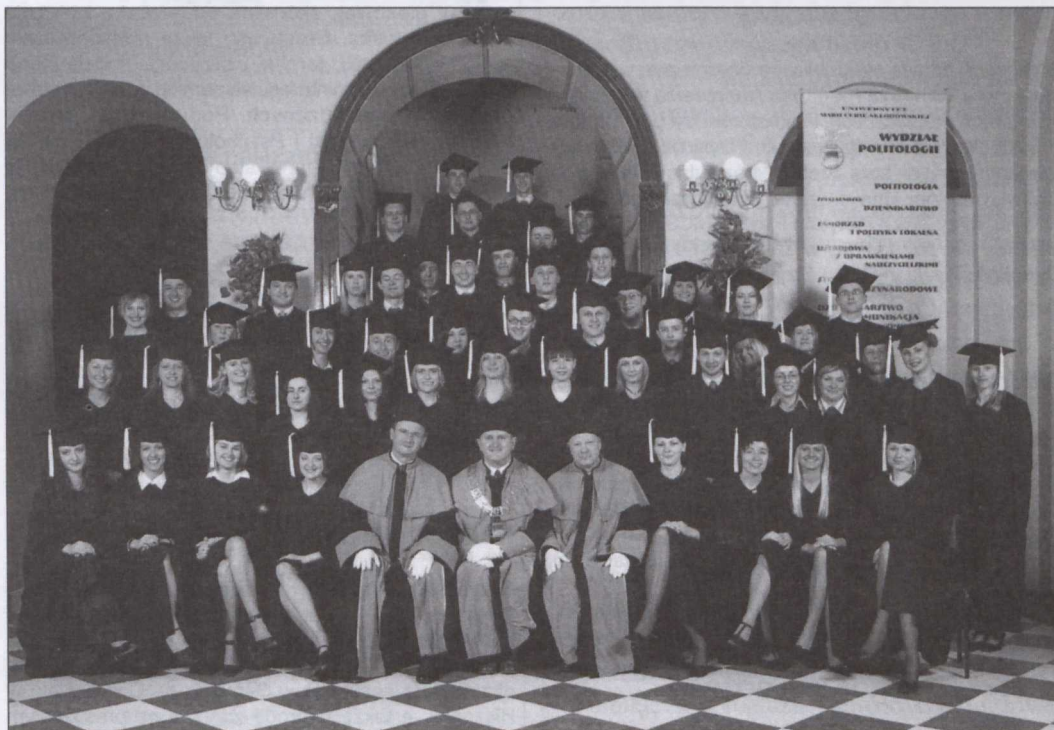
miały charakter seminariów poświęconych kluczowym zagadnieniom związanym z kształtowaniem postaw obywatelskich. Tematem pierwszego ze spotkań była *Edukacja w społeczeństwie obywatelskim*. Zaproszeni goście: Jarosław Głąb ze Stowarzyszenia Wspierania Inicjatyw Społecznych „Asocjacja” oraz Jolanta Kasprzak, rzecznik prasowy Kuratorium Oświaty w Lublinie, poprowadzili dyskusję nt. kształtowania postaw obywatelskich przez szkołę, aktywności młodzieży w organizacjach uczniowskich oraz programów edukacyjnych Unii Europejskiej skierowanych do uczniów i studentów. Kolejne spotkanie zostało poświęcone *Bezpieczeństwu i porządkowi publicznemu w społeczeństwie obywatelskim*. Sposoby i techniki zapobiegania przestępczości, „mapę przestępczości” Lublina oraz zakres współpracy z samorządem terytorialnym i organizacjami społecznymi zaprezentowali przedstawiciele Sekcji Prewencji Komendy Wojewódzkiej w Lublinie oraz Komendy Miejskiej w Lublinie Magdalena Jęderek i insp. Mariusz Rozwód. *Zdrowie publiczne w społeczeństwie obywatelskim* było tematem ostatniego seminarium 18 maja br. Biorący w nim udział studenci oraz specjaliści zajmujący się ochroną zdrowia, polityki zdrowotnej i wprowadzania udogodnień dla osób niepełnosprawnych. Miejski Inspektorat Zdrowia i Pomocy Społecznej urzędu Miasta Lublin reprezentowała Małgorzata Łobodzińska, Narodowy Fundusz Zdrowia – Grzegorz Moroz, Lubelskie Centrum Zdrowia Publicznego – Anna Szulc. W ramach „VIII Tygodnia” zorganizowano, jak co roku, także konkurs wiedzy o samorządzie terytorialnym oraz turniej piłki nożnej, w którym wzięło udział 8 drużyn studentów

Prezydencie Ukrainy oraz Katedrę Geografii Rozwoju Regionalnego Uniwersytetu Gdańskiego. Tematem były „Problemy rozwoju regionalnego na Ukrainie i w Polsce”. Dr hab. A. Miszczuk wygłosił referat pt. „Społeczno-ekonomiczne zróżnicowanie pogranicza polsko-ukraińskiego”.

Dr hab. **Maria Marczevska-Rytko** (Zakładu Ruchów Politycznych) uczestniczyła 23–29 maja w Kongresie Filozoficznym na Uniwersytecie Łomonosowa w Moskwie. Było to najważniejsze spotkanie naukowe w okresie po rozpadzie Związku Radzieckiego. Wzięło w nim udział ponad dwa tysiące uczonych z całego świata, politologów, filozofów i religioznawców. W sekcji „Filozofia polityki” dr M. Marczevska-Rytko wygłosiła referat nt. „Interrelations of Religion and Politics as a Research Problem”. Główne tezy i wnioski zostały opublikowane w książce *Filozofia i budząca się cywilizacja* (t. 5, Moskwa 2005, s. 70). Dr hab. Marczevska-Rytko od roku uczestniczy w pracach nad *Encyklopedią globalizmu* prowadzonych na Uniwersytecie Łomonosowa.

BAL ABSOLWENTÓW

29 kwietnia na Wydziale Politologii miała miejsce szczególna uroczystość. W semestrze letnim 2004/2005 kończy studia pierwszy rocznik kierunku Stosunki Międzynarodowe. Fakt ten przyszli absolwenci i władze dziekańskie postanowili uczcić uroczystym spotkaniem w gmachu Pałacu Radziwiłłowskiego, podczas którego kończący naukę akademicy przyobleczeni w uczelniane szaty (patrz zdjęcie) odebrali specjalne, pa-

Wydziału Politologii.

WYJAZDY ZAGRANICZNE

Dr **Krzysztof Iwańczuk** (Zakład Stosunków Międzynarodowych) 12–14 maja br. przebywał we Lwowie, gdzie wziął udział w organizowanej przez Uniwersytet im. Iwana Franki międzynarodowej konferencji na temat „Europa wspólnych wartości”. Dr K. Iwańczuk wygłosił referat pt. „Wspólne wartości jako granica przestrzeni europejskiej”.

Od 23 do 25 maja br. dr hab. **Andrzej Miszczuk** (Zakład Samorządów i Polityki Lokalnej) uczestniczył we Lwowie w konferencji międzynarodowej organizowanej przez katedrę Administracji Publicznej i Samorządu Terytorialnego Lwowskiego Regionalnego Instytutu Narodowej Akademii Administracji Publicznej przy

miątkowe dyplomy. W swoich wystąpieniach zarówno dziekan prof. H. Chałupczak, jak i prodziekani prof. S. Michałowski i prof. M. Pietraś podkreślali wysoki poziom wiedzy, którym wyróżniają się studenci i przyszli absolwenci kierunku Stosunki Międzynarodowe. Po zakończeniu spotkania w salach hotelu Victoria odbył się „Pierwszy Bal Internacjonologa”. W szampańskich nastrojach, przy muzyce z lat 70. i 80. wszyscy bawili się do białego rana.

W TARNOPOLU O AKTYWIZACJI

Zakład Samorządów i Polityki Lokalnej Wydziału Politologii UMCS oraz Uniwersytet im. Iwana Franki we Lwowie byli organizatorami konferencji, która odbyła się 26–28 maja w Tarnopolu na Ukrainie na temat „Wykorzystanie doświadczeń Unii Europejskiej i Polski

WYDZIAŁY UMCS — WIADOMOŚCI BIEŻĄCE

Rubryka przygotowana na podstawie informacji nadesłanych przez dziekanów

dla aktywizacji słabo rozwiniętych regionów Ukrainy w warunkach integracji europejskiej". Obradom przewodniczył prodziekan prof. **Stanisław Michałowski**, który także wygłosił referat pt. „Doświadczenia samorządu terytorialnego w Polsce od roku 1990”.

„WYSPI SZANS”

31 maja odbyła się na Wydziale Politologii promocja książki **Jacka Wardy** i **Wojciecha Kłosowskiego** pt. „Wyspy szans. Jak budować strategie rozwoju lokalnego”. Prezentację z udziałem autorów oraz dyskusję nt. założeń i szans powodzenia reformy administracyjno-terytorialnej na Ukrainie poprowadził prodziekan prof. Stanisław Michałowski. Spotkanie zostało zorganizowane przez Europejskie Kolegium Polskich i Ukraińskich Uniwersytetów, Stowarzyszenie „Wyspa Szans” oraz PAUCI Inicjatywę Współpracy Polsko-Amerykańsko-Ukraińskiej.

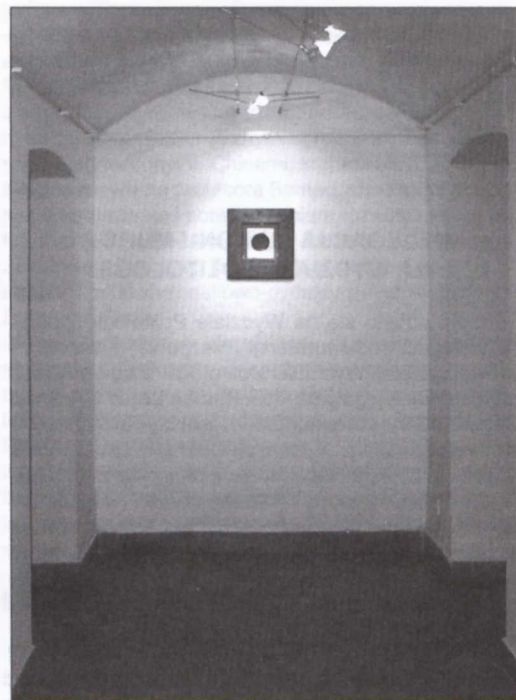
WYDZIAŁ PEDAGOGIKI I PSYCHOLOGII

DOKTORAT

3 czerwca 2005 roku odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgr **Marii Grądział**. Temat: *Uspołecznienie uczniów klas III lekko upośledzonych umysłowo wychowywanych w domach rodzinnych i internatach*. Promotor: prof. dr hab. Maria Chodkowska. Recenzenci: prof. dr hab. Teresa Borowska, dr hab. Janusz Kirenko, prof. UMCS.

„DZIEŃ GODNOŚCI OSOBY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ INTELEKTUALNĄ 2005”

Jak co roku, 5 maja odbył się uroczysty Dzień Godności Osoby z Niepełnosprawnością Inteligencjonalną. Już po raz trzeci studenci z Wydziału Pedagogiki i Psychologii aktywnie zaangażowali się w organizację święta. Impreza odbyła się w nowym budynku Akademii Rolniczej w Lublinie. Na parterze ustawiono stoiska, przy których mogły zaprezentować się różne ośrodki i warsztaty terapii zajęciowej z całej Lubelszczyzny. Za symboliczne kwoty można było nabyć śliczne, różnobarwne, ręcznie wykończone kartki, figurki z masy gipsowej, skórzane pudełeczka i pięknie ozdobione lustra. Oferowano także własnoręcznie robione poduszki, torebki i przybory codziennego użytku. Z dużym zainteresowaniem oglądano wystawę prac osób upośledzonych. Pod okiem studentów Wydziału Pedagogiki i Psychologii odbywały się w Sali Kongresowej m.in. występy dzieci z przedszkola integracyjnego oraz młodzieżowego zespołu hip-hopowego.

WYDZIAŁ MATEMATYKI, FIZYKI I INFORMATYKI

DOKTORAT

2 czerwca odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej mgra **Tomasza Pieńkosa** *Naprężenia w cienkich warstwach metalicznych*. Promotorem był prof. dr hab. Longin Gładyszewski z Instytutu Fizyki UMCS, recenzentami: prof. dr hab. Stefan Mróz z Instytutu Fizyki Doświadczalnej Uniwersytetu Wrocławskiego i prof. dr hab. Jerzy Żuk z Instytutu Fizyki UMCS. Dr Tomasz Pieńkos jest zatrudniony w Zakładzie Fizyki Ogólnej i Dydaktyki Fizyki Instytutu Fizyki UMCS.

WYJAZDY NAUKOWE

Prof. dr hab. M. Jalochoński z IF – Strasbourg, Uniwersytet w Heidelbergu;
Prof. dr hab. T. Komorowski z IM – Centro Stefano Franscini, Ascona, Szwajcaria;
Dr M. Kulik z IF – International Intergovernmental Organization, Joint Institute for Nuclear Research, Dubna, Rosja;
Dr M. Bieniek z IM – konferencja „Ordered Statistical Data” Izmir, Turcja;
Dr J. Mycka z IM – Center for Logic and Computation, Portugalia.

ZAPROSZENI GOŚCIE

Do Instytutu Fizyki:
Prof. Abdullah Youssef z Centrum Badań Jądrowych w Kairze;
Dr Olga Dymowa z Instytutu Biologii Oddziału Uralskiego Rosyjskiej Akademii Nauk w Syktywkarze;
Dr Jurij Yushkevich ze Zjednoczonego Instytutu Badań Jądrowych w Dubnej, Rosja.
Do Instytutu Matematyki:
Prof. Kervin W. Morris z University of Adelaide, Australia;
Dr Oleksandr Kutovy z Uniwersytetu w Bielefeld, Niemcy.

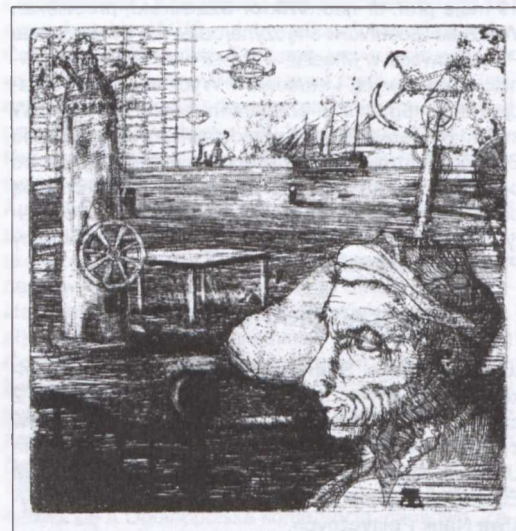
WYDZIAŁ ARTYSTYCZNY

NAGRODA ARTYSTYCZNA MIASTA LUBLINA

Krzysztof Szymanowicz, adiunkt z Zakładu Grafiki Warsztatowej I, otrzymał nagrodę Artystyczną Miasta Lublina za rok 2004. Uehonorowano nią międzynarodowe sukcesy artysty, przede wszystkim I nagrodę, jaką otrzymał na konkursie w Santiago de Compostela w Hiszpanii, a także nagrodę zdobytą na prestiżowym biennale w Seulu w Korei. O sukcesach tych „Wiadomości Uniwersyteckie” pisały nieco wcześniej.

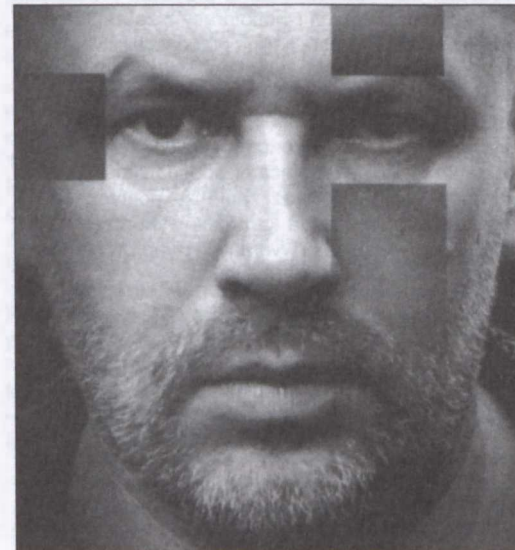
WYSTAWA

Profesor **Artur Popek** zaprezentował swe grafiki na indywidualnej wystawie w galerii ZPAP „Pod podłogą” w Lublinie.

PODWÓJNY JUBILEUSZ

Profesor **Grzegorz Mazurek**, dziekan Wydziału Artystycznego, świętował w maju swoje pięćdziesiąte urodziny oraz ćwierćwiecze pracy artystycznej. Rocznicę tę uehonorował prezentacją swoich grafik komputerowych w galerii Sceny Plastycznej KUL na Starym Mieście w Lublinie.

EFEKTYWNOŚĆ KSZTAŁCENIA

Losy absolwentów

Wydziału Matematyki, Fizyki i Informatyki z lat 2001–2004

Wyzwaniem ostatnich lat w doborze treści nauczania uniwersyteckiego jest wypracowanie takiego systemu kształcenia, który zapewnia absolwentom wszechstronną wiedzę, umiejętność wykorzystania i efektywnego posługiwania się nabytą wiedzą oraz potencjalne możliwości szybkiej adaptacji do każdej sytuacji w miejscu pracy w zmieniającym się szybko świecie. W tym celu dla każdego kierunku prowadzonego na Wydziale opracowano programy studiów umożliwiające studentom wybór przedmiotów w zależności od zainteresowań i perspektyw przyszłej pracy. Programy te są często aktualizowane, zaś wiedzę o preferencjach czerpiemy z badań ankietowych losów absolwentów Wydziału zapoczątkowanych przez prof. dr. hab. S. Krawczyka w 1996 r. Wyniki następnej ankiety, obejmującej losy absolwentów z lat 1997–2000, były zaprezentowane w Piśmie Absolwentów UMCS „Skłodowszczyca”, nr 2/4, 2001.

Dzisiaj przedstawiamy pytania i wyniki ankiety dotyczącej losów absolwentów z lat 2001–2004. Ankiety przeprowadzone zostały pod kątem następujących zagadnień:

Łączny czas zatrudnienia w okresie od ukończenia studiów	
75% - 100% :	73,8%
50% - 75% :	10,4%
25% - 50% :	4,6%
0% - 25% :	11,2%
Obecne miejsce zatrudnienia absolwentów	
szkolnictwo:	58%
przemysł:	1,9%
handel:	2,7%
inst. finansowe:	5%
firma komputerowa:	14,9%
administracja:	4,6%
inne:	8%
brak zatrudnienia:	5%

Użyteczność posiadanej wiedzy w pracy zawodowej	
Wysoka:	53,5%
Przeciętna:	34%
Mała lub żadna:	12,5%

Wykonywana praca zgodna z wykształceniem absolwentów	
Całkowicie lub prawie całkowicie:	68,4%
Częściowo:	18,4%
Nie lub prawie nie:	13,3%

Zmiany jakie należałoby wprowadzić w programie nauczania, aby zdobyta wiedza mogła być wykorzystywana w miejscu zatrudnienia	
Brak odpowiedzi	40,6%
Więcej dydaktyki i metodyki	13,4%
Więcej zajęć praktycznych i praktyk	19,2%
Więcej zajęć pedagogicznych	5,9%
Więcej zajęć z języków obcych	3,3%
Wprowadzić prawo, ekonomię, przyrodę, bankowość itp.	7,9%
Więcej zajęć z komputerami	8,8%
Wprowadzić zaoczne studia doktoranckie	0,8%

Przedstawione liczby potwierdzają tezę, że obowiązujące programy kształcenia są aktualne, efektywne i skuteczne, co świadczy o właściwej polityce dydaktycznej wypracowanej przez dyrekcje Instytutów Matematyki i Fizyki oraz władze Wydziału.

Witold Mozgawa

EX FUNEBRI CHARTA

Profesor Tadeusz Wilgat

8 czerwca odszedł od nas na zawsze Profesor dr Tadeusz Wilgat. Wybitna postać, człowiek o ogromnej wiedzy przyrodniczej, niezłomnych zasad etycznych, doskonały nauczyciel akademicki, jeden z prekursorów nowoczesnego podejścia do zagadnień ochrony środowiska w skali kraju i efektywnych działań w tym względzie w naszym regionie. Przez 42 lata, od roku 1945 aż do przejścia na emeryturę w roku 1987, aktywnie uczestniczył w życiu naszego Uniwersytetu. Również jako emerytowany Profesor cieszył się wielkim autorytetem i szacunkiem, nadal uczestnicząc w życiu naukowym i społecznym.

Niestety służbowy pobyt poza granicami kraju nie pozwolił mi towarzyszyć Profesorowi w jego ostatniej ziemskiej drodze. Kiedy odchodzi od nas ktoś, kogo szanowaliśmy, z kim współpracowaliśmy, kto był dla nas wzorem do naśladowania, z zakamarków pamięci wylaniają się wspomnienia, sceny ilustrujące różne epizody z naszego życia akademickiego – w tym wypadku obejmującego około 40 lat.

Rok 1959 – student I roku geografii na wykładzie docenta T. Wilgata z astronomicznych podstaw geografii. Trudne problemy wyłożone jakże jasno, klarownie, piękną polszczyzną, ze swadą, doskonałym kontaktem ze słuchaczami. To jest właśnie wykład uniwersytecki! I tak zostało – niezależnie od wykładanego przedmiotu, czy to był odczyt na posiedzeniu towarzystwa naukowego, czy na konferencji, czy też na posiedzeniach komisji – perfekcyjne przygotowanie, umiejętność kontrolowania widowni. Po prostu wzór wykładowcy budzącego zaufanie do prezentowanej wiedzy, inspirującego do aktywnego udziału w wykładzie. Dla studenta cykl wykładów kończył się egzaminem. Klarowne pytania i wysokie wymagania, pewna surowość, ale zawsze z dozą życzliwości i obiektywizm oceny. To Profesor Wilgat nauczył mnie, że egzamin to nie tylko sprawdzian samej wiedzy, to umiejętność logicznej konstrukcji myślowej, ale także pewien styl bycia – obowiązujący obydwie strony. To ważna składowa obyczajów akademickich, które gdzieś nam uciekają w dobie masowych studiów i coraz słabszych kontaktów z mistrzem.

Przed kilku laty miałem okazję rozmawiać z Profesorem Wilgatem na temat zachowań studentów, ale niestety także i braku „akademickości” u wielu pracowników Uniwersytetu. Profesor z wielkim niepokojem obserwował negatywne zjawiska zachodzące na Uczelniach w ostatnich 10 latach. A trzeba powiedzieć, że zawsze był nonkonformistą – poczynając od wymówienia z pracy w gimnazjum Staszica w roku 1948 ze względów politycznych poprzez jasne zajmo-

EX FUNEBRI CHARTA

wanie stanowiska, wynikającego z Jego systemu wartości chrześcijańskich na kolejnych zakrętach politycznych, przez które Uczelnia przechodziła w latach 1956, 1968, 1976, 1980-81 i 1989.

Przed ponad 30 laty do świeżo upieczonego doktora przyszedł Profesor Wilgat z prośbą o konsultacje z zakresu geologii i geomorfologii przy jednym z opracowywanych przez Niego projektów z zakresu ochrony środowiska. Po długiej rozmowie, na zakończenie padły słowa: „... a może Pan by się dał namówić na trochę społecznej pracy dla ochrony naszego środowiska?” To właśnie Profesor „dołożył” do moich głównych zainteresowań – geologii i geomorfologii – ochronę środowiska.

Wielkie są osiągnięcia Profesora w budowaniu odpowiedniej atmosfery współpracy między środowiskiem naukowym a administracją państwową i samorządową na rzecz ochrony środowiska. Był współtwórcą naszych lubelskich Parków Narodowych (w tym, ukochanego przez Niego Roztoczańskiego Parku Narodowego). To z Jego inicjatywy i przy Jego aktywnej współpracy powstał spójny system parków krajobrazowych w naszym regionie. Wiele osób pamięta, jak wielką walkę stoczył w latach 70. o poszanowanie walorów środowiskowych przy projektowaniu i budowie kopalni na Pojezierzu Łęczyńsko-Włodawskim.

Również na szczeblu krajowym działalność Profesora na rzecz ochrony środowiska była niezwykle efektywna.

Głęboka, wszechstronna wiedza w połączeniu z umiejętnością prezentacji często trudnych spraw pozwalały Mu wychodzić zwycięsko z „potyczek” z adwersarzami, nigdy też nie był koniunkturalistą.

Był dla mnie zawsze wzorem PROFESORA UNIwersYTETU. I takim pozostanie w mojej pamięci. Był wymagający od siebie i innych, był twórcą wiedzy i jej popularyzatorem, był społecznikiem, ale nigdy poplecznikiem.

Żegnam Cię Profesorze.

Marian Harasimiuk

Zbigniew Józwik

Pamięci Ojca Świętego Jana Pawła II

18.05.1920 – 02.04.2005 (21.37)

Linoryt, 2005

SYLWETKI

DZIAŁALNOŚĆ ARTYSTYCZNA I PEDAGOGICZNA PROFESORA LEONA DOŁŻYCKIEGO (1888–1965)

W bieżącym roku przypada 40 rocznica śmierci Leona Dołżyckiego – profesora krakowskiej Akademii Sztuk Pięknych, wybitnego i zasłużonego artysty, pedagoga i wychowawcy wielu pokoleń artystów.

Leon Dołżycki urodził się 20 marca 1888 r. we Lwowie w rodzinie inteligenckiej. Jego ojciec Adolf był profesorem matematyki w jednym z lwowskich gimnazjów. Po ukończeniu seminarium nauczycielskiego, w latach 1907–1911 studiował malarstwo w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, w pracowniach profesorów Ferdynanda Ruszczyca i Józefa Mehoffera. Już wówczas otrzymywał liczne wyróżnienia, nagrody konkursowe oraz medale za prace malarskie. W czasie studiów wyjeżdżał kilkakrotnie za granicę, m.in. do Berlina, Monachium, Dreźnie, Wiednia i Rzymu. W 1912 r. przebywał w Paryżu, studiując dzieła impresjonistów i kubistów. W latach dojrzałych odwiedzał wielokrotnie nie tylko Paryż (1925, 1928, 1933), lecz także inne wielkie stolicy artystyczne, zwiedzając niemal całą Europę. Po powrocie z Francji do kraju uzyskał świadectwo uprawniające do nauczania rysunku w szkołach średnich, zdając egzamin przed komisją powołaną przez Uniwersytet Jagielloński.

W 1912 r. rozpoczął aktywną działalność artystyczną, biorąc udział w licznych wystawach (Warszawa, Lwów, Kraków, Poznań, Katowice, Bydgoszcz, Toruń, Wrocław). Rok później był organizatorem I Wystawy Polskiego Malarstwa w Stanisławowie. Lata pierwszej wojny światowej przerywają młodzieńczą twórczość artysty. Od 1914 do 1916 r. walczył jako żołnierz w Legionach (II Brygada Karpacka, IV Pułk Piechoty).

W 1917 r. powstawało w Krakowie awangardowe stowarzyszenie formistów, reprezentujące wielkie oryginalne talenty. Nowy ruch inicjowali i organizowali poeta-malarz Tytus Czyżewski i krakowscy malarze bracia Andrzej i Zbigniew Pronaszki, a do aktywu grupy, działającej w latach 1917–1922 należeli obok nich: Leon Chwistek, Leon Dołżycki, Jan Hryńkowski, Jacek Mierzejewski, Tymon Niesiołowski, Konrad Winkler, Stanisław Ignacy Witkiewicz i August Zamojski. Dołżycki stał się nie tylko czynnym wystawcą, lecz także przez swoją sztukę – współtwórcą formizmu. Jego ówczesne malarstwo odznacza się oryginalnością rozwiązań. Artysta tworzył interesujące kompozycje oparte na systemie dużych, kolorowych, geometrycznych płaszczyzn, obwiedzionych wyraźnymi konturami.

W 1925 r. wraz z Władysławem Lamem, Tadeuszem Dobrowolskim, Adamem Hanzykiewiczem i Henrykiem Jackowskim organizował w Poznaniu Stowarzyszenie Artystów Wielkopolskich „Plastyka”. Stowarzyszenie to kształtowało artystyczne środowisko poznańskie w latach 1925–1937.

Dołżycki pracował również jako scenograf w Teatrze Wielkim w Poznaniu, inscenizując liczne opery i dramaty (*Madame Butterfly* – 1919, *Dama pikowa*, *Wieczór Trzech Króli*, *Pajace* – 1920, *Aida*, *Cyrylak Sewilski* – 1921, *Irys* – 1929). Na okres ten przypada rozkwit teatru poznańskiego, do czego w znacznym stopniu przyczyniły się nowe,

twórcze koncepcje artysty. Jednocześnie tworzy i wystawia wraz z ugrupowaniami artystycznymi „Jednoróg”, „Awangarda”, „Nowa Generacja” oraz w salonach Instytutu Propagandy Sztuki w Warszawie. Zorganizował kilkanaście wystaw indywidualnych: Lwów (1918), Poznań (1920, 1922, 1938), Kraków (1922, 1932), Bydgoszcz (1933), Warszawa (1934).

Artysta partycypował we wszystkich wystawach zagranicznych reprezentujących współczesną sztukę polską, organizowanych pod kierownictwem Mieczysława Tretera w Wenecji, Wiedniu, Berlinie, Talinie, Moskwie, Helsinkach, Sztokholmie, Budapeszcie oraz na terenie Grecji i Bułgarii. Wystawiał również na Olimpiadzie w Amsterdamie i Brukseli, na Biennale w Wenecji i Wystawie Światowej w Nowym Jorku. Był organizatorem wielu wystaw artystycznych i naukowych. Jako kierownik Instytutu Krzewienia Sztuki urządzał wiele ekspozycji monograficznych m.in. Grabowskiego, Czyżewskiego, Strzezińskiego, Potworowskiego, Taranczewskiego, Waliszewskiego, gdzie wygłaszał odczyty na temat sztuki współczesnej.

Równoległe do działalności artystycznej Leon Dołżycki z pasją oddawał się pracy pedagogicznej. Uczył rysunku w Państwowym Gimnazjum im. K. Bergera w Poznaniu, pracował w Państwowej Szkole Sztuk Zdobniczych w Bydgoszczy (1922–1924), a następnie do 1928 r. w Gimnazjum Matematycznym. Okres poznański był dla profesora etapem pracy niezwykle twórczym i obfitym w sukcesy pedagogiczne. Metody nauczania,

które preferował, szczególnie w zakresie malarstwa, okazały się prekursorskie i znalazły szerokie zastosowanie w pracy dydaktycznej.

W latach 1932–1938 Dołżycki był kierownikiem Państwowego Ogniska Metodycznego dla nauczycieli rysunków w Poznaniu i Toruniu oraz Instruktorem Ministerstwa Oświaty w zakresie rysunku. Pod jego kierunkiem odbywały się lekcje pokazowe, na których realizowano co trudniejsze tematy programowe. Omawiano plany nauczania i sposoby ich realizacji; inicjowano konferencje metodyczne, wygłaszano referaty, opracowywano pomoce naukowe. Zwiedzano również wzorcowe pracownie rysunku i malarstwa, co stawało się podstawą do dyskusji, jak należy organizować warsztat plastyczny i nauczanie przedmiotu.

W latach 1939–1944 Leon Dołżycki brał udział w kompletach tajnego nauczania na poziomie szkoły średniej ogólnokształcącej, organizowanych przez Gimnazjum A. Mickiewicza, gdzie uczył rysunku w wymiarze 25–40 godzin tygodniowo. Również w latach okupacji hitlerowskiej, w roku 1943, zorganizowano w Warszawie, w mieszkaniu Twarowskich przy ul. Hożej, wystawę sztuki współczesnej, z udziałem artysty i innych wybitnych malarzy – Czyżewskiego, Sokółowskiego, Taranczewskiego, Wejmana, Potworowskiego.

Po wojnie Dołżycki osiedlił się w Krakowie. W 1945 r. objął w krakowskim Związku Polskich Artystów Plastyków stanowisko sekretarza zarządu. Pomimo złego stanu

zdrowia aktywnie działał: uczestniczył w wystawach ogólnopolskich i okręgowych ZPAP; podjął pracę w Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie jako profesor malarstwa; w „Przeglądzie Artystycznym” inicjował i redagował kolumnę szkolnictwa artystycznego, a także publikował na łamach kwartalnika „Szkoła Artystyczna.”

Pracując w Akademii nauczał studentów przede wszystkim kolorystycznego budowania obrazu, zwracał uwagę na trafność „malarskich rozstrzygnięć” i na szlachetność materii malarskiej. Rozwijał u swych uczniów wrażliwość na barwę, i mimo że później większość z nich odeszła od szkolnych konwencji, nabyta w uczelni kultura kolorystyczna pozostała im na zawsze jako cenne dziedzictwo. Dołżycki był profesorem wymagającym, ale zawsze życzliwym. Lubił w czasie zajęć wspominać czasy swego pobytu w Paryżu i nawiązane tam stosunki z najwybitniejszymi malarzami epoki.

W 1946 r. zorganizował Związek Nauczycieli Rysunków. Widząc ogromną potrzebę kształcenia nauczycieli specjalistów dążył do utworzenia Studium Pedagogicznego przy ASP w Krakowie, co udało mu się wkrótce zrealizować. Podjął się opracowania i redagowania programu z zakresu metodyki i dydaktyki, równocześnie został powołany na stanowisko kierownika studium.

W latach 1952–1961 Leon Dołżycki pełnił funkcję dziekana Wydziału Grafiki Propagandowej i kierownika Katowickiego Oddziału ASP. W roku 1956 uzyskał tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1959 – tytuł profesora zwyczajnego.

Od 1960 r. sprawował funkcję prezesa okręgu katowickiego ZPAP. Do końca życia działał też w Okręgowym Zespole Metodyczno-Programowym Szkolnictwa Artystycznego w Katowicach. Brał udział w kilkunastu wystawach zbiorowych i indywidualnych oraz ostatniej jubileuszowej – na zamku w Pszczynie w 1965 r.

Leon Dołżycki otrzymał wiele wysokich odznaczeń państwowych: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Medal X-lecia PRL, Złotą Odznakę „Zasłużony w rozwoju województwa katowickiego”. Był również laureatem nagrody wojewódzkiej z okazji XX-lecia PRL. Zmarł 20 września 1965 r. w Krakowie. Został pochowany na Cmentarzu Rakowickim.

Anna Marta Żukowska

Literatura:

Materiały archiwalne ASP w Krakowie; Materiały archiwalne ASP w Katowicach; Informatory na rok akad. 1957/1958, 1960/1961; *Organizacja uczelni i program studiów. Akademia Sztuk Pięknych w Krakowie*; J. Więckowska-Lazar, A. Rak, *Dzieje Akademii Sztuk Pięknych w Katowicach*; A. Ligocki, *Wystawa twórczości pięciu wykładowców katowickiej ASP – Leon Dołżycki, Bogusław Górecki, Józef Mroszczak, Rafał Pomorski, Aleksander Rak* (katalog), Katowice 1980; *Jubileuszowa wystawa Leona Dołżyckiego. Malarstwo. Grafika. Rysunek* (katalog), Katowice 1957; *Malarstwo i rysunek Leona Dołżyckiego*, Katowice 1965.

KSIĄŻKI

PROMOCJA CZYTELNICTWA I LITERATURY NA 50. MIĘDZYNARODOWYCH TARGACH KSIĄŻKI W WARSZAWIE

„Książki nie można zresetować...” – powiedział żartobliwie, aczkolwiek nie bez racji, Premier RP prof. Marek Belka otwierając 19 maja tego roku 50. Międzynarodowe Targi Książki w Warszawie. Trwająca do 22 maja impreza miała charakter jubileuszowy. Warszawskie Międzynarodowe Targi Książki organizowane są systematycznie od 1953 r. przez Centralę Handlu Zagranicznego Ars Polona – wiodącego importera oraz dostawcę czasopism i wydawnictw, zarówno naukowych, jak i popularnych, dla bibliotek akademickich i publicznych, instytutów naukowych, a także organizacji rządowych.

Przez pierwsze lata polskie Międzynarodowe Targi Książki odbywały się w Poznaniu i miały raczej skromny charakter. W stolicy kraju impreza zaistniała w 1958 r., bardzo szybko stając się największym tego typu przedsięwzięciem w Europie Środkowo-Wschodniej, służąc popularyzacji wartościowej książki i promocji czytelnictwa wśród Polaków, a pośrednio także reklamie Warszawy, jako ważnego europejskiego ośrodka kulturalno-naukowego. Organizatorzy tegorocznych targów zadbali o uczczenie okrągłego jubileuszu imprezy przygotowując z tej okazji premierową promocję książki Krzysztofa Kalety poświęconej historii Międzynarodowych Targów Książki oraz debatę na temat roli MTK w przełamywaniu barier kulturowych połączoną z ogłoszeniem wyników drugiej edycji rankingu najlepszych dystrybutorów książek prowadzonego przez „Magazyn Literacki-Książki”.

W tegorocznej edycji Międzynarodowych Targów Książki udział wzięło 580 wystawców, którzy reprezentowali 27 krajów. Gościem honorowym targów była Szwajcaria, a prezentacja twórczości artystycznej tego kraju odbywała się w pierwszą rocznicę przystąpienia naszego kraju do Unii Europejskiej. Szwajcaria jest przykładem integracji wielu języków i kultur: literatura tego kraju pisana jest w czterech językach, co zdecydowanie poszerza kręgi potencjalnych odbiorców. Tymczasem piśmiennictwo szwajcarskie w Polsce jest prawie nieznanne. Mało który nieprofesjonalny odbiorca literatury jest w stanie powiązać ze Szwajcarią

– znane skądinąd – nazwiska Jeana Jakuba Rousseau, Karla Gustawa Junga, Friedricha Dürrenmatta, Gottfrieda Kellera czy Maxa Frischa. Nieliczni rodacy pamiętają, że na przestrzeni wieków ze Szwajcarią związani byli tak znamienici Polacy, jak Tadeusz Kościuszko, Adam Mickiewicz, Juliusz Słowacki, Henryk Sienkiewicz, Gabriel Narutowicz, Ignacy Paderewski czy Krystian Zimerman. Ową wielokulturowość, wykraczającą daleko poza wrodzoną wielojęzyczność narodu zaprezentowali Polakom odwiedzającym stołeczne targi Szwajcarzy, przypominając jednocześnie o trwających od stuleci związkach pomiędzy naszymi krajami.

Przez cały czas trwania targów można było oglądać wystawę *Szwajcaria – kraina komiksu*, ukazującą historię oraz teraźniejszość szwajcarskiej sztuki komiksowej. W 42 panelach zaprezentowane zostały próbki komiksu historycznego oraz prasowego, wybór typowych obrazków przedstawiających Szwajcarię oczami międzynarodowych rysowników oraz sylwetki 12 współczesnych twórców komiksów pochodzących z tego kraju. Ekspozycji towarzyszył panel dyskusyjny oraz projekcja filmu dokumentalnego opowiadającego o procesie powstawania i tendencjach rozwojowych we współczesnym komiksie szwajcarskim na przykładzie czołowego rysownika tego kraju – Melka Halmanna.

Za sprawą serii portretów namalowanych przez Monique Jacot oraz wystawy przygotowanej przez Mario Bottę architekta z Centrum Dürrenmatta, publiczności odwiedzającej stołeczna imprezę przybliżona została sylwetka jednego z najpopularniejszych pisarzy szwajcarskich, dramaturga, eseisty, autora powieści kryminalnych – Friedricha Dürrenmatta. Dopełnieniem akcji promującej Szwajcarię był cykl filmowy poświęcony sztuce oraz artystom tego kraju, którego projekcja odbyła się w warszawskim KINO.LAB-ie.

Szwajcarię reprezentowało na targach liczne grono wydawców i wielu artystów. Stolicę odwiedzili tacy artyści, jak: Hugo Loetscher – autor powieści *Noe-powieść o koniunkturze*, która ukazała się w Polsce w ubiegłym roku; Jill Silberstein

– znany polskim czytelnikom przede wszystkim, jako autor książki *Józef Czapski. Tumult i oślnienia* oraz Peter Weber – młody powieściopisarz, który w 1998 r. wydał w Polsce książkę *Zaklinacz pogody*. Po raz kolejny przyjechała też do Warszawy szwajcarska pisarka Fleur Jaeggy, której powieści *Gniew niebios*, *Szczęśliwe lata udręki* oraz *Proleterka*, wydane przez oficynę Noir sur Blanc w tłumaczeniu Magdaleny Tuli, cieszą się dużą popularnością w rodzimych kręgach czytelniczych.

W kalendarium imprez targowych znalazły się również spotkania z literatami polskimi, promującymi publikacje skierowane do czytelnika dziecięcego. Zaznaczyć trzeba, że organizatorzy tegorocznej edycji targów położyli duży nacisk na popularyzację krajowej oraz zagranicznej literatury dziecięcej i młodzieżowej. Podczas targów swoje książeczki dla najmłodszych czytelników, m.in. *Zaczarowane bąbelki*, *Bajka na dobranoc*, *Dwie Małgosie* oraz publikację *W poszukiwaniu szczęścia. Baśniowa biografia Andersena*, która doczekała się już kilku wydań i tłumaczeń na język rosyjski, podpisywała pisarka Wioletta Piasecka.

Na stoisku Wydawnictwa BIS tomik wierszyków skierowanych do najmłodszych czytelników pt. *Co uciął Guccio?* promowała Agata Widzowska-Pasiak, a książeczki: *Opowiadania dla przedszkolaków* oraz *Z przysłowiami za pan brat* młoda pisarka Renata Piątkowska. Wydawnictwo Egmont Polska zorganizowało spotkanie z Jagodą Łętkowską autorką przygodowej powieści dla nastolatków *Galganek*, z Beatą Wróblewską, której książka *Małgosia z Leśnej Podkowy*, została wyróżniona w konkursie literackim „Popisz się przed dzieckiem” oraz z Jarosławem Mikołajewskim – tłumaczem książek dla dzieci *Olka i Ola*, *Książka o smutku* i *Księga samych okropności*.

Wydawcy – wychodząc naprzeciw potrzebom małych czytelników – zadbali także o odpowiednią oprawę artystyczną, nie zabrakło więc na targach teatralnych przedstawień dla naszych milusińskich. Najmłodszy goście warszawskich targów obejrzeć mogli w PKiN inscenizację opartą na

motywach bajki braci Grimm *O wilku, kozie i siedmiu kozłatkach* w wykonaniu aktorów teatru GULIWER oraz przedstawienie inspirowane powieścią *A wszystko przez faraona*. Przygotowano też wiele ciekawych konkursów dla dzieci i młodzieży, m.in. Konkurs Rymograficzny, który prowadziły Ewa Bem, Anna Seniuk i ilustratorzy książek dla dzieci oraz Konkurs Wiedzy o Muminkach, w jury, którego zasiadali aktorzy Piotr Fronczewski i Jerzy Radziwiłłowicz

Poznańska oficyna Media Rodzina przy współpracy z Forum Film Poland zorganizowała natomiast spotkanie na temat: *Opowieści z Narnii i nie tylko*, na którym o twórczości Carrolla S. Lewisa opowiadał prof. dr hab. Grzegorz Leszczyński, autor wielu prac krytyczno-literackich dotyczących piśmiennictwa dla dzieci i młodzieży. Podczas tego spotkania po raz pierwszy w Polsce prezentowane były fragmenty filmu zrealizowanego na podstawie prozy C. S. Lewisa oraz program dokumentalny ukazujący kulisty powstawania filmowej ekranizacji wspomnianego dzieła angielskiego pisarza.

W targach uczestniczyło wielu polskich poetów i prozaików. Piotr Macierzyński, uchodzący za najczęściej nagradzanego poetę młodego pokolenia, promował nowy tomik poetycki *tfu, tfu..* Tomasz Makowski podpisywał bestsellerową książkę *Mysza* wydaną przez Wydawnictwo Nowy Świat. Tradycją warszawskich targów stały się spotkania i konferencje z udziałem najpopularniejszych twórców polskiej literatury: poetką Julią Hartwig, reportażystką i pisarką Hanną Krall (*Spokojne niedzielne popołudnie*, wyd. a5), Katarzyną Grocholą (*Osobowość émy*), Joanną Chmielewską (*Przeciwko babom*), Katarzyną Leżeńską (*Ależ Marianno!*, wyd. Prószyński i S-ka), Marią Nurrowską (*Powrót do Lwowa* oraz *Imię twoje...*, wyd. W.A.B.), Januszem Wiśniewskim, Sławomirem Shutą (*Zwał* oraz *Produkt polski*), i wieloma innymi autorami.

Swoje książki podpisywały na targach znane piosenkarki, m.in., Urszula Sipińska (*Hodowcy lalek*) oraz aktorki. Grażyna Szapalska promowała pierwszy tomik przesyconych erotyzmem opowiadań

KSIĄŻKI

Pocałunki, Joanna Szczepkowska kolejną w swojej literackiej karierze książkę *Gola baba i inne*, Beata Tyszkiewicz literacką opowieść *Nie wszystko na sprzedaż*, Ewa Błaszczuk swoją najnowszą książkę *Wejść tam nie można*, Nina Andrycz powieść *My – rozdwojeni*, a Stanisław Mikulski komiks *Kapitan Kloss*.

Można też było zdobyć autograf znanych osobowości telewizyjnych: dziennikarz TVP1 Kamil Durczok podpisywał książkę *Wygrać życie*, Tomasz Raczek z TVP2 promował pierwszy tom *Leksykonu filmowego na XXI wiek* napisanego wspólnie z niezującym już Zygmuntem Kałużyńskim oraz książki *Karuzela z madonnami* i *Karuzela z herosami*. Dziennikarz Jacek Żakowski promował publikację *Anty-Tina*, na temat, której zorganizowany został także panel dyskusyjny oraz książkę *Rozmowy o lepszym świecie, myśleniu i życiu*. Obie publikacje powstały z inspiracji gości uczestniczących w telewizyjnym talk-show prowadzonym przez dziennikarza.

Na targach pojawiło się wiele osobistości ze świata polityki, choć tym razem w zupełnie innej roli. Marszałek Senatu RP, prof. Longin Pastusiak promował książkę *Anegdota Prezydenckie* oraz uzupełnione wydanie publikacji *Prezydenci Amerykańscy wobec spraw polskich*, zaś prof. Władysław Bartoszewski autobiograficzną książkę *Moja Jerozolima, mój Izrael*. Można też było zdobyć publikacje Barbary Labudy i Mieczysława Rakowskiego opatrzone autografami autorów, a także uczestniczyć w spotkaniach autorskich z udziałem wspomnianych osób.

W trakcie trwania targów odbyło się kilka interesujących warsztatów literackich: o sztuce reportażu opowiadał Paweł Smoleński z „Gazety Wyborczej”, zasady pisania felietonu przybliżał Janusz Głowacki i Zbigniew Pietrasik z „Polityki”, a prof. Jerzy Bralczyk pilotował warsztat *Mówienie i pisanie*. Zorganizowano także szereg branżowych paneli dyskusyjnych. Interesującym przedsięwzięciem tego typu był panel na temat technologicznych tendencji i uwarunkowań logistyczno-organizacyjnych, wdrażania do poligrafii technologii teleinformatycznych, w którym udział wzięli wykładowcy oraz studenci wyższych uczelni z Polski i zagranicy. W burzliwej atmosferze przebiegał panel dyskusyjny pt. *Walka z piractwem książkowym*, w którym, prócz wydawców i zainteresowanych zagadnieniem słuchaczy, uczestniczyli również przedstawiciele organów policji zajmujący się przestępstwami związanymi z naruszaniem obowiązujących

przepisów prawa autorskiego. Uzupełnieniem tego spotkania był wykład *Wydawca a prawo autorskie* zorganizowany przez „Bibliotekę Analiz” oraz „Magazyn Literacki-Książki”. Na prelekcji omówione zostały aktualne problemy związane ze stosowaniem oraz naruszaniem prawa autorskiego w podręcznikach szkolnych i antologiach, a także projektowane zmiany ustawy o prawie autorskim wynikające z najnowszej dyrektywy Unii Europejskiej.

Targom towarzyszyły też seminaria przeznaczone przede wszystkim dla branżowców. Warty uwagi była fachowy wykład pt. *Technologie informatyczne w poligrafii – najnowsze rozwiązania i trendy technologiczne* prowadzona przez członków kolegium redakcyjnego pisma „Poligrafika”. W ramach seminarium wygłoszone zostały interesujące prelekcje: *Informatyczne zarządzanie działalnością wydawniczą* oraz *Internet dla poligrafii – zastosowania praktyczne*, omawiające problematykę zastosowania nowoczesnych technologii w zarządzaniu wydawnictwem i marketingu wydawniczym.

Fundacja Kultury przygotowała z kolei seminarium oraz dyskusję ze studentami i wykładowcami z Oxford Brookes University, nt. *Co polska branża wydawnicza może zaproponować przyszłym wydawcom z innych krajów?* Do wydawców, księgarzy i bibliotekarzy skierowane było seminarium *Współpraca handlowa i marketingowa między wydawcami i księgarzami – na przykładzie niemieckim*, dostarczające wielu, godnych naśladowania, przykładów pozytywnych rozwiązań współpracy, pomiędzy sektorem produkcji, a dystrybutorami i sprzedawcami książek. Z inicjatywy Polskiej Izby Książki przygotowane zostało seminarium prezentujące udane przykłady promocji czytelnictwa, realizowanej w różnych krajach Unii Europejskiej oraz przybliżające możliwości finansowania działalności promującej czytanie i szerzenie kultury słowa.

Inny charakter miało natomiast seminarium *Pomarańczowa Rewolucja – Pomarańczowe Szlaki* przygotowane przez Wydawnictwo Bezdroża, na którym zaprezentowana została 9-tomowa seria przewodników po Ukrainie, a także polskich Beskidach, przybliżająca atrakcje mało znanych ścieżek górskich czekających na turystów. W podobnym tonie utrzymana była impreza *Polska w obiektywie National Geographic* – przedpremierowa prezentacja pierwszego albumu fotograficznego „National Geographic” w całości poświęconego Polsce i Polakom, w której uczestni-

czyli fotograficy pracujący dla tego czasopisma.

Podczas MTK odbyła się ważna konferencja prasowa dotycząca I Ogólnospołecznej i Ogólnopolskiej Kampanii CZYTELMANIA – promującej książkę i czytelnictwo. W założeniu pomysłodawców kampanii, którzy wzorowali się na holenderskiej akcji *Książka na prezent*, polska CZYTELMANIA ma być akcją jednoczącą wszystkie środowiska związane z książką: czytelników, bibliotekarzy, wydawców, księgarzy, a ponadto – samorządy oraz biznesmenów. Jako zwieńczenie akcji przewidziany jest na jesieni *Weekend z książką*, podczas którego będą się odbywały spotkania oraz dyskusje z autorami książek przeznaczonych dla czytelników wszystkich grup wiekowych. Gospodarzem *Weekendu* ma być firma „Empik”, a specjalnie na tę akcję – jak zapowiadają organizatorzy akcji – wydane zostanie „Opowiadania-Prezent”, dodawane jako upominek do wszystkich książkowych zakupów.

Warszawskim targom towarzyszyło szereg wystaw oraz ekspozycji. Na szczególną uwagę zasługiwała wystawa pt. „...i odnowił oblicze ziemi. Tej ziemi.”, na której zgromadzono dzieła Jana Pawła II oraz książki poświęcone „Wielkiemu Papieżowi” wydane przez polskich edytorów za czasów pontyfikatu Ojca Świętego. Organizatorzy wystawy: Ars Polona, Polska Izba Książki i Stowarzyszenie Wydawców Katolickich, chcieli w ten sposób złożyć hold pamięci „Papieża Polaka”.

Interesującą ekspozycją była wystawa zorganizowana przez Duński Instytut Kultury w Polsce pt. *Zaczarowany świat Andersena*, poświęcona postaci oraz twórczości czołowego skandynawskiego autora literatury dla dzieci. Równocześnie zaprezentowana została wystawa *Książka dla Dzieci i Młodzieży* towarzysząca lutowym IV Poznańskim Spotkaniom Targowym. Reneta Zaborska na wystawie *Elementarze Świata* zaprezentowała unikatowe egzemplarze prywatnej kolekcji elementarzy pochodzących z ponad 50 krajów Europy, Azji, Afryki i obu Ameryk. Z inicjatywy Polskiej Izby Książki przygotowana została wystawa fotograficzna zatytułowana *Przylapani na czytaniu*, której celem była promująca kultury czytelnictwa.

Gośćmi specjalnymi tegorocznych warszawskich MTK byli: Henning Mankell, jeden z najbardziej cenionych współczesnych pisarzy szwedzkich, autor wielu powieści kryminalnych, m.in. *Morderca bez twarzy*, *Falszywy trop*, *Piąta kobieta* i *Biała łwica*, znanych polskim czytelnikom

dzięki oficynie W.A.B. oraz Matthew Perl – amerykański twórca powieści kryminalnych, promujący w Polsce swoją najnowszą powieść detektywistyczną *Klub Dantego*. Po raz drugi na zaproszenie wydawnictwa Reader's Digest przyjechał do Warszawy, by spotkać się z wielbicielami swojej prozy angielski pisarz Ken Follet, znany polskim czytelnikom przede wszystkim jako autor wojennych powieści szpiegowskich, m.in. *Igły*, *Klucza do Rebeki* i wielu innych. Przy okazji tej wizyty prof. Wojciech J. Burszta i felietonista „Polityki” Mariusz Czuba, zajmujący się analizą zjawisk współczesnej popkultury, przeprowadzili panel poświęcony głównym tendencjom rozwojowym literatury kryminalno-sensacyjnej pt. *Renesans kryminału*. Panel cieszył się dużym zainteresowaniem ze strony publiczności targowej. W celu promocji autobiograficznej książki *Opowieść o miłości i mroku* (wyd. Muza) przyjechał do Polski z Izraela pisarz Amos Oz, którego nazwisko wymieniane jest wśród kandydatów do literackiej Nagrody Nobla.

Wiele imprez targowych odbywało się poza terenem Pałacu Kultury i Nauki. W program tegorocznej edycji włączyły się, bowiem biblioteki, domy kultury oraz księgarnie i to nie tylko z terenu miasta stołecznego Warszawy, ale z całego województwa mazowieckiego. Faktycznym zakończeniem MTK będzie warszawski *Piknik z książką*, przewidziany na 25 czerwca.

Międzynarodowe Targi Książki w Warszawie zajmują obecnie wysoką pozycję w kulturalnym kalendarzu Polski oraz Europy, stanowiąc ważne wydarzenie integrujące nie tylko polskich i zagranicznych wydawców, ale także – liczoną w dziesiątkach tysięcy – publiczność czytelniczą, która z roku na rok coraz chętniej szturmuje Pałac Kultury i Nauki. Zainteresowanie, jakie przejawiają tą imprezą Polacy, napawa optymizmem, zwłaszcza w momencie, kiedy tak dużo mówi się dziś o spadku aktywności czytelnictwa rodzaków zawłaszczonych przez media audiowizualne i elektroniczne. Wśród publiczności odwiedzającej tegoroczne MTK w Warszawie znaleźli się także – już po raz kolejny – członkowie Koła Bibliologów z UMCS, nad którymi opiekę sprawowali młodszy pracownicy Instytutu Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej.

Anita Has-Tokarz

Z PÓLKI

„Boże! Zwę się PRYZWOLENIE
zabij moje pokolenie”

Nie pamiętam, aby kiedykolwiek – w XIX czy w XX wieku – bardziej gwałtownie w młodej poezji pojawił się duch autonegacji, autokrytycyzmu – może nawet nihilizmu. Bo też przyczyna nie jest błacha: po wielu znaczących w Polsce epokach pokoleń wyrazistych („Kolumbów”, ZMP-owskiego, „56 roku” – zwane też pokoleniem „Współczesności”, „Marca 68 roku”) mamy – najmniej od 20 lat – lukę pokoleniową: znaczącą liczbę młodych ludzi, którzy nie poczuwają się do żadnej tożsamości, wielkiego wspólnego przeżycia, zadania historycznego, celu istnienia.

Cała Polska przypomina pięściarza Golotę: z zewnątrz „góra mięśni”, a już po paru ciosach tarzanie się po ringu i widok budzący „strach, litość i grozę”. Pokolenie 50–60-latków, którym czasy dały sposobność uczestnictwa w obalaniu ustroju złego, a tworzeniu „imperium dobra”, harcuje wesoło w polityce, gospodarce, kulturze. Tysięczne rzesze ludzi wiekowo młodszych nie znajdują dla siebie miejsca w tym targowisku próżności, bezmyślności, pozorów.

Poezja zawsze jest „sejsmografem czasu”. Rejestruje najlżejsze drgania emocji, myśli, woli. Warto przyjrzeć się temu zjawisku, bo będzie miało ono jeszcze długie konsekwencje (jak mówił S.J. Lec: „Po burzach dziejowych – długo jeszcze lamie w kościach”). Jeśli nawet wielu tych ludzi pozostawionych „samym sobie” wyjedzie za granicę (co jest prawie przesądzone), to reszta niewiele zdziała w kraju, gdzie tak długo nie zarezerwowano dla nich właściwego miejsca. Zarezerwowano, zarezerwowali – niemiała to dystynkcja literowa.

Działa przy Instytucie Filologii Polskiej Koło Naukowe Dziennikarzy – i ono to, a nie jakaś „grupa poetycka” – zorganizowało wieczór poetycki. Potem wydano poezję uczestników w tomiku „Jak jeden ptak”. *Nie chcesz budzić się z krzykiem / A przyjaciele? Jeśli gdzieś tam są to / Za górami i lasami / – to z wiersza Człowiek człowiekowi wilkiem Agnieszki Ławniczak. „Przestanie? / Od spółki »Cogito!« / Dziękuję za taką przesyłkę” – dystansuje się od Herberta Anna Marzec, „Jesteśmy czujni / żadnej jednak z tego korzyści / jak z piwnicy starej wilgoć” – pisze Wojciech Sołtys i dodaje: „Czasem jednak szala zwycięstwa / przechyła się na naszą stronę / lecz droga daleka przed nami / może już jutro / wykopiemy piłsudskiego”. Adrian Szary widzi jeszcze jakiś ratunek w miłości, ale Agata Paszkowska drukuje już wiersz po angielsku – może ona najbliższa jest temu, aby wyjechać stąd?*

Osobne miejsce w zbioru zajmuje „kronika dnia” Roberta Adama Jęcznia pt. *Doba*. Każdy fragment opisuje kolejne dwie godziny przeżywania doby. Oznaczenia są zatem „zegarowe” („4.00”, „6.00”, „8.00” itd.). To z tego

wiersza zacerpnałem fragment: „Boże! Zwę się PRYZWOLENIE: / zabij moje pokolenie”. Jest to utwór, który śmiało zasługuje na miano „programowego”: „Krocę w bagno ludzkiej trzciny / co rozsuwa się, lecz grzęznę / w masie własnej JA me więźnie, / która smołą jest, nie z gliny”. Pokolenie grzęznące w smole... Czy ktoś powie, że jest inaczej? „Żaden pociąg nie dociera / do stacji najbliższej” kończy wiersz *O podróży (Miasto z pragnień 2)* Marcin Czyż. „Chodź pokaż ci pustkę / Bogatą we skrzydła” – dodaje Anna Marzec, zaś Mariusz Migdałka znajduje jeszcze pozytywne rozwiązanie w oddaniu się na łaskę i niełaskę Ducha Świętego.

Zawsze poezja młoda bywała smutna, desperacka, buntownicza. Buntu w polonistycznej młodzieży z UMCS Anno Domini 2005 prawie nie widać. Nie są ani „za”, ani „przeciw”. Gdyby nie ta garść wierszy nikt by nie uznał, że istnieją w ogóle. Tak to zostawia się „ślady na piasku” w porze zimowych sztormów. Pożegnajmy zatem to pokolenie, którego nie było (nie z jego winy). Poczekajmy na nowe – jeśli się pojawi, gdyż syta Europa dzisiejsza przypomina szwedzką stagnację trwającą już 300 lat: spokój, dostatek, organizacja. Tyle, że nuda, bezruch, bezkształt. Witkacy to dawno przewidział...

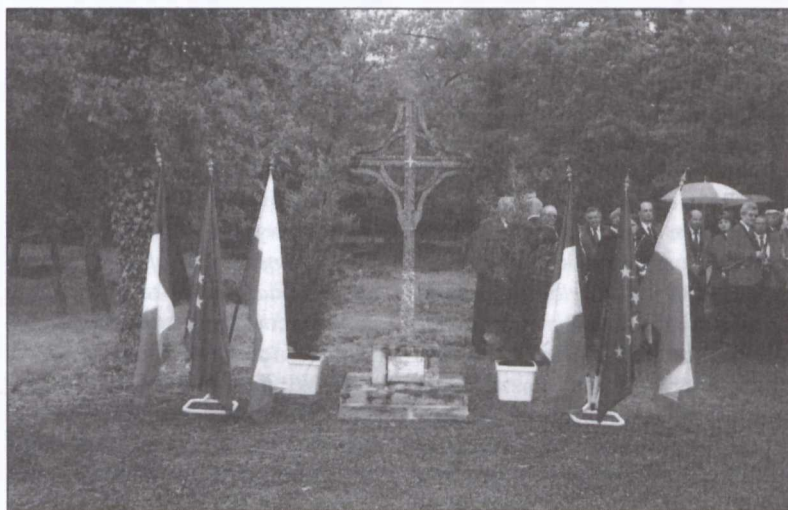
By jednak nie rzec, że buntu wśród „poetów kryzysu pokoleniowego 2005” wcale nie ma, zauważmy wyjątek. I to jaki! Piotr Nadarkiewicz dostrzega jednak postać, która może zaimponować. W utworze *Osama bin Laden* deklaruje: „Przed ołtarzem Twym / coś składam / bo wierzę / że Ty / wierzysz w siebie”. Tak to jest: nawet w największym mroku znajdzie się promyk nadziei – nawet w postaci błysku z „kałasza” zamachowca. Ale że ten promyk może być taki – to już nie wina tego pokolenia i nie tych poetów.

Z. L.-M.

KONTAKTY MIĘDZYNARODOWE

Gdzieś we Francji

Uroczystość poświęcona bohaterstwu
polskich żołnierzy w sześćdziesiątą
rocznicę zakończenia II wojny światowej

Kamienny Krzyż – pamiątka po obozie wojskowym w Veluche

W strugach deszczu 13 maja 2005 roku późnym popołudniem w miejscowości Veluche w departamencie Deux-Sèvres uczestniczyliśmy w bardzo wzruszającej uroczystości nazywanej przez Francuzów „Memorial de Polonais”. Na terenie dawnego polskiego obozu wojskowego zgromadziło się blisko 1000 osób. Przybyli przedstawiciele władz miejscowych z wiceprezydentem departamentu Deux-Sèvres, kombatanami francuscy ze sztandarami oraz sześciuset gimnazjalistów z Polski i Francji. Trzystu młodych Polaków przybyło tu w ramach współpracy pomiędzy departamentem Deux-Sèvres a Białą Podlaską.

Uroczystość rozpoczął *Mazurek Dąbrowskiego*, potem zabrzmiała *Marsylianka*. W okolicznościowych przemówieniach gospodarze przybliżyli zgromadzonym historyczne związki Polski i Francji. Z wielkim szacunkiem i uznaniem mówiono o bohaterstwie polskich żołnierzy na frontach II wojny światowej. Dla nas była to chwila wyjątkowa. W rolniczej francuskiej krainie na zachodnich rubieżach Europy Francuzi czczą pamięć polskiego żołnierza! Wzruszenie tym większe, ponieważ wszyscy mieli w pamięci niedawne uroczystości w Moskwie, gdzie prezydent Rosji W. Putin pominął tak bolesnym dla nas milczeniem udział Polaków w drugiej wojnie światowej.

Z wielkim zdziwieniem i brakiem zrozumienia odnotowano także nieobecność kogokolwiek z przedstawicieli polskiej Ambasady w Paryżu. Czyżby 400 km przy szybkim TGV to za duża odległość dla polskich urzędników?

Warto zachować dla przyszłych pokoleń pamięć o obozie w Veluche, przypominając krótko jego historię, jest to bowiem epizod bardzo mało znany, związany z formowaniem wolnej polskiej armii generała Władysława Sikorskiego na samym początku wojny, jesienią 1939 roku. Przyszli jej żołnierze rekrutowali się z Polaków rozsianych po Francji, a tak-

że polskich uchodźców, których tułaczka wojenna wiodła przez Węgry i Rumunię. W obozie musieli oni przejść regularne szkolenie wojskowe. W departamencie Deux-Sèvres przeszkolono ich blisko 30 000. Przyszli żołnierze mieszkali w prywatnych domach rozrzuconych po całej okolicy, szkolenie zaś przechodzili w założonym 16 listopada 1939 roku obozie w pobliżu miejscowości Veluche. Zajmował on obszar o długości 3 km i szerokości 1,5. Na jego terenie zbudowano drogi dojazdowe, przeprowadzono elektryfikację oraz postawiono wieżę ciśnienia (istniejąca do dziś). Na okolicznych polach urządzono poligony, a także pobudowano małe bunkry, które można jeszcze spotkać w rolniczym krajobrazie. Już w grudniu 1939 roku do obozu przybyło ponad 3000 instruktorów wojskowych, oficerów, saperów. Byli to głównie Polacy, a także grupa oficerów francuskich. Na wiosnę 1940 roku obóz odwiedził sam generał Sikorski

Jako miejsce szkolenia polskiej armii obóz funkcjonował do 16 czerwca 1940, potem został przekształcony w magazyn wojenny, z którego korzystały wszystkie oddziały armii polskiej we Francji, wówczas liczące już 80 326 osób. To ci żołnierze zdobywali potem Monte Cassino, lądowali w Normandii pod dowództwem generała Maczka, otwierali drogę na Paryż. Dzisiaj po samym obozie pozostały tylko betonowe fundamenty baraków oraz kamienny krzyż „La croix Polonaise”. Najważniejsza jest jednak pamięć o Polakach przechowywana z pokolenia na pokolenie wśród mieszkańców okolicznych wiosek departamentu Deux-Sèvres. Sześćdziesiąt lat po zakończeniu wojny tak podniosła uroczystość była wspaniałą lekcją historii przede wszystkim dla młodych pokoleń Polaków i Francuzów – obywateli Unii Europejskiej.

Krystyna Harasimiuk

WYSTAWY

Wandalowie w Muzeum UMCS*

W uniwersyteckim muzeum 18 maja otwarta została wystawa zatytułowana „Wandalowie – lud, który odszedł w niepamięć”. Wystawę swoim patronatem objęli prezydent Miasta Lublina Andrzej Pruszkowski i Jego Magnificencja rektor UMCS prof. dr hab. Marian Harasimiuk.

Wandalowie z punktu widzenia oceny ich dziejów mieli ogromnego pecha, a to za sprawą francuskiego biskupa z Blois, Henri-Baptiste Grégoire, który 28 sierpnia 1794 r. sporządził swój słynny „Rapport sur les destructions opérées par le vandalisme”. Wandalowie mieli się stać nośnikiem synonimu bezgranicznego, bezmyślnego, bezcelowego niszczenia. Dziś również, gdy dochodzi do prób prezentacji dziejów Wandalów, budzą się podobne emocje niechęci, a nawet jawnej odrazy do tego związku plemiennego, tak mocno związanego z dziejami środkowej Europy i ziem polskich.

Pierwszą próbę nowego podsumowania archeologicznej wiedzy o Wandalach podjęły Instytut Archeologii UMCS, Kulturzentrum Weserrenaissance-Schloss-Bevern, Muzeum Zamojskie w Zamościu, Muzeum Lubelskie w Lublinie i Muzeum im. Jacka Malczewskiego w Radomiu. Na syntezę wiedzy o Wandalach złożyły się teksty kilkorga autorów, a na wizerunek wystawy m.in. koncepcje plastyczne i rzeźby artystów Piotra Zieleniaka i Zbigniewa Stanucha z Wydziału Artystycznego UMCS, modele Tomasza Krajewskiego, rekonstrukcje narzędzi i uzbrojenia Piotra Konicznego oraz Adama Kity, a także liczne obiekty ze zbiorów Państwowego Muzeum Archeologicznego w Warszawie.

W Niemczech projekt organizowany był pod hasłem „Wystawa na wejście Polski do Unii Europejskiej”. To był też powód, dla którego otrzymała ona najwyższy z patronatów, w osobach obydwu prezydentów: Republiki Federalnej Niemiec Johanna Raua i Rzeczypospolitej Polskiej Aleksandra Kwaśniewskiego.

Wystawa doszła do skutku w marcu-październiku 2003 r. pod nazwą „Die Vandalen, die Könige, die Eliten, die Krieger, die Handwerker” oraz w marcu-czerwcu 2004 r. pod nazwą „Wandalowie – strażnicy bursztynowego szlaku”. W rolę głównego partnera wcieliło się wówczas Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie. Wystawą „Wandalowie – lud, który odszedł w niepamięć” w Muzeum Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej zamykamy definitywnie projekt.

Najstarsze źródło wymieniające Wandalów to *Historia naturalna* Pli-

niusza Starszego z 77 r. po Chr., który uznał lud Vandiliów (Wandalów) za jeden z pięciu najważniejszych ludów germańskich, do których mieli zaliczać się również Charonowie, Burgundowie i noszący imię Gutones (zapewne Goci). Tacyt w charakterystyce ludów Germanii zawartej w traktacie *De origine et situ Germanorum* z 98 r. po Chr. Tylko w jednym zdaniu wymienia imię Vandiliów (Wandalów). Wandalowie nieobecni są również w *Geografii* greckiego uczonego z Aleksandrii, Klaudiusza Ptolemeusza, powstałej ok. 160 r. po Chr. Pojawiają się w źródłach ponownie dopiero w relacjach o wojnach markomańskich, jakie toczyły się wzdłuż północnego limesu Imperium Romanum w latach 166-180 po Chr.

W generaliach, lud Wandalów kojarzy się z archeologiczną kulturą przeworską, która pojawiła się na przełomie III i II w. przed Chr. i trwała do schyłku starożytności na ziemiach polskich. Chociaż w generaliach ich terytorium można określić jako obszar między Odrą i Wisłą oraz Wartą/Notecią i Karpatami, to trzeba pamiętać, że przez blisko cztery wieki kultura przeworska obecna była również na prawobrzeżnym Mazowszu i Lubelszczyźnie. Terytoria te opuściła w wyniku wspomnianych wyżej wojen markomańskich i wędrówki Gotów ukrytych pod imieniem kultury wielbarskiej.

Później Wandalowie pojawiają się w różnych konfliktach na Balkanach. W 291 r. wspólnie z Gepidami walczyli przeciwko gockim Terwingom i Tajfalom w obronie swoich siedzib w

zachodniej części Siedmiogrodu; ale w 350 r. uczestniczyli z tymi plemionami w zajęciu Dacji. Byli również wraz ze Swebami i Alanami uczestnikami spektakularnego przełamania limesu na Renie pod Moguncją w noc sylwestrową z 406 na 407 r. W 429 r. król Wandalów Genzeryk poprowadził 80 tys. Wandalów i sprzymierzonych Alanów – wg jednych przez Gibraltar, wg innych łodziami do Tangeru – do Afryki. Utworzone tam Królestwo Wandalów przetrwało do 533 r. Wbrew temu, co znajdujemy w niektórych źródłach z epoki, Afryka „nie spłynęła krwią”. Gospodarka prowincji zajętych przez Genzeryka nie uległa większym zakłóceniom, a wielkie latyfundia ziemskie nie tylko że nie zostały zniszczone, ale funkcjonowały w najlepsze dalej. Wandalowie ulegli szybko asymilacji, tracąc obyczaje, zapominając język przodków, odmieniając strój i zaprzestając noszenia długich włosów.

Dzieje Wandalów są niezwykle ważnym elementem europejskiego dziedzictwa kulturowego. Zanim przystawil do nich krzywe zwierciadło francuski biskup, koronowane głowy uzurpowały sobie prawo do ich spuścizny. Nic więc dziwnego, że w dokumencie „Constitutie y Uchwała Sejmu Walnego Koronnego Dwuniedzielnego, w Warszawie, Roku Pánski: M. DC. LV. Dnia 19. Máia odprawowánego” w intytlacji czytamy: „JAN KAZIMIERZ Z BOZEY ŁASKI KROL POLSKI, Wielkie Xiążę Litewskie, Ruskie, Pruskie, Mazowieckie, Zmudzkie, Inflantskie, Smoleńskie, Czerniechowskie á Szwedzki, Gotski,

Wándalski Dziedziczny KROL”. Trwające w tradycji politycznej imię Wandalów było więc jeszcze w XVII w. elementem kreowania prestiżu politycznego jego nosiciela.

Wandalowie, jako lud odeszli w niepamięć. Do dziś „wandalizm” jest synonimem bezgranicznego, bezmyślnego, bezcelowego niszczenia. Ale badania archeologów wyraźnie dowodzą, że Wandalowie to przedstawiciele „cywilizacji” barbarzyńskiej, zdolnej do niezwykłych przedsięwzięć organizacyjnych, zarówno na gruncie politycznym (związek Lugijski), handlowym (szlak bursztynowy), jak i gospodarczym (centra produkcji żelaza na Mazowszu i w Górach Świętokrzyskich). Gdy doda się do tego skutki pojawienia się Wandalów w Afryce, rysuje się prawdziwy obraz tego germańskiego ludu. I tak zostali Wandalowie sportretowani w kolejnych ekspozycjach, również w tej zamykającej projekt wandalowski w Muzeum UMCS.

Na wystawie w Muzeum UMCS wykorzystano niektóre fragmenty poprzednich ekspozycji, co nie oznacza bezrefleksyjnego przeniesienia obiektów do nowej aranżacji. Koncepcje plastyczne i rzeźby wytworzyły nowy kontekst dla obiektów muzealnych, które miały sportretować Wandalów jako przedstawicieli „cywilizacji” barbarzyńskiej, stojących na wysokim poziomie rozwoju społecznego i gospodarczego. Świadczą o tym m.in. licznie reprezentowane oryginalne naczynia wandaloskie z I-II w. po Chr. z Lubelszczyzny (Drażgów, Włostowie-Puławy, Masów, Wola Skromowska) ze zbiorów Instytutu Archeologii UMCS, czy ekskluzywny zespół grobowy wandaloskiego wojownika z pocz. III w. z Podlądowa na Lubelszczyźnie, ze zbiorów Muzeum Lubelskiego w Lublinie. Wysoki kunszt wytwórczości Wandalów oddaje też rekonstrukcja hełmu galijskiego z Siemiechowa wykonana przez Adama Kitę.

Taki oto rysuje się wizerunek Wandalów, którzy przez lata kojarzeni byli z nieobliczalnym i bezmyślnym niszczeniem. Archeolodzy dowodzą czegoś wręcz przeciwnego i być może ta wystawa przyczyni się do weryfikacji ocen wśród szerokiego kręgu zainteresowanych historią.

Jerzy Kasprzak

* Na podstawie katalogu wystawy *Wandalowie – lud, który odszedł w niepamięć*, Lublin 2005.

ŻYCIE STUDENCKIE

„Wolontariat w służbie UMCS – Wspomaganie kierownicy” – podsumowanie

Pierwsza edycja „Wolontariatu w służbie UMCS – Wspomaganie kierownicy” dobiegła końca. W ciągu dwóch miesięcy trwania programu udało się zrealizować wiele ciekawych projektów, zebrać wiele wartościowych doświadczeń. Cele postawione przez organizatorów na samym początku programu zostały osiągnięte. Pozyskano grupę studentów chętnych do wspomagania prac w uczelnianych jednostkach, a otworzona w ten sposób przed młodymi ludźmi szansa zdobycia zawodowego doświadczenia znalazła potwierdzenie w rzeczywistości.

Łącznie w tegorocznej edycji „Wspomagania kierownicy” wzięło udział 100 wolontariuszy, którzy zdobywali zawodowe doświadczenie w 19 uniwersyteckich jednostkach. Organizatorzy nie spodziewali się takiego zainteresowania. Początkowo dysponowali jedynie 30 miejscami dla studentów. Program się jednak rozrastał. Nawet już w jego trakcie zgłaszały się młode osoby chętne do współpracy, również kilka jednostek wystąpiło z propozycją przyjęcia do siebie studentów. Baza danych potencjalnych wolontariuszy pomogła w odnajdywaniu właściwych osób do nowych zadań.

Program był na bieżąco monitorowany. Wykorzystano do tego celu kontakty bezpośrednie, mailowe i telefoniczne. Na początku maja Zespół ds. Promocji oraz Biuro Karier UMCS zorganizowały też spotkanie ewaluacyjne „Wspomaganie kierownicy” – autoserwis. W jego trakcie wolontariusze podzielili się swoimi doświadczeniami oraz propozycjami ewentualnych zmian. Okazało się, że studenci są zadowoleni, choć realizowanie zakrojonego na tak szeroką skalę projektu natrafiło też na pewne komplikacje. Te trudności to wyzwania, którym trzeba było stawić czoła. Przykładowo, problem przy realizacji pracowni komputerowej dla szkół rozwiązano, zamieszczając na internetowej stronie UMCS apel do społeczności akademickiej. Informacje wysłano też do lokalnej prasy. Dzięki temu wolontariusze otrzymali komputery z Polmozbytu Lublin. Pozyskany w ten sposób sprzęt posłużył do przygotowania nowych komputerowych zestawów.

Rozwój programu dotyczył też kształtowania się charakteryzujących go symboli. Dzięki rozpisaniu konkursowi udało się wybrać logo, a także opracować na użytek projektu wzory materiałów promocyjnych. Autorką symbolu identyfikującego wolontariat jest Agnieszka Pawelec, studentka germanistyki na naszym Uniwersytecie. Plastiką koncepcję plakatu oraz zaproszenia przygotowała Anna Darmochwał, studentka Wydziału Artystycznego UMCS.

Organizatorzy mają nadzieję, iż pilotażowy program będzie początkiem trwałej współpracy między uczelnianymi środowiskami. Zachętą do prowadzenia takich działań w przyszłości niech będą zamieszczone poniżej opinie zebrane wśród studentów i koordynatorów poszczególnych projektów.

Opinie studentów Ogród Botaniczny – Justyna Joniec:

Praca w Ogrodzie Botanicznym była niezwykłym doświadczeniem. Dała mi możliwość obcowania z przyrodą, poznania tej jej części, z którą nie spotykamy się na co dzień, z przyrodą różnych zakątków świata. Moja praca dzieliła się na dwie części. Po pierwsze, pomagałam w tworzeniu indeksu roślin, które znajdują się w Ogrodzie. Druga część to prace typowo ogrodowe, np. pikowanie. Praca ta sprawiała mi wiele przyjemności i radości, pozwoliła przenieść się jakby „w inny świat”, zwłaszcza wtedy, gdy wszystko zaczynało budzić się do życia, na wiosnę.

CJKP – Wiktor Świncicki:

Nasz zespół pracował nad wydaniem informatora dla studentów-obcokrajowców, przybywających do Lublina na studia. Spory kawał roboty. Moim zadaniem było zbieranie informacji w urzędach (informacji dotyczących pobytu obcokrajowców w Polsce). Wrażenia: z pracy z ludźmi – super!!! Ze stania w kolejkach w urzędach, sami się domyślcie...

UCZNIKO – Agnieszka Nowosad:

Współpracowałam z osobą, która zajmuje się rozpowszechnianiem projektów realizowanych przez UCZNIKO. Brałam udział w tworzeniu strony internetowej

informującej o projekcie „Kapitał intelektualny Lubelszczyzny – badanie potencjału regionu”. Wyszukiwałam informacje o programach unijnych, z których może skorzystać jednostka. Podawałam własne propozycje projektów, pasujące do profilu.

Wydział Prawa i Administracji – Patrycja Korpysz:

Uważam, że projekt jest bardzo dobry. Umożliwia studentom poznanie swojej uczelni od wewnątrz. Jako wolontariusz na swoim wydziale mogłam poznać odpowiedzi na nurtujące mnie pytania. Uważam, że przyniesie mi to same korzyści. Poznałam zasady organizacji moich studiów. Osoby prowadzące akcję na moim wydziale były bardzo wdzięczne za pomoc. Uważam, że projekt należy powtórzyć. Zdobyte informacje pomagają mi rozwiązywać problemy związane ze studiowaniem.

Zakład Ochrony Przyrody – Sylwia Kowalczyk:

Byłam wolontariuszką w Zakładzie Ochrony Przyrody na Wydziale BiNoZ. Wyjazdy odbywały się co tydzień, w piątki i w soboty. Nasze działania polegały na obserwacjach przyrody, głównie ptaków wodnych. Odczytywaliśmy kombinacje obręczek z ich nówek i dokonywaliśmy budżetu czasowego, tzn. oznaczaliśmy, ile czasu poświęcają na poszczególne czynności życiowe, np. żerowanie, pływanie. Do innych zadań należało poszukiwanie miejsc składania skrzeku płazów bezogonowych tuż przy brzegu stawu i wiele innych.

Praktyki odebrałam bardzo pozytywnie, ponieważ pozwoliły mi na poszerzenie wiedzy z zakresu kierunku, który studiuję, w bezpośrednim kontakcie z „przedmiotem” moich studiów.

SWFiS – Aneta Zajac:

Było bardzo sympatycznie. Nasz prowadzący, pan kierownik Krawczyk, bardzo dobrze się nami zajmował. Była możliwość wyjazdu do Poznania na Mistrzostwa Lekkoatletyczne. Wzięliśmy czynny udział w Dniu Sportu podczas Kozielniów. Jestem bardzo zadowolona z tego projektu. Dzięki niemu rozwinęłam swoje zainteresowania, poszerzyłam wiedzę na temat sportu.

Zespół ds. Promocji – Adam Młynarczyk:

Zbierałem informacje do aktualizacji strony internetowej UMCS. Zajmowałem się wydziałem Matematyki Fizyki i Informatyki. Rozmawiałem z kierownikami zakładów, dużo i często musiałem do nich chodzić. Trochę czasochłonne, ale fajne.

Dział Organizacyjny – Anna Turek:

Od samego początku zostałam przyjęta bardzo serdecznie. Dział Organizacyjny zajmował się przygotowaniami do uroczystości nadania tytułu Doktora Honoris Causa, Profesora Honorowego UMCS, czuwał nad przebiegiem wyborów rektorskich. To tylko mały wycinek zadań. Dopracować każdy szczegół pod względem organizacyjnym to duże wyzwanie. Pracy jest więc tutaj mnóstwo, ale jakże często jest ona niezauważalna.

Cieszę się, że mogłam brać udział w Programie „Wspomaganie kierownicy”. Poznałam pracę jednostki organizacyjnej UMCS, jak działa i funkcjonuje od wewnątrz. Jestem tym bardziej wdzięczna Pani Kierownik i całemu zespołowi Działu Organizacyjnego, że służyli mi zawsze radą, pomocą i wsparciem.

Opinie koordynatorów Norbert Rudaś specjalista ds. Marketingu i Reklamy ACK UMCS „Chatka Żaka”:

Program spełnił nasze oczekiwania, choć, jak wszystkie nowości, jest dotknięty drobnymi chorobami wieku dziecięcego. Pomoc wolontariuszy jest często wprost nieoceniona i w przypadku „Chatki Żaka” niezbędna. Musimy jednak wypracować odpowiednie procedury zarządzania zespołami wolontariuszy, którzy wykonują czynności w grupach zadaniowych, a następnie przechodzą w stan oczekiwania na kolejne zadanie. Z drugiej strony, ciężko jest koordynować pracę osób, które czasem po prostu nie przychodzą ponieważ mają zajęcia, egzaminy, wyjeżdżają do domów etc. Dwa miesiące programu pilotażowego to krótko, ale z perspektywy tego czasu wiem, że kolejną edycję programu zorganizowalibyśmy trochę inaczej.

prof. dr hab. Marian Żukowski kierownik Zakładu Funkcyjnego

ŻYCIE STUDENCKIE

nowania Gospodarki / Centrum Badań Wschodnich:

Moje wstępne doświadczenia ze współpracy z wolontariuszami są bardzo dobre. Praktykowały u mnie dwie studentki, które pomagały mi w wykonywaniu różnych prac. Na przykład uruchomiły stronę internetową (Zakładu Funkcjonowania Gospodarki). Uczyły się współpracy, odpowiedzialności za wykonanie zleconych im spraw. Dostawały ode mnie konkretne zadania i jestem przekonany że po ich wykonaniu mają z tego powodu satysfakcję. Traktuję to jako pierwszą próbę ich „współpracy” z kierownikiem. Jestem przekonany, że w przyszłości będę mógł rekomendować je do pracy zawodowej dla potencjalnych pracodawców.

Jerzy Płatakis

Dział Spraw Socjalnych, Wydział Prawa i Administracji:

Nie mogę oceniać Wolontariatu na WPIA wyłącznie w ramach dwóch miesięcy, skoro zorganizowałem tę formę współpracy ze studentami w dziekanacie naszego Wydziału już w maju w 2004 roku. Praca z młodymi ludźmi, którzy pragną współpracować z Uczelnią i jej pracownikami, jest wspaniała, choćby z tego powodu, że nic tu nie jest robione z przymusu czy dla pieniędzy, a z potrzeby „serca”, potrzeby nauczenia się „dorosłego życia” i zdobycia nowych umiejętności. Jakie efekty? Należy najpierw zapytać: dla kogo? Nasz Dział Spraw Socjalnych Studentów ma chroniczny niedobór etatów dla jeszcze ok. 2 pracowników, ale przy wsparciu wolontariuszy realizuje swoje zadania, obsługując prawie 1/3 studentów UMCS. Dziekanaty toku studiów dziennych też zaczęły coraz powszechniej korzystać z „usług” wydziałowego zespołu wolontariuszy. Mam nadzieję, że jest to stały system współpracy z młodzieżą studencką.

Koordinator z Instytutu Muzyki:

Generalnie akcję oceniam bardzo pozytywnie, jednak wydaje mi się, że może na przyszłość właściwe byłoby określić, ile konkretnie godzin powinien przepracować wolontariusz, aby otrzymać zaświadczenie. Muszę przyznać, że niektórzy z innych wydziałów dowiedziawszy się o korzyściach płynących z wolontariatu w naszym Instytucie, wyrażali żal z powodu braku możliwości korzystania z usług wolontariuszy. Spowodowane to było faktem, iż nie było u nich żadnego koordynatora, który mógłby im kogoś znaleźć do pomocy.

Mgr Adam Lesiuk Wydział Chemii

W trakcie pilotażowego programu wolontariatu w kwietniu i maju na Wydziale Chemii udało się zrealizować większość zadań przewidzianych w programie. Cała grupa wolontariuszy (7 osób) wykazała się odpowiedzialnością i dużą pracowitością. Z pełnym zaangażowaniem w określonych terminach wypełniała wiele bardzo pracochłonnych zadań, m.in. zostało częściowo uporządkowane archiwum wydziałowe, zebrano i przygotowano materiał na temat Wydziału Chemii do prezentacji multimedialnej. Wolontariusze byli również bardzo pomocni w bieżących administracyjnych pracach w Dziekanacie. Okazali się bardzo efektywnym „wspomaganiem kierownicy” Wydziału Chemii. Pozytywna ocena wykonanych zadań przez władze dziekańskie oraz sumiennosc i zaangażowanie samych wolontariuszy w pełni uzasadniają potrzebę powtórzenia takiej akcji w latach następnych.

Mgr Stanisława Wojnarowicz Zastępca Dyrektora Biblioteki Głównej:

Studenci, którzy w ramach projektu „Wolontariat” zgłosili się do nas, mieli zadanie rozpropagowania usług informacyjnych Biblioteki oraz rozpoznawania oczekiwań środowiska akademickiego kierowanych pod jej adresem.

Chcemy trafić do jak najszerszego grona potencjalnych użytkowników, stale rozwijać elektroniczne zasoby i czynić to we współpracy z bezpośrednio zainteresowanymi. Studenci II roku socjologii, którzy wybrali bibliotekę jako miejsce startu zawodowego, mieli możliwość sprawdzenia zdobytych podczas studiów wiadomości z zakresu badań ankietowych. Odznaczyli się: energią, pomysłowością, sprawnym wykorzystaniem narzędzi komputerowych. Pod okiem bibliotekarki opracowali ankietę i przeprowadzili badania, rozpowszechnili przygotowane przez siebie materiały reklamujące źródła elektroniczne. Ujawnienia skuteczności tych działań możemy się spodziewać w najbliższym czasie. Tego typu prace Biblioteka stale prowadzi i rozwija, włączenie do nich studentów jest dobrym początkiem dalszej współpracy.

Barbara Kostecka

Parlament Studentów UMCS

W maju 2005 r. tradycyjnie odbyły się dwa posiedzenia Parlamentu Studentów UMCS. Pierwsze zostało poświęcone wyborom przedstawicieli Samorządu Studentów do organów Uniwersytetu, drugie dotyczyło sprawozdań Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów UMCS, Rady Osiedla Akademickiego oraz Porozumienia Samorządów Studentów Jednostek Zamiejscowych UMCS.

Pierwsze z posiedzeń odbyło się 16 maja. Do Senatu UMCS na kadencję 2005/2006 zostali wybrani: Jakub Kosowski oraz Adam Szot (Wydział Prawa i Administracji), Marcin Kowalewski (Wydział Ekonomiczny), Marek Wiczerzak (Wydział Filozofii i Socjologii), Krystian Paździor (Wydział Humanistyczny), Anna Gola oraz Jacek Niewiadomski (Wydział Politologii), Edyta Kowalczyk (Wydział Pedagogiki i Psychologii), Justyna Sępnik (Wydział Chemii), Jakub Jakubowski (Wydział Artystyczny). Parlament wybrał także kandydatów na przedstawicieli Samorządu Studentów UMCS do komisji senackich na kadencję 2005/2006. Zgodnie z postanowieniami Statutu UMCS, kandydatów tych musi jeszcze zaakceptować Senat UMCS. Do poszczególnych komisji zostali wytypowani: Senacka Komisja Statutowa – Wojciech Nowak (Wydział Prawa i Administracji); Senacka Komisja Budżetu i Finansów – Marcin Kowalewski (Wydział Ekonomiczny); Senacka Komisja Dydaktyki i Wychowania – Jakub Kosowski (Wydział Prawa i Administracji), Szymon Pękala (Wydział Politologii), Edyta Kowalczyk (Wydział Pedagogiki i Psychologii); Senacka Komisja Wydawnictw – Łukasz Wierzbicki (Wydział Humanistyczny); Senacka Komisja Współpracy z Zagranicą – Aleksandra Gryciuk (Wydział Politologii); Senacka Komisja Współpracy z Gospodarką – Adam Szot (Wydział Prawa i Administracji), Kamil Wójcik (Wydział Filozofii i Socjologii). Istotnym punktem posiedzenia był wybór Uczelnianej Komisji Wyborczej Samorządu Studentów UMCS na kadencję 2005–2007, która już w listopadzie br. przeprowadzi wybory do samorządów wydziało-

wych. Jej Przewodniczącym został Arkadiusz Król (Wydział Prawa i Administracji). Ponadto w jej skład weszli: Agnieszka Kowalczyk – sekretarz UKWSS oraz Magdalena Rarak (obie Wydział Prawa i Administracji), Grzegorz Tomczyk (Wydział Ekonomiczny) – zastępca przewodniczącego UKWSS, Mateusz Radecki (Wydział Filozofii i Socjologii), Małgorzata Lucińska oraz Agnieszka Łukasik (obie Wydział Politologii), Łukasz Prażmo (Wydział Biologii i Nauk o Ziemi). Ponadto Parlament po raz kolejny musiał zająć się problemem kar dyscyplinarnych. Upomnienie, w związku z notorycznym uchylaniem się od obowiązków Parlamentarzysty, zostało udzielone Adamowi Dzikowi (Wydział Ekonomiczny).

Drugie majowe posiedzenie odbyło się 24 maja 2005 r. w sali Rady Wydziału Politologii. Szczególnym gościem był prof. dr hab. Stanisław Chibowski, prorektor UMCS ds. studenckich i nauczania, któremu Samorząd Studentów podziękował za trzy lata wspólnej pracy. Podkreślano, że dzięki przychylności władz rektorskich UMCS było możliwe zrealizowanie wielu przedsięwzięć na różnych płaszczyznach działania Samorządu. Ponadto Marcin Kowalewski, przewodniczący Zarządu Uczelnianego Samorządu Studentów UMCS, przedstawił sprawozdanie z działalności w roku akademickim 2004/2005. Kolejne sprawozdanie złożył Jacek Niewiadomski, przewodniczący Rady Osiedla Akademickiego UMCS. Trzecie wystąpienie dotyczyło działalności Porozumienia Samorządów Studentów Jednostek Zamiejscowych UMCS, a przedstawiła je Iwona Polubiec (Samorząd Studentów z Białej Podlaskiej). Następnie Parlamentarzyści mieli okazję ustosunkować się do przedstawionych sprawozdań oraz zadać pytania. Na posiedzeniu dokonano także wyboru przedstawiciela Wydziału Filozofii i Socjologii do Rady Programowej ACK Chatka Żaka. W związku z ukończeniem studiów przez Tomasza Chwostka, w jego miejsce został wybrany Marek Wiczerzak.

Jakub Kosowski
Przewodniczący
Parlamentu Studentów UMCS

Szczegółowe informacje znajdują się na stronie: www.samorzad.umcs.lublin.pl

ŻYCIE STUDENCKIE

Wandalowie i Słowianie zdobywają Zubowice!

Przeciągły dźwięk rogu nagle przerwał zalegającą nad polami ciszę. Lekki wiatr rozwiewał długie włosy i płaszcz okrywający grającą postać. Przy pasie wojownik miał przypięty długi miecz zakończony drewnianą rękojeścią. W lewej dłoni dzierżył okutą żelazem tarczę. Nagle tuż zanim pojawia się druga postać, zbrojna w bojowy topór i tarczę. Ramiona wojownika okrywała skóra. Spomiędzy szczelin żelaznego hełmu widać było tylko błyski wściekłych oczu. W stronę grającego poleciały uwagi na temat jego umiejętności muzycznych oraz coś na temat zakłócania porannego spokoju. Dla poparcia wagi swoich słów nowo przybyły uderza toporem celując w grającego. Ten w ostatniej chwili zaślania się tarczą, dobywa miecza. Wojownicy ścierają się w nagłej wymianie ciosów. Uderzenia głuchym dźwiękiem odbijają się od tarczy. W pewnym momencie uderzenie topora przerywa dobrze zapowiadającą się karierę muzyczną.

Taka scenka rodzajowa mogła mieć zapewne miejsce w odległych czasach starożytności czy średniowiecza, kiedy talentu muzycznego należało bronić z mieczem w dłoni. Mamy jednak dzień 31 maja 2005 roku, a cała sytuacja odbywa się na boisku sportowym na tyłach Zespołu Szkół w Zubowicach w gminie Komarów Osada koło Zamościa. Walczący wojownicy natomiast to przebrani studenci Koła Naukowego Studentów Archeologii Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. W ramach programu „Archeolodzy – dzieciom” odbywają oni pokaz przed dziećmi, młodzieżą szkolną i gronem pedagogicznym z Zubowice.

Od kilku lat przy Instytucie Archeologii UMCS prężnie działa grupa studentów, którzy rekonstruują

stroje, życie codzienne i sposoby walki z czasów starożytności i średniowiecza. Co jakiś czas można ich zobaczyć na odbywających się w regionie (i nie tylko) festynach archeologicznych. W ramach swojej działalności odwiedzają oni także szkoły podstawowe i gimnazja w regionie, aby zapoznać dzieci i młodzież z „żywą archeologią”. W Zubowicach wystąpili studenci, którzy przedstawiają wojowników w dwóch okresach: przełomu II i III wieku, wzorując swoje stroje i uzbrojenie na znaleziskach archeologicznych związanych z tzw. kulturą przeworską, zamieszkującą w tym czasie tereny ziem polskich, a w znacznej mierze identyfikowaną z historycznym ludem germańskich Wandalów. Druga grupa składa się z wojowników słowiańskich z przełomu IX i X wieku, czyli z czasów początku kształtowania się państwa polskiego. Studenci zainscenizowali kilka pojedynków oraz bitwę. Zwyczajowo dla wzmocnienia bojowego ducha i wyprawdzenia przeciwnika z równowagi, poprzedzone one były rzucanymi na wzajem różnego rodzaju inwektywami – ze względu na obecność kobiet i dzieci ograniczonymi oczywiście do wersji *light*.

Studenci z dużą dokładnością odtwarzają zarówno elementy uzbrojenia, ubranie oraz różne elementy zdobnicze które na broni i stroju w starożytności i średniowieczu występowały. Cały pokaz uzupełniony był wykładem na temat metod walki, zwyczajów wojowników oraz historii regionu w starożytności i średniowieczu. Na zakończenie, każdy z widzów mógł przymierzyć hełm, kolczugę, pomachać mieczem lub toporem czy wziąć do ręki tarczę. Takie

pokazy dają dzieciom wyjątkową możliwość obejrzenia z bliska, wręcz dotknięcia tego, co w muzealnych gablotach można oglądać jedynie przez witrynę ekspozycji. Na najmłodszych słuchaczach zrobił on największe wrażenie. Ale i starsza – gimnazjalna młodzież, z reguły przejawiająca największe malkontentstwo, mogła zweryfikować tradycyjne „ja też tak potrafię machać mieczem” i przekonać się, że życie wojownika to był ciężki (dosłownie) kawałek chleba.

Pokaz studentów w Zubowicach był swego rodzaju podziękowaniem za niezwykle życzliwe przyjęcie przez Szkołę ekspedycji archeologicznej Instytutu w sierpniu 2004 roku.

Jak archeolodzy dotarli do Zubowic?

W latach 70. XX wieku, na polu otoczonym bagnistymi łąkami, miejscowy rolnik przypadkowo odkrył grób wojownika z przełomu II i I w. przed Chr. Doczesne szczątki zmarłego, którego poddano kremacji, oraz pośmiertne wyposażenie złożono w popielnicy, którą było brązowe wiadro przywieszone z terenów Republiki Rzymskiej (!). Informacja o znalezisku dotarła do ówczesnej Katedry Archeologii UMCS. Zespół grobowy został zabezpieczony i przekazany do muzeum. Kilkanaście lat później, na polu w położonym „za miedzą” Swaryczowie, bawiące się na wybierzysku piasku dzieci znalazły kolejne przedmioty pochodzące z czasów starożytnych. Było to wyposażenie drugiego grobu wojownika, tym razem nieco młodszego, gdyż pochodzącego z przełomu II i III wieku po Chr. Odkrycia są unikatowe i poświadczają kontakty zamieszkujących te tereny w

starożytności germańskiego plemienia Wandalów z dalekim Rzymem i jeszcze odleglejszą Skandynawią. Oba zespoły grobowe znajdują się obecnie w Muzeum Zamojskich w Zamościu i stanowią ozdobę wielu krajowych i zagranicznych wystaw archeologicznych organizowanych przez Instytut Archeologii UMCS.

W ostatnich latach coraz częściej docierały do archeologów z Lublina informacje o niezwykle interesujących zabytkach, które poszukiwacze amatorzy odkrywają w rejonie Zubowic i Swaryczowa. W połączeniu ze wcześniejszymi odkryciami stworzyło to konieczność zorganizowania wykopalisk archeologicznych na najlepiej zapowiadającym się stanowisku. Dzięki niezwyklej uprzejmości i wręcz natychmiastowej decyzji wójt Gminy Komarów Osada W. Sienkowskiej oraz dyrektora Szkoły w Zubowicach Z. Danilewicza ekspedycja Instytutu Archeologii UMCS mogła założyć bazę w budynku szkoły. Przeprowadzone w 2004 roku wykopaliska przyniosły nadzwyczaj niespodziewane rezultaty. Odkryto ślady osadnictwa od neolitu po schyłek starożytności. Znaleziska można datować w przedziale czasowym od 4 tys. lat przed Chr. po III-IV w. po Chr. Na szczególną uwagę zasługują cmentarzysko szkieletowe tzw. kultury mierzanowickiej z początków epoki brązu (pocz. II tys. przed Chr.) oraz wandalaska osada z przełomu II i III w. po Chr.

Zaskakujące wyniki wykopalisk, jak również urokliwość samych Zubowic i Swaryczowa stwarzają nadzieję, że badania tam mają wszelkie podstawy aby stać się długoletnią Wielką Archeologiczną Przygodą.

Sylwester Sadowski
Instytut Archeologii UMCS

ŻYCIE STUDENCKIE

ZADBAJ
O SWÓJ
SUKCES

Na Wydziale Politologii UMCS 20 maja odbyła się konferencja naukowo-szkoleniowa pod tytułem *Zadbaj o swój sukces*, zorganizowana przez Koło Naukowe Psychologów UMCS. Miała na celu przybliżenie tematyki związanej z rozwijaniem i wykorzystywaniem własnych możliwości i koncepcji, by osiągnąć osobisty sukces. Rozpoczęła się wykładem mgr I. Ostrowskiej z Lubelskiego Centrum Szkoleniowego *Rozwój*. Tematem wystąpienia było „Zarządzanie karierą”. Prelegentka poruszyła kwestię, jak dobrze i skutecznie zaplanować i realizować swoje cele i dążenia. Podkreśliła, iż warto już w okresie studiów planować swoją karierę zawodową i zastanowić się nad założeniem własnej działalności.

Drugim wykładem był dr I. Siudem, specjalista od analizy współczesnych zjawisk społecznych. W swoim wystąpieniu poruszył tematykę *autoprezentacji*. Udzielił wskazówek, jak dobrze przygotować się do egzaminów oraz rozmów kwalifikacyjnych. Przedstawił przykładowe gesty, postawy, ubiory, które pomagają sprawić dobre wrażenie.

Tematykę dotyczącą *skutecznego przemawiania* zaprezentowała dr B. Smoczyńska. W swym wykładzie podjęła kwestię, jak dobrze i skutecznie przygotować się do wystąpień publicznych. Zwróciła uwagę na to, że bardzo ważną rzeczą jest wcześniejsze przygotowanie prezentacji oraz zapoznanie się z rodzajem grupy, do której będziemy przemawiać, i dostosowanie języka, jakiego będziemy używać.

Konferencję zakończyło wystąpienie mgr. B. Daniluka. Zaprezentował on tematykę związaną z *doskonaleniem i tajemnicami naszej pamięci*. Podał wiele trafnych wskazówek, które można wykorzystać przy uczeniu się trudnego materiału.

Konferencja była jednym z przedsięwzięć, jakie zrealizowało koło Naukowe Psychologów UMCS. Zapraszamy wszystkich do uczestnictwa w kolejnych projektach.

Karolina Morawska
Maria Żak

VIII Ogólnopolski Zjazd Studentów Archiwistyki

W Lublinie 28-29 kwietnia odbył się VIII Ogólnopolski Zjazd Studentów Archiwistyki. Już po raz drugi organizatorem imprezy było Studenckie Koło Naukowe Archiwistów (SKNA) Uniwersytetu Marii-Curie Skłodowskiej. Celem corocznych spotkań jest przede wszystkim prezentacja wyników własnych badań naukowych studentów oraz nawiązywanie kontaktów i współpracy. Tym razem reprezentowanych było osiem ośrodków kształcących archiwistów: Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, Akademia Świętokrzyska – Filia w Piotrkowie Trybunalskim, Akademia Podlaska w Siedlcach, Kolegium Licencjackie UMCS w Białej Podlaskiej.

Uroczyste otwarcie zjazdu oraz przedpołudniowa część obrad miały miejsce w Trybunale Koronnym na Starym Mieście. Przemówienia powitalne wygłosili kolejno: prezes SKNA Zbigniew Kielb, pełnomocnik Prezydenta Lublina ds. Partnerstwa Społecznego Zdzisław Niedbala, dyrektor Instytutu Historii UMCS prof. Henryk Gmiterek, dyrektor Oddziału Instytutu Pamięci Narodowej w Lublinie Andrzej Borys oraz kierownik Zakładu Archiwistyki UMCS prof. Krzysztof Skupieński. W przemówieniach

podkreślano wartość spotkań studentów archiwistyki, wyrażono uznanie dla aktywnej postawy środowiska studenckiego oraz zadowolenie z możliwości goszczenia przybyłych studentów w Lublinie.

Pierwszego dnia obrady kontynuowano w budynku Wydziału Humanistycznego UMCS, drugiego odbywały się one w Archiwum Państwowym w Lublinie. Problematyka poruszana w wystąpieniach była zróżnicowana i dotyczyła materiałów archiwalnych zgromadzonych w archiwach państwowych, kościelnych, prywatnych oraz Instytutu Pamięci Narodowej. Podejmowano zarówno tematy historyczne – dzieje instytucji i organizacji, biografie – oparte na materiałach źródłowych, jak i archiwalne – archiwoznawstwo, komputeryzacja archiwów, kształcenie archiwistów. Zwrócono uwagę na wartość historyczną także takich źródeł, jak afisze czy film. Dwa wystąpienia były połączone z prezentacją multimedialną przygotowanych przez studentów baz danych dla akt metrykalnych i materiałów ulotnych. Każdego dnia obrady kończyły się pytaniami do referentów oraz dyskusją.

Podsumowania całego zjazdu i zamknięcia obrad dokonał dr Janusz Łosowski, opiekun SKNA. Tradycyjnie odnowiono Ogólnopolskie Porozumienie Studentów Archiwistyki i zapowiedziano zorganizowanie kolejnego spotkania za rok. Uczestnicy zjazdu otrzyma-

li upominki, m.in. w postaci publikacji.

Program zjazdu został uatrakcyjniony prezentacją Archiwum Państwowego w Lublinie, wycieczką do kaplicy Trójcy Świętej oraz spotkaniem towarzyskim w restauracji na Starym Mieście. W czasie zjazdu otwarto w Bibliotece Głównej UMCS wystawę *Prawda na mur-beton*, która została przygotowana przez członków SKNA.

VIII Ogólnopolski Zjazd Studentów Archiwistyki przeszedł do historii jako udane przedsięwzięcie organizacyjne. Przedstawiono na nim 28 referatów, a dwa dalsze nadesłano ze Lwowa. Zostaną one opublikowane w pamiętniku ze zjazdu. Liczną dokumentację fotograficzną z imprezy można oglądać na stronie SKNA (www.skna.umcs.lublin.pl).

Całe przedsięwzięcie odbyło się dzięki wsparciu finansowemu i organizacyjnemu: rektora UMCS prof. Mariana Harasimiuka, prezydenta Miasta Lublina Andrzeja Pruszkowskiego, dyrektora Oddziału IPN w Lublinie Andrzeja Borysa, dyrektora Archiwum Państwowego w Lublinie dr Piotra Dymmela, prof. Krzysztofa Skupieńskiego, dr Janusza Łosowskiego oraz sponsorów prywatnych.

Grzegorz Piątkowski

PRAWDA NA MUR-BETON

W Bibliotece Głównej UMCS 28 kwietnia została otwarta wystawa dokumentacji życia społecznego (afiszów, plakatów, ulotek i napisów) *Prawda na mur-beton*, przygotowana przez Studenckie Koło Naukowe Archiwistów UMCS we współpracy z Muzeum UMCS. Towarzyszyła ona zorganizowanemu przez Koło VIII Ogólnopolskiemu Zjazdowi Studentów Archiwistyki, obradującemu w murach naszej Uczelni 27-29 kwietnia 2005 r. Była ona czynna przez miesiąc po zakończeniu Zjazdu (do 25 maja 2005 roku).

Dokumentacja ta w formie materiałów ulotnych masowo pojawia się na słupach ogłoszeniowych, murach, kłatkach schodowych, a nawet chodnikach. Niekiedy jest czytana, czasem ignoruje się ją, a nawet uważa za typową makulaturę. Pojawia się niespodziewanie i tylko przez krótki czas ma szansę zainteresować odbiorcę, ponieważ już następnego dnia jest zakrywana, zdzierana czy zamalowywana po to, by zrobić miejsce dla materiałów bardziej aktualnych.

Materiały zaprezentowane na wystawie zostały zebrane przez członków SKNA na terenie miasteczka akademickiego i dotyczą ważnych zjawisk skupiających uwagę świata (wojna w Iraku) czy też polskiego społeczeństwa (referendum poprzedzające akcesję do UE). Są także świadectwem wydarzeń lokalnych, interesujących jedynie pewne grupy społeczne, takich jak podwyżka cen biletów MPK w Lublinie.

Akcja zbierania materiałów ulotnych miała na celu zwrócenie uwagi studentów na powszechną niemal dostępność źródeł przynoszących informacje o współczesnej rzeczywistości, które szybko mogą stać się materiałem przydatnym dla historyka przy rekonstrukcji obrazu przeszłości. Chodziło w niej także o stworzenie zbioru materiałów, które w przyszłości będą mogły być wykorzystywane w trakcie zajęć z archiwistyki (obejmujących porządkowanie i inwentaryzację dokumentacji).

Z zebranych materiałów można odczytać poglądy części środowiska studenckiego na temat konfliktu irackiego, wojny w Czeczenii, walki o demokrację na Ukrainie, ale także na temat wydarzeń krajowych. Szczególnie bogaty był dział materiałów dotyczących referendum w sprawie przystąpienia Polski do UE. Nieraz zaskakuje niezwykle skrótowy, a jednocześnie sugestywny sposób przedstawienia tematu. Dobrym przykładem może być plakat przedstawiający amerykańskiego sekretarza stanu Madeleine Albright, przykładającą broń do skroni przerażonego dziecka. Szokuje też przypisywanie jej słów, że śmierć kilkuset tysięcy dzieci irackich jest ceną, jaką warto było zapłacić za osłabienie Saddama Husajna.

W niektórych ulotkach wykorzystano humor jako środek do osmieszenia przeciwników politycznych. Alterglobaliści wyszydili pełną stereotypów wiedzę

przeciętnego Amerykanina o świecie, przedstawiając w sposób karykaturalny mapę podziału świata odzwierciedlającą jego punkt widzenia. Interesujące z punktu socjotechniki są plakaty przeciwników Unii Europejskiej, którzy wykazali szokującą pomysłowość w osmieszaniu idei integracji europejskiej. Używali przy tym zaskakujących motywów, nawiązując zarówno do motywów zaczerpniętych ze świata bajek (o Pinokio czy też o Śpiącej Królownie), jak też najnowszej historii, o czym niech świadczy plakat ze zdjęciem Adolfa Hitlera jako „prekursora zjednoczenia naszego kontynentu”.

Zróżnicowane w formie, ekspresywne w treści, śmieszne, oburzające, czasem wręcz szokujące, po to by zwrócić uwagę na przekaz treści o charakterze politycznym, społecznym, czy obyczajowym. Zasługują nie tylko na uwagę przechodniów, dla których stanowią jeden z elementów pejzażu semiotycznego współczesnego miasta. Powinny również zainteresować historyków, dla których są cennym źródłem, uzupełniającym w stosunku do najczęściej wykorzystywanych w badaniach społecznych prasy lokalnej i akt urzędowych, i przynoszącym ważne informacje o stanie nastrojów społeczeństwa polskiego i jego reakcji na najbardziej aktualne wydarzenia.

Joanna Dziuba

Z AKADEMICKICH AREN SPORTOWYCH

Dobre występy studentów UMCS w Mistrzostwach Polski Szkół Wyższych

Zakończył się pierwszy rok kolejnej edycji Mistrzostw Polski Szkół Wyższych. Rywalizacja w poszczególnych konkurencjach była sporą niewiadomą, gdyż zmieniony został regulamin. W niektórych dyscyplinach (piłka siatkowa plażowa kobiet i mężczyzn, judo mężczyzn, futsal) podzielono ją na eliminacje regionalne (w 4 strefach) oraz ogólnopolski finał. Nasi zawodnicy udowodnili, że nawet przy niekorzystnych zmianach regulaminu potrafili włączyć się do rywalizacji o medale.

Pierwsze medale przywieźli judocy. W finale w Łodzi srebrny medal zdobył Arkadiusz Janociński (kat. 73 kg), brązowy – Bartłomiej Grobelny (kat. 100 kg). Dwa miejsca na podium nie wystarczyły jednak do zajęcia wysokiego miejsca w klasyfikacji drużynowej. UMCS został sklasyfikowany na siódmej pozycji.

Złą passę przełamali piłkarze. Podopieczni trenera Tomasza Bieleckiego zdobyli w Krakowie brązowy medal Mistrzostw Polski Uniwersytetów. Po pechowej porażce w półfinale z Uniwersytetem Rzeszowskim 0:1, w meczu o trzecie miejsce pokonali Uniwersytet Łódzki 3:1. Najlepszym strzelcem naszej drużyny był Krzysztof Kaczor, który zdobył aż 5 bramek.

Dobry wynik zanotowali koszykarze, którzy zajęli siódme miejsce wśród czterestu uniwersytetów. Pomimo kontuzji podstawowych zawodników, podopieczni trenera Andrzeja Dubielisa dzielnie stawili czoło rywalom. W meczach eliminacyjnych pokonali chociażby KUL, z którą to drużyną od kilku już spotkań nie mogli wygrać. Warto jednak zwrócić uwagę, że niektóre zespoły dysponowały zawodnikami nawet z I ligi.

O sporym pechu mogą mówić koszykarki. Pomimo wielu osłabień przed samymi mistrzostwami, dzięki bardzo dobrej grze zajęły czwarte miejsce. W decydującym meczu z UMK Toruń zabrakło trochę szczęścia i porażka różnicą sześciu punktów stała się faktem. Czwarte miejsce wśród 14 uniwersytetów jest jednak dużym sukcesem.

W pierwszy weekend kwietnia odbyły się Mistrzostwa Polski Szkół Wyższych w tenisie stołowym. O ile żeńska ekipa zanotowała udany występ, to panowie zaprezentowali się poniżej oczekiwań. W rywalizacji pań, zawodniczki UMCS po minimalnej porażce w ćwierćfinale z Łodzią, musiały walczyć o miejsca 5–8. Ostatecznie zajęły szóstą lokatę. Panowie w meczach eliminacyjnych pokonali jedynie KUL, zajmując trzecie miejsce w swojej grupie. Tym samym mogli walczyć jedynie o miejsca 9–12. Ostatecznie po wysokiej porażce 4:0 z UAM Poznań zajęli dopiero dziesiąte miejsce.

Więcej powodów do radości przysporzyły siatkarze. W eliminacjach regionalnych w siatkówce plażowej, które

zorganizował Klub Uczelniany AZS UMCS, jedna para męska i jedna żeńska awansowały do finału, który odbędzie się w Gdańsku.

Kolejne medale przywieźli podopieczni trenera Jacka Pietrusiewicza z Olsztyna, gdzie odbyły się Mistrzostwa w karate shotokan. Złoty medal w konkurencji kata drużynowe zdobyli: Zbigniew Karski, Jerzy Wasio oraz Andrzej Kurenda. Srebrny medal także w kata drużynowe zdobyli: Aldona Olchowska, Agnieszka Szewczuk oraz Monika Czajka.

Dobre rezultaty zanotowali lekkoatleci. Wszyscy obawiali się zmiany regulaminu, co później potwierdziło się. Przed dwoma laty ekipa wróciła ze złotym medalem pań i srebrnym panów wśród uniwersytetów, jednakże teraz wynik był sporą niewiadomą. Wszystko to przez fakt, iż punkty do klasyfikacji drużynowej zdobywa w danej konkurencji jedynie 64 najlepszych zawodników wszystkich typów, co w przypadku reprezentantów uniwersytetów było niezwykle trudne w konfrontacji z zawodnikami Akademii Wychowania Fizycznego. Wyniki jednak były lepsze od prognoz. Ekipa żeńska w dobrym stylu i z minimalną stratą zdobyła brązowy medal, ekipa męska uplasowała się na siódmym miejscu. Cieszy także fakt, iż nasi reprezentanci zdobyli medale indywidualnie. Złote medale wywalczyli: Aleksandra Fila (skok w dal, 100 m), Izabela Kostruba (200 m, 400 m), Tomasz Rój (rzut oszczepem), brązowy medal zdobyła sztafeta 4x400 m w składzie: Małgorzata Kwietniewska, Mirosława Adamowicz, Joanna Wilczyńska, Paulina Gozdur.

Mistrzostwa w tenisie ziemnym odbyły się na początku czerwca we Wrocławiu. Zawody rozegrano systemem pucharowym, więc każdy mecz był niezwykle istotny. Wszystkie (42 uczelnie wśród kobiet) umieszczono w jednym koszyku, po czym przystąpiono do losowania. Sprawiło to, iż studenci amatorzy mogli się spotkać od razu z reprezentantami Polski startującymi w barwach jednej z AWF. W pierwszej rundzie (1/32 finału) nasze dziewczyny wygrały 2:0 z WSB Poznań, w drugiej również 2:0 z AE Kraków, w 1/8 stoczyły dramatyczny mecz o wejście do ćwierćfinału z AM Poznań, który wygrały 2:1. Decydujący punkt zdobyła Iza Pazyna (studentka V roku ekonomii), która była podstawową zawodniczką zespołu i na jej barkach spoczywała odpowiedzialność za wynik drużyny w deblu oraz grze pojedynczej. W ćwierćfinale nasz zespół trafił na AWF Poznań i po zaciętej walce przegrał z późniejszymi finalistkami 0:2. Ostatecznie nasze tenisistki zostały sklasyfikowane na miejscach 5–8 wśród wszystkich typów uczelni oraz na 3 miejscu wśród uniwersytetów, co jest pierwszym medalem w historii sekcji.

Jakub Kosowski

JEST AWANS

Piłkarze ręczni AZS UMCS

Piłkarze ręczni AZS UMCS, o których pisałem już kilkakrotnie, awansowali do I ligi piłki ręcznej. Jest to bez wątpienia spory sukces, szczególnie że piłka ręczna w wydaniu pierwszoligowym od dawna nie gości w stolicy województwa. Lublin doczekał się I ligi właśnie dzięki wysiłkom zawodników UMCS i trenera Mieczysława Grandy. O awansie zdecydował ostatni mecz. Taka sytuacja zdarza się niesłychanie rzadko. Był to więc mecz o wszystko. Podopieczni trenera Grandy stanęli na wysokości zadania i potwierdzili, że byli w mijającym sezonie doskonale dysponowani. W Sierpcu pokonali Kasztelana 25:21 (12:12). Mecz

był niesłychanie wyrównany, lecz po przerwie nasi zawodnicy zaczęli uzyskiwać przewagę, która stopniowo rosła aż do 4 bramek. Po ostatnim gwizdku zaczęła się feta, a do zawodników i trenera zaczęły płynąć liczne gratulacje. Co ciekawe, list gratulacyjny wysłał także Zarząd GKS Górniki Łęczna.

Po meczu na zawodników czekała sesja egzaminacyjna, a trener Granda już zaczął planować przyszły sezon, w którym celem będzie miejsce w środku tabeli. O wynikach z pewnością będę na bieżąco informował w kolejnych numerach „Wiadomości Uniwersyteckich”.

Jakub Kosowski

Tabela końcowa sezonu 2004/2005

Lp.	Drużyna	Mecze	Punkty	Bramki +	Bramki -	Bilans
1	AZS UMCS LUBLIN (awans)	18	29	517	462	55
2	KS Warszawianka Warszawa	18	28	536	469	67
3	MKS Kasztelan Sierpc	18	26	547	450	97
4	ChKS Łódź	18	25	571	518	53
5	KKS Włókniarz Konstantynów	18	20	560	533	27
6	MKS Jurand Ciechanów	18	15	535	548	-13
7	Wisła Płock II SSA	18	13	520	560	-40
8	KSSPR II Końskie	18	12	575	621	-46
9	UMKS Trójka Ostrołęka	18	7	432	541	-109
10	SPR Iskra Kielce	18	5	500	591	-91

Uniwersytet Wiedeński w XIX i XX wieku Europejski fenomen intelektualny

Reformy terecjańskie, dokonane w duchu katolickiego oświecenia, ustabilizowały rolę Uniwersytetu Wiedeńskiego na kilka pokoleń, mimo niezwykle burzliwych wydarzeń w dziejach Europy przełomu XVIII i XIX w., które wstrząsnęły Habsburskim Cesarstwem. Pod presją Napoleona cesarz Franciszek II musiał zrezygnować z sięgającej Karola Wielkiego i Ottona I nazwy Świętego Cesarstwa Rzymskiego, proklamując Cesarstwo Austriackie, obejmujące tylko kraje należące do Habsburgów. Klęska Napoleona i zjazd zwycięzców w Wiedniu pozwoliły na odzyskanie przez Habsburgów częściowo utraconego autorytetu, lecz cesarz Franciszek II odrzucił propozycję reaktywowania Świętego Cesarstwa Rzymskiego (Franzel, s. 149). Na czas obrad Kongresu Wiedeń stał się niekwestionowaną stolicą Europy i rolę europejskiego centrum politycznego i kulturowego utrzymał już przez cały XIX w.

Na początku XIX w. Wiedeń pod względem liczby mieszkańców (250 tys.) ustępował tylko Londynowi (ok. 1 mln) i Paryżowi (ok. 600 tys.). Od wielkiej epidemii lat siedemdziesiątych XVII w. i odparcia tureckiego oblężenia w 1683 r., podczas którego zostały zniszczone wszystkie przedmieścia, Wiedeń systematycznie się rozwijał i ciągle przyrastała liczba jego mieszkańców. W 1704 r. miasto otrzymało nowe granice, znacznie przekraczające jego dotychczasowy obszar, które przetrwały do 1890 r. (Seneńko, s. 96).

Rozwijający się gospodarczo i architektonicznie Wiedeń stał się jednym z najbogatszych miast Europy w XVIII wieku (*Vienna*, s. 57). Rozwój miasta był funkcją roli, jaką Wiedeń spełniał w państwie Habsburgów. Po Kongresie Europejskim 1814–1815 Wiedeń

stał się jeszcze bardziej atrakcyjny nie tylko politycznie i kulturowo, ale także ekonomicznie. W 1816 r. utworzono tu Austriacki Bank Narodowy, który był także instytucją emisyjną. Nowe możliwości kredytowe dla rządu austriackiego i Wiednia pojawiły się po utworzeniu w 1819 r. domu bankowego Salomona Rotszylda, współwłaściciela największego konsorcjum bankowego. Dom Bankowy Rotszylda w Wiedniu do końca XIX wieku decydował o polityce finansowej Habsburgów (Wereszycki, s. 193). Dzięki powstawaniu tych banków, Wiedeń zyskał nowe możliwości rozwoju. Wraz z rozwojem gospodarczym, miasto wzbogacało się architektonicznie i przyrastała liczba jego mieszkańców. W połowie XIX w. Wiedeń osiągnął liczbę 400 tys. mieszkańców, podczas gdy inne miasta cesarstwa pozostawały w jego cieniu i rozwijały się znacznie wolniej. Mediolan liczył wówczas 150 tys., Praga 100 tys., Buda i Peszt 120 tys., a Lwów 50 tys. mieszkańców (Grodziski I, s. 308). Wiedeń pierwszej połowy XIX w. to polityczne centrum legitymistycznej Europy, epoki restauracji i stabilizacji, której główną rolę odgrywał urzędujący tu „Kancelerz Europy” – Klemens Metternich.

Ukształtowana w czasach Marii Teresy struktura Uniwersytetu Wiedeńskiego uległa w pierwszej połowie XIX w. tylko niewielkim zmianom. Uniwersytet znajdował się pod ścisłą kontrolą państwa, jeszcze wzmocnioną za panowania cesarza Franciszka II (1792–1835, od 1804 jako Franciszek I).

Cesarz doprowadził jednak do pewnego zbliżenia z papieżem. Efektem tego były tworzone na uniwersytetach od 1804 r. katedry nauk o religii, stawiające sobie za cel upowszechnienie etyki katolickiej, która równo-

codziennie podbudowała by autorytet cesarza. Od 1808 r. katedry te wracają pod bezpośredni nadzór biskupów, ale państwo zachowuje nad nimi kontrolę (Ducreux, s. 372).

W 1805 r. ogłoszono *Regulamin polityczny szkół niemieckich*, który wprowadzał pewne zmiany do systemu edukacyjnego ustanowionego przez Marię Teresę i Józefa II. Nowy regulamin obowiązywał uniwersytety w państwie Habsburgów aż do roku 1849. System szkolnictwa, łącznie z uniwersytetami oparty był na podobnych podręcznikach i wykładach uniwersyteckich zapewniających zunifikowane wykształcenie, które stało się swoistym spoiwem społecznym, kształtującym posłusznych obywateli, poddanych Cesarza.

Z powyższych powodów Uniwersytet Wiedeński w małym stopniu wziął udział w rozwoju europejskiej myśli romantycznej pierwszej połowy XIX w., zwanej niekiedy „rewolucją intelektualną” (Parvi, s. 134). Poddany ścisłej kontroli władz, nie mógł w dziedzinie prawa czy filozofii wybić się ponad ustalony program. A był to czas szczególnego rozwoju tych dziedzin obok historiozofii, socjologii czy ekonomii. Wiedeń owego czasu to przede wszystkim miasto wielkich muzyków: Beethovena, Schuberta, Lannera i Johanna Straussa (starszego). Z pisarzy tu działających najsłynniejszy był Franciszek Grillparzer, u którego występują także polskie wątki w noweli *Klasztor pod Sandomierzem*.

Bogaty Wiedeń tworzy wówczas własną odmianę stylu w sztuce, zwaną biedermaier, który odzwierciedla aspiracje zamożnego mieszczaństwa, lubującego się w spokojnym życiu, pozbawionego aspiracji politycznych, ale mającego dobry gust, zwłaszcza, jeżeli chodzi o przedmioty

codziennego użytku (*Furniture*, s. 522). Styl ten – dość odrębny w epoce romantyzmu – odzwierciedlał mieszczańską trzeźwość i chęć spokojnego i wygodnego życia, zgodnego z klimatem naddunajskiej stolicy (Seneńko, s. 177).

Rządzący Cesarstwem Austriackim w latach 1815–1848 kanclerz Klemens Metternich miał swoisty dystans do uniwersytetów, profesorów i studentów, w którym się utwierdził po antyrządowych wystąpieniach członków studenckiego *Burschenschaftu* w 1819 r. Winą za studenckie bunty obarczył Metternich nauczycieli akademickich, którzy, w jego mniemaniu, pragnienie wiedzy zamieniali w pragnienie ulepszania i kierowali młodzieńczy idealizm na młyn ideologii, tym samym skłaniając studentów do akcji, których sami nie mieli odwagi przeprowadzić. Metternich oceniał profesorów jako utopistów „najpłytszych ze wszystkich polityków” (Herre, s. 272). Znacznie bardziej niebezpieczny od bezpośredniej ingerencji profesorów w politykę wydawał mu się jednak ich wpływ pośredni poprzez wychowywanie przyszłych urzędników państwowych i nauczycieli na krytyków systemu i reformatorów. Zdaniem Metternicha, uniwersytety to siedlisko ciągłych niepokojów, przygotowujące się systematycznie do burzenia istniejącego porządku (Hartau, s. 113). Zdanie Metternicha o uniwersytetach podzielał sędziwy już wówczas J. W. Goethe (Herre, s. 281). Metternich był przekonany, że studium młodzież nie stanowi jakiejś odrębnej społeczności, a uniwersytet jest zakładem naukowo-wychowawczym, który winien być pod nadzorem państwa, jak wszystkie inne instytucje w monarchii. W tym duchu doprowadził do tzw. uchwał karlsbadzkich 20 wrze-

śnia 1819 r., których główną częścią była ustawa o uniwersytetach. Ustawa ta przewidywała nadzór nad wszystkimi niemieckimi uniwersytetami poprzez wyznaczenie „suwerennych pełnomocników” nad wykładami, a także nad obyczajowością, dobrym porządkiem i zewnętrzną przyzwoitością młodzieży (Herre, s. 279). Jeżeli nauczyciele wywierali szkodliwy wpływ, szerząc nauki wrogie spokojowi i porządkowi publicznemu, podkopując podwaliny instytucji państwowych, należało ich zwolnić. Zakazano przynależności do tajnych i niedozwolonych związków studenckich, a przede wszystkim do Burschenschaftu. Uchwały karlsbadzkie zaniepokoiły nawet samego cesarza Franciszka I, który wprawdzie napominał profesorów, aby powstrzymali się od nadmiernej nowości, ale równocześnie obawiał się, że czystki na uniwersytetach zasiałyby nowy niepokój i zamęt (Herre, s. 281). Kanclerz Klemens Metternich miał wyjątkową pozycję w ówczesnym Cesarstwie i całej Europie. Sam uważał się za osamotnionego lekarza w wielkim szpitalu, jakim była Europa po rewolucji francuskiej. Obserwując uniwersytety i młodzież dochodził do przekonania, że stan zdrowia społeczeństwa ciągle się pogarsza. Jego zdaniem, jeśli dopuści się do najmniejszych przejawów rewolucji, reakcja będzie taka, jakby rzucić kulę śniegu, która wywoła trudną do powstrzymania lawinę. On sam uważał się za barierę ustawioną przez Opatrzność, bo stwierdzał, że „kocha wszystko, co stawia opór czasowi” (Herre, s. 349).

Stosunek Metternicha do uniwersytetów i studentów spowodował narastającą do niego niechęć w kręgach akademickich. Szczególnie nastroje nienawiści do wszechwładnego Kanclerza nasiliły się w radykalnych kręgach studenckich, co uwidoczniło się w wydarzeniach 1848 r. w Wiedniu. W nocy z 28 na 29 lutego studenci Uniwersytetu Wiedeńskiego manifestując

śpiewali: „Metternichu, chciałbym, żeby piorun wgniół cię głęboko w ziemię” (Herre, s. 352). Studenci na czele z Polakiem o nazwisku Burian zażądali jako pierwsi dymisji kanclerza. Studenci Uniwersytetu Wiedeńskiego także pierwsi wystąpili zbrojnie przeciwko Metternichowi i jego rządowi, tworząc własny legion akademicki. Do nich dołączyła się 12 marca 1848 r. ludność miasta i tak zaczęła się w Wiedniu Wiosna Ludów. W ten sposób Wiedeń stał się po raz pierwszy świadkiem walki zbrojnej na swych ulicach, w której szczególną rolę odegrali studenci Uniwersytetu (Grodziski I, s. 326).

Skutkiem wydarzeń 1848 i dymisji kanclerza Metternicha, której żądali studenci, było uzyskanie przez Uniwersytet Wiedeński dość znacznej autonomii. Zwierzchnictwo nad szkolnictwem objął konserwatysta hrabia Leon von Thun und Hohenstein, który, zdaniem Wereszyckiego (s. 240), stworzył znakomity system szkolny. Jego gimnazja przetrwały nawet upadek monarchii Habsburgów. Minister Leon Thun przeprowadził także zasadniczą zmianę ustroju uniwersytetów. Wprowadzono zasadę wolności uczenia i nauczania, a każdy profesor mógł w swej specjalności prowadzić takie wykłady, jakie uważał za właściwe, studenci zaś uczęszczali na te wykłady, które im odpowiadały. Zniesiono obowiązek egzaminów cząstkowych, które odbywały się co półrocze, a wprowadzono jeden egzamin obowiązkowy dla osiągnięcia stopnia naukowego (doktoratu) oraz jeden egzamin państwowy dla zdobycia dyplomu zawodowego w celu możliwości podjęcia pracy w szkolnictwie średnim. W wyniku tych reform uniwersytety austriackie stały się ośrodkami swobodnych badań naukowych (Wereszycki, s. 240). Dzięki zmianom, a szczególnie swobodzie rozwijania nauki, Uniwersytet Wiedeński zyskał nowe możliwości rozwoju i zaczął ponownie zdobywać

europęjską i światową pozycję (Fiedor, s. 100).

Jeszcze w połowie lat czterdziestych XIX w. Uniwersytet Wiedeński stał się ponownie jednym z przodujących ośrodków nowej medycyny klinicznej. W związku z postępującymi tu badaniami specjalistycznymi, można uznać, iż narodziła się wówczas „druga szkoła wiedeńska w medycynie” (*Kronika*, s. 291), nazywana niekiedy „nową szkołą medyczną” (*Ilustrowana*, s. 502). Najwybitniejszą postacią na Uniwersytecie spośród profesorów medycyny stał się wówczas patolog Karl Rokitański. Wychował on grupę wybitnych profesorów, która wraz z nim stworzyła nową szkołę medyczną. Byli oni przede wszystkim wnikliwymi badaczami i przyczyniali się do podniesienia poziomu wiedzy medycznej, mniej miejsca poświęcali natomiast praktyce lekarskiej (*Kronika*, s. 281). Do uczniów Rokitańskiego należeli Joseph Skoda – zwolennik nowej terapii, chirurg Franz Schuh, dermatolog Ferdinand Hebra i organizator Instytutu Patologii Florian Heller.

Dzięki nim Uniwersytet Wiedeński wyrósł obok Paryża, Londynu i Dublina na przodujący ośrodek nowej medycyny w Europie i taką pozycję utrzymał już w następnych okresach. Uczniem Rokitańskiego był także najwybitniejszy polski klinicysta XIX w. – Józef Dietl. W latach siedemdziesiątych jednym z najwybitniejszych nowatorów w dziedzinie chirurgii stał się wykształcony w Berlinie, a wykładający w Wiedniu od 1867 r. Theodor Billroth. Był nie tylko znakomitym chirurgiem, ale także świetnym profesorem, który zgromadził wokół siebie liczną grupę uczniów. Tworzyli oni wraz z mistrzem najlepszą w owym czasie w Europie katedrę chirurgii. Wszechstronnie wykształcony Billroth był także autorem niezwykłego dzieła – *Historii uniwersytetów niemieckich* (*Ilustrowana*, s. 531).

Sława medycyny wiedeńskiej rosła w ostatnich dekadach XIX

w. Obok najsłynniejszego ówczesnego chirurga Billrotha, pracowali bowiem na Uniwersytecie Wiedeńskim także twórca serologii M. Gruber i założyciel Instytutu Psychologicznego E. Brucke. Medycyna wiedeńska pod koniec XIX stulecia cieszyła się największą, obok berlińskiej i paryskiej, renomą (Wereszycki, s. 299). Rozwijały się także inne nauki. Jeszcze w 1851 r. profesorem uniwersytetu w Wiedniu i dyrektorem Instytutu Fizyki został Chrystian Doppler. Już wówczas wybitny uczony, fizyk, autor wielu prac z zakresu aberracji światła i teorii barw. Do historii fizyki weszło słynne „zjawisko Dopplera”.

W latach pięćdziesiątych i sześćdziesiątych XIX w. rozpoczęła się przebudowa centrum Wiednia w związku z zarządzeniem cesarza Franciszka Józefa o zburzeniu murów obronnych. Dla miasta było to największe w dziejach zadanie urbanistyczne. Głównym elementem tej przebudowy był projekt Ringu, szerokiej ulicy, ku której miały być zwrócone fasady budowli oddzielonych od siebie partiami zieleni (Seneńko, s. 181). Wśród tych budynków został zaprojektowany przez Heinrycha Ferstela w stylu renesansu włoskiego nowy gmach Uniwersytetu. Po wybudowaniu go w latach 1873–1874 bardziej przypominał jednak austriacki barok. Jeszcze w 1856 Ferstel zbudował ufundowany przez cesarza kościół Wotywny. Ze względu na położenie obok Uniwersytetu stał się kościołem uniwersyteckim (*Vienna*, s. 171). Atmosfera stabilizacji i liberalizacji polityki oświatowej w drugiej połowie XIX w. oraz rozwój kultury i nauki były efektem wyraźnego wspierania także materialnie przez dwór cesarski Franciszka Józefa. Równocześnie rosła autonomia uczelni, która, zdaniem Grodzkiego (II, s. 144), sięgnęła już średniowiecznej pozycji Uniwersytetu. W szczególności sposób dotyczyło to Uniwersytetu Wiedeńskiego, który także osiągał swój dawny, europejski

poziom i to nie tylko w naukach medycznych.

Od lat siedemdziesiątych XIX w. Uniwersytet Wiedeński stał się jednym z najważniejszych ośrodków myśli ekonomicznej, filozoficznej i historycznej. Na Uniwersytecie podjęli działalność wybitni uczeni, którzy stworzyli wokół siebie silne środowiska i szkoły naukowe promieniujące na całą Europę. Niezwykle dynamiczny rozwój nauk ekonomicznych na Uniwersytecie Wiedeńskim zapoczątkował Carl Menger, który wraz ze swymi uczniami Ferdinandem Wieserem i Eugenem Böhm-Bawerkiem założyli słynną austriacką szkołę ekonomii. Menger został profesorem Uniwersytetu Wiedeńskiego w 1873 r. po studiach w Wiedniu, Pradze i Krakowie. Był inicjatorem nowego kierunku badań w ekonomii zwanego subiektywistycznym, a w konsekwencji założycielem nowej szkoły w naukach ekonomicznych. W swych badaniach pozostawał zwolennikiem metody abstrakcyjno-dedukcyjnej, a szczególnie głośnym w środowiskach uniwersyteckich stał się jego spór o metodę badań z Gustawem Schmollerem, przedstawicielem niemieckiej szkoły historycznej (Stankiewicz, s. 208). Menger początkowo pracował w administracji rządowej, a stanowisko profesorskie na Uniwersytecie przyniosło mu jego najsłynniejsze dzieło z 1871 r. *Zasady nauki ekonomicznej*, w którym stworzył fundamenty szkoły psychologicznej w ekonomii (Stankiewicz, s. 251). Jego uczniami oraz współtwórcami austriackiej szkoły w ekonomii byli F. Wieser i E. Böhm-Bawerk. Wieser przejął Katedrę Ekonomii na Uniwersytecie Wiedeńskim w 1903 r. po Mengerze. Dotąd od roku 1884 był profesorem w Uniwersytecie Praskim. Za szczególny wkład do ekonomii subiektywnej uznaje się tutaj jego prawo użyteczności krańcowej. Przyznawał jednak, iż w naukach ekonomicznych zasadne jest formułowanie zarówno praw

ogólnych ponadhistorycznych, jak i konkretno-historycznych.

Jednym z najwybitniejszych przedstawicieli austriackiej szkoły ekonomii był Böhm-Bawerk. Początkowo profesor w Uniwersytecie w Innsbrucku, a od 1904 do 1914 na Uniwersytecie Wiedeńskim. Böhm-Bawerk przeciwstawiał się teorii ekonomicznej Marksa, dowodząc, iż jego ekonomia zawodzi tam, gdzie jest najbardziej potrzebna, czyli w uzasadnieniu modelu tzw. gospodarki socjalistycznej (Blaug, s. 252). Poglądy swoje przeciwstawiał wykładającym wówczas w Wiedniu przedstawicielom lewego skrzydła historycznej szkoły w ekonomii, tzw. socjalistom z katedry. Do szkoły tej w Wiedniu należeli: L. J. Brentano, A. H. G. Wagner i A. E. F. Schaffle, także socjolog a równocześnie minister handlu. Schaffle próbował zbliżyć do siebie obie szkoły ekonomii działające na Uniwersytecie Wiedeńskim: psychologiczną i historyczną (Stankiewicz, s. 212). Pod kierunkiem Wiesera i Böhm-Bawerka powstała w 1908 na Uniwersytecie Wiedeńskim rozprawa habilitacyjna J. A. Schumpetera *Istota i zasadnicza treść teorii ekonomicznych*. Mimo iż Schumpeter związał się z innymi uniwersytetami, jego poglądy zostały ukształtowane w środowisku ekonomistów Uniwersytetu Wiedeńskiego.

Ostatnie dekady XIX w. to także rozkwit na Uniwersytecie Wiedeńskim nowoczesnej historiografii. Już w 1855 r. założono w Wiedniu Institut für Osterreichische Geschichte (Instytut Historii Austriackiej), w którym działali najwybitniejsi historycy austriaccy tej epoki: F. Krones, A. Arneth, H. Friedjung i O. Redlich (Wereszycki, s. 299).

Wydarzeniem wspierającym rozwój nauk społecznych, a szczególnie ekonomicznych i historycznych, była zorganizowana w 1873 r. w Wiedniu wystawa międzynarodowa, w ramach której miały miejsce różne ekspozycje ekonomiczne i historyczne. Szczególną po-

pularnością cieszyła się ekspozycja poświęcona historii cen. W związku z tą wystawą kręgi uczonych ekonomistów i historyków z Uniwersytetu Wiedeńskiego skierowały rezolucję do władz o podjęcie działań w celu zainspirowania szerszych badań w zakresie tych nauk. Późniejszy profesor Uniwersytetu K. T. Inam-Sternegg apelował do rządu austriackiego, by starał się zdobyć zaszczytną pozycję pierwszego z rządów państw, które również naukom społecznym torują drogę do tego, by stały się naukami w ścisłym tego słowa znaczeniu (Kula, s. 504).

Inam-Sternegg w 1880 r. jako przedstawiciel niemieckiej szkoły historycznej w ekonomii podjął wykłady na Uniwersytecie Wiedeńskim. Kładł duży nacisk na związek życia gospodarczego z innymi sferami rzeczywistości społecznej, a przede wszystkim ze sferą kultury. W swym głównym dziele *Deutsche Wirtschaftsgeschichte* (1879–1901) użył pojęcia historia gospodarcza. Z tego względu uważany jest za ojca tej dyscypliny (Grabski, s. 581). Był także pionierem statystyki historycznej; audytorium Uniwersytetu Wiedeńskiego nie mogło pomieścić wszystkich chętnych do wysłuchania wykładów z tego przedmiotu (Kula, s. 366).

W ostatnich dekadach XIX w. rozpoczyna się światowa sława filozofii wiedeńskiej. W 1874 r. stanowisko profesora w Uniwersytecie Wiedeńskim obejmuje Franz Brentano, a w 1895 r. Ernest Mach. Urodzeni w tym samym roku, w momencie obejmowania katedry na Uniwersytecie Wiedeńskim posiadali już bogaty dorobek zawodowy i naukowy. Mach obejmował jednak katedrę w Wiedniu, kiedy Brentano już z niej zrezygnował.

Brentano był dość wyjątkową postacią swych czasów. Niezależny jego umysł nie poddawał się współczesnym mu prądom filozoficznym, natomiast chętnie nawiązywał do bliskich sobie poglądów dawniejszych wieków (Tatarkiewicz, s. 208). W

wiedeńskim okresie pozyskał sobie licznych uczniów, lecz z powodów osobistych zrezygnował ze stanowiska profesora na Uniwersytecie Wiedeńskim, pozostając tu jednak do 1895 r. jako prywatny docent. Propagowana przez niego koncepcja filozofii jako nauki ścisłej, zainspirowała wielu jego wybitnych uczniów, jak Edmund Husserl, Anton Marty i Thomas G. Masaryk. Uczniem jego był także Kazimierz Twardowski. W myśli F. C. Brentana można upatrywać źródła zjawiska określanego mianem „szkoły austriackiej w filozofii”, która rozkwitła w następnych dekadach.

Ernest Mach objął Katedrę Filozofii na Uniwersytecie Wiedeńskim po wieloletnich wykładach w Grazu i Pradze, gdzie obejmował stanowisko profesora fizyki. Znany głównie jako twórca empiriokrytycyzmu zwanego także machizmem oraz autor prac z mechaniki, optyki i nauki o cieple. O jego wszechstronności świadczą także rozprawy z psychologii i fizjologii. Mach był zwolennikiem poglądu o ewolucji idei na przestrzeni historii (Brett, s. 455). Filozofia Ernesta Macha i jego prace z fizyki zainspirowały działalność tzw. Pierwszego Koła Wiedeńskiego działającego w latach 1907–1909, którego głównymi twórcami byli P. Frank, H. Hahn, R. Mises, V. Neurath, zafascynowani ówczesnymi odkryciami w fizyce i matematyce.

Wielkim wydarzeniem w rozwoju psychiatrii i to nie tylko wiedeńskiej była publikacja w 1900 r. dzieła Zygmunta Freuda *O marzeniu sennym* (*Ilustrowana*, s. 583). Było ono gotowe już rok wcześniej, ale Freud świadomie ustalił datę ukazania się książki na rok 1900, ponieważ już wtedy był pewny, że stworzył dzieło stulecia (Kronika, s. 342). Freud pozostawał bardzo mocno związany z Uniwersytetem Wiedeńskim od studiów, które rozpoczął w 1873 r. Już wówczas podjął badania naukowe. Tutaj się doktoryzował w 1881 r. W 1885 r. został mianowany

prywatnym docentem, w 1902 r. profesorem nadzwyczajnym, a w 1919 profesorem zwyczajnym neuropatologii Uniwersytetu Wiedeńskiego. Wszystkie swoje wielkie osiągnięcia w psychiatrii wiązał Freud zarówno ze swoją prywatną praktyką, jak i Uniwersytetem Wiedeńskim. Wiedeń opuścił w momencie wcielenia Austrii do Rzeszy Niemieckiej w 1938 r. Chociaż mocno krytykowany w środowiskach uniwersyteckich, zapoczątkował jeden z najważniejszych nurtów współczesnej kultury – psychoanalizę, która wprowadziła nowe spojrzenie na człowieka, wywołując ferment we wszystkich niemal dziedzinach kultury (Strojnowski, s. 712). Kontrowersyjnym uczniem Freuda był Wiedeńczyk Wilhelm Reich, rzecznik rewolucji seksualnej, której nadawał znaczenie społeczno-polityczne. W tym kierunku poszli także później przywódcy rewolty studenckiej 1968 r. Freud, obok Marksa, stał się ich głównym ideologiem (*Kronika*, s. 536–537).

Na przełomie XIX i XX w., w epoce ogólnoeuropejskiego kryzysu duchowego Wiedeń stał się jednym z głównych ośrodków nowej kultury artystycznej, zwanej secesją. Po półwiecznym panowaniu Franciszka Józefa miasto stało się wielką, ponad 2-milionową metropolią europejską, odgrywającą odpowiednią rolę polityczną i gospodarczą. Wiedeń był stolicą kwitnącego jeszcze podówczas 52-milionowego państwa, którego liberalny system polityczny umożliwił rozwój duchowy narodów zamieszkujących monarchię austro-węgierską. Był jakby wielką kawiarnią, gdzie krzyżowały się drogi artystów i kultury wielu narodów tej epoki. Jedną z głównych mądrości wiedeńskich ówczesnej epoki głosiła: „Żyj i daj żyć innym” (Magris, s. 185). Wiedeń przełomu stuleci europejskiego fin de siècle to, jak pisał Robert Musil w swej powieści *Człowiek bez właściwości*, miasto nie wymuszonej elegancji i subtelnej radości

życia. Na wystawie światowej w Paryżu w 1900 r. armia austriacka zdobyła najwyższą nagrodę za najelegantszy mundur. W okazałych budowlach Ringu, które gruntownie zmieniły oblicze miasta, manifestowała się kultura bogatego mieszczaństwa, a równocześnie przedmieścia coraz bardziej ogarniał ferment socjalizmu. Wiedeń w ówczesnym czasie to wielka metropolia, w której jak w tyglu mieszały się kultury i języki wielonarodowego państwa.

Secesja była próbą ucieczki od tego dynamicznego ekonomicznie, ale stabilnego cywilizacyjnie wiedeńskiego klimatu w świat czystej estetyki. W ten sposób Wiedeń początku wieku staje się jedynym w swym rodzaju miejscem zjawisk na pozór nie do pogodzenia: zachowawczości i moderny (Fahr-Becker, s. 335). Modernistyczny ferment stał się dość nagle specjalnością przywiązanej do tradycji i sentymentalnego Wiednia. Wyrażał się w tym ów niepowtarzalny ówczesny austriacki pluralizm językowy, kulturowy i polityczny. Wojna 1914–1918 i kres Cesarstwa Austro-Węgierskiego gwałtownie zmieniły tę atmosferę. Proklamowana 12 grudnia 1918 r. republika rozpoczęła ciężkie czasy chaosu, inflacji i trudności ekonomiczno-politycznych. Wówczas jeszcze bardziej utrwala się przekonanie o dawnych, dobrych czasach związanych z długą epoką cesarza Franciszka Józefa cieszącego się do końca swego panowania ogromnym autorytetem. To, że Wiedeń stał się w XIX w. jednym z najpiękniejszych miast, było także zasługą cesarza (Grodziski II, s. 144).

Jego postać stała się wtedy symbolem odległej, szczęśliwej przeszłości, a jego samego nazywano niekiedy starym dzentelmenem z Hofburga lub ostatnim rycerzem ginącej Europy.

Nie wszyscy twórcy, artyści, pisarze i uczeni byli wielbicielami dynastii Habsburgów, ale wszyscy wyrosli i kształcili się w systemie, który stworzyli Habs-

burgowie, a Habsburski etos był główną pożywką wiedeńskiego fin de siècle (Wheatcroft, s. 203). Artystyczny Wiedeń przełomu stuleci nie odzyskał już jednak swojego miejsca w czołówce europejskiej (Seneńko, s. 208).

Uniwersytet Wiedeński mimo dramatycznych wydarzeń polityczno-militarnych, utrzymał pozycję naukową. Dorobek nauk medycznych, ekonomicznych i filozoficznych Uniwersytetu w poprzedniej epoce nadal znajdował wybitnych kontynuatorów. Przede wszystkim wiedeńska medycyna pozostała jedną z najznakomitszych w Europie. Po słynnych pierwszej i drugiej medycznej szkole wiedeńskiej, wiek XX przynosi nowe osiągnięcia uwieńczone Nagrodami Nobla w medycynie. W 1914 r. za osiągnięcia w dziedzinie fizjologii i patologii nagrodę tę otrzymał R. Barany. Od 1893 r. profesorem neurologii i psychiatrii na Uniwersytecie Wiedeńskim był J. Vagner von Jaurega, który w 1927 r. otrzymał Nagrodę Nobla za odkrycie terapeutycznego znaczenia szczepienia przeciwko malarii. K. Landsteiner, profesor Uniwersytetu Wiedeńskiego do 1922 r., otrzymał w 1930 Nagrodę Nobla za dokonane jeszcze w Wiedniu w 1901 r. odkrycie grupy krwi u człowieka. Szczytową sławę zdobył także lekarz psychiatra profesor Uniwersytetu Wiedeńskiego C. J. Pirquet swoimi badaniami nad uczuleniami, tworząc pojęcie alergii. Już w 1907 zastosował skórny odczyn tuberkulinowy.

Jeden z najslawniejszych austriackich uczonych XX w. i laureat Nagrody Nobla Konrad Lorentz swą karierę naukową także rozpoczął na Uniwersytecie Wiedeńskim. Ukończył tu studia medyczne i filozoficzne i do 1940 r. był wykładowcą anatomii porównawczej i psychologii.

Twórcą „trzeciego nurtu w psychoterapii wiedeńskiej” po szkołach Freuda i Adlera był Victor Frankl uważany także za twórcę logopedii. W 1930 r. ukończył medycynę na Uniwersytecie Wiedeńskim. Po wojnie,

w której doświadczył tragicznego pobytu w obozie koncentracyjnym (1942–1943), gdzie zginęli jego rodzice i żona, w 1947 uzyskał habilitację i rozpoczął wykłady na Uniwersytecie Wiedeńskim. Owocem było słynne dzieło *Homo potiens*. W 1955 został profesorem Uniwersytetu Wiedeńskiego. W 1970 r. wraz z Konradem Lorentzem Frankl uzyskał wyróżnienie Uniwersytetu w Chicago za szczególne dokonania naukowe. Takie wyróżnienia otrzymał Frankl jeszcze od 169 innych uniwersytetów świata za stworzenie psychologii skoncentrowanej na poszukiwaniu sensu ludzkich przeżyć (Frankl, s. 245).

Po I wojnie światowej austriacka szkoła w ekonomii rozwijała się nadal jako ekonomia akademicka i instytucjonalna. Rozgłos tej szkole, nazywanej „nową szkołą wiedeńską”, przyniosła krytyka gospodarki socjalistycznej (Stankiewicz, s. 483). Wybitnym jej przedstawicielem, uważanym niekiedy za twórcę tej generacji szkoły, popularnie nazywanej także neoaustriacką, był Ludwig von Mises. Student, a następnie od 1913 do 1934 r. profesor Uniwersytetu Wiedeńskiego. Już w latach trzydziestych stwierdził, iż socjalistyczne planowanie nie może osiągnąć racjonalnej alokacji zasobów, gdyż brakuje tu prawdziwego systemu cen rynkowych. Zajmował się także kwestiami epistemologii i metodologii nauk. Mises gromadził na swym seminarium wybitnych filozofów, socjologów i polityków. Siła intelektualna wiedeńskiego środowiska ekonomistów była wówczas tak znaczna, iż wpłynęła w dużym stopniu na rozwój nauk ekonomicznych w Europie i USA (Stankiewicz, s. 483). Przedstawicielem austriackiej ekonomii akademickiej był także następca Wiesera na Katedrze Ekonomii Uniwersytetu Wiedeńskiego H. Mayer, który rozwijał prakseologiczne wątki w ekonomii.

Do najwybitniejszych ekonomistów wywodzących się w

owym czasie z akademickich kręgów Uniwersytetu Wiedeńskiego należał Franciszek August von Hayek. Studiował na Uniwersytecie Wiedeńskim prawo, filozofię, ekonomię i psychologię i uzyskał w 1921 r. doktorat prawa, a w 1923 doktorat z ekonomii. Początkowo pracował w Instytucie Badań Ekonomicznych pod kierunkiem Misesa. W 1929 po uzyskaniu habilitacji podjął wykłady z ekonomii na Uniwersytecie Wiedeńskim i prowadził je do 1931 do wyjazdu do Londynu. Studia i początek kariery naukowej w intelektualnej atmosferze Uniwersytetu Wiedeńskiego, stworzonej przez twórców ekonomii austriackiej, miały zapewne znaczny wpływ na jego ogromny dorobek naukowy, który doprowadził go do Nagrody Nobla w 1974 r.

Austriacka szkoła ekonomii (pierwsza i druga) była jedną z ostatnich skoncentrowanych wokół jednego ośrodka – Uniwersytetu Wiedeńskiego. Rozpoczęła działalność, gdy Wiedeń był stolicą wielkiej, wielonarodowej monarchii i jednym z centrów politycznych i kulturowych Europy. Dzięki intelektualnej sile Uniwersytetu i dorobkowi twórców przetrwała załamanie państwa po I wojnie światowej i w latach I Republiki pozostała ważnym ośrodkiem naukowym w ekonomii promieniującym na całą Europę. Narastające zagrożenie nazistowskie, okupacja hitlerowska i II wojna światowa doprowadziło do masowych emigracji i do rozproszenia środowiska ekonomistów wiedeńskich. W wielu wypadkach przenieśli oni swe oryginalne osiągnięcia do innych ośrodków na świecie i tam kontynuowali kariery uniwersyteckie. Profesorem w amerykańskim Harvardzie został G. von Haberler. Uznanie międzynarodowe zdobył doktor Uniwersytetu Wiedeńskiego P. N. Rosensten-Rodan, od 1947 profesor kilku uczelni amerykańskich. O. Morgenstern, profesor w Wiedniu do 1938 r., zainicjował w USA stosowanie teorii gier do zagadnień ekonomicznych.

Szczególny wkład w metodologię ekonomii wniósł E. Machlup, profesor Uniwersytetu Wiedeńskiego do 1935 r., a następnie różnych uczelni amerykańskich. Machlup dokonał także oceny szkoły, z której wyszedł w artykule *Ekonomika austriacka* opublikowanym w 1982 r. Ocenę tę uzupełnił w 1987 inny przedstawiciel szkoły neoaustriackiej J. M. Kirzner. Z ich relacji widać, jak wielką rolę odegrały w rozwoju nauki światowej środowiska ekonomistów skupionych na Uniwersytecie Wiedeńskim od ostatnich dziesięcioleci XIX w. do końca lat trzydziestych XX w. zwane szkołą austriacką (Stankiewicz, s. 490).

Nieco w cieniu dokonań ekonomistów rozwijały się w XX w. na Uniwersytecie Wiedeńskim socjologia i nauki historyczne. Jednym z wybitniejszych przedstawicieli badań socjologiczno-historycznych w ekonomii lat 20–30. XX w. był O. Spanna, profesor Uniwersytetu Wiedeńskiego. Jeszcze w 1911 wydał jedno ze swych najbardziej popularnych dzieł (do 1949 r. 20 wydań) *Główne teorie nauki ekonomicznej*, poświęcone dziejom myśli ekonomicznej. Był współtwórcą doktryny ustroju korporacyjno-stanowego, którego wątki weszły do katolickiej nauki społecznej (Stankiewicz, s. 283).

Wybitnym socjologiem i psychologiem był P. Lazarsfeld, profesor Uniwersytetu Wiedeńskiego do 1933 r., autor podstawowych prac z zakresu metodologii badań sondażowych. Najwybitniejszym historykiem Pierwszej Republiki był H. Srbik, profesor Uniwersytetu w Wiedniu (1922–1945), a także prezes Austriackiej Akademii Nauk (1938–1945). Był specjalistą w zakresie historii ustroju, stosunków gospodarczych i kultury. Jego najśłynniejszym dziełem jest trzypiętomowa biografia J. C. Metternicha. Poparł włączenie Austrii do Rzeszy Niemieckiej w 1938 r. (Wereszycki, s. 332).

Wybitnym historykiem był A. Dopsch, profesor Uniwer-

sytetu Wiedeńskiego w latach 1900–1938. Specjalizował się w historii gospodarczej i historii kultury. W dziełach dotyczących średniowiecza uzasadniał ekonomiczną i społeczno-kulturową ciągłość w dziejach Europy od Cezara do Karola Wielkiego. Był zwolennikiem ewolucyjnego charakteru rozwoju historycznego (Topolski, s. 105).

Z osiągnięć intelektualnych, związanych z Uniwersytetem Wiedeńskim, największy wpływ na światową myśl naukową XX wieku miało tzw. Koło Wiedeńskie (*Der Wiener Kreis*). Mianem tym określa się interdyscyplinarne posiedzenia naukowo-dyskusyjne logików, matematyków, fizyków oraz filozofów języka i nauki odbywające się w Wiedniu w latach 1924–1936 na imienne zaproszenie Moritza Schlicka (Koterski, s. 727). Spotkania odbywały się na Uniwersytecie Wiedeńskim oraz w mieszkaniu Schlicka. Inicjator i organizator spotkań w 1922 r., dzięki inicjatywie O. Neuratha, został powołany na Katedrę Filozofii Historii i Teorii Nauk Indukcyjnych Uniwersytetu Wiedeńskiego, którą poprzednio obejmował Ernest Mach.

W posiedzeniach Koła Wiedeńskiego brało udział około 20 osób, w większości profesorowie Uniwersytetu Wiedeńskiego. Do bardziej znanych uczestników spotkań należał Rudolf Carnap, privat docent Uniwersytetu Wiedeńskiego (1926–1931), później (do 1935) kierownik Katedry Filozofii Przyrody w niemieckim Uniwersytecie w Pradze. Przedstawiciel radykalnego nurtu w Kole Wiedeńskim uważał, iż nie jest ono żadną szkołą filozoficzną, a filozofia jest działalnością, a nie teorią czy systemem (Gilson, s. 483). Carnap był jednym z najwybitniejszych członków Koła Wiedeńskiego.

Do Koła Wiedeńskiego należał także filozof, socjolog i metodolog nauk społecznych, współtwórca neopozytywizmu Otto Neurath, profesor Uniwersytetu Wiedeńskiego do 1934 r. Wybitnym matematykiem w tym

gronie był Hans Hahn, od 1921 do 1934 profesor Uniwersytetu Wiedeńskiego. Jego wykłady wzbudziły wielki podziw u uczęszczającego na nie Karla Poppera, który stwierdzał w swojej autobiografii, że osiągnęły taki stopień doskonałości, z jakim już się nigdy nie zetknął (Popper, s. 55). Przedstawiciele Koła Wiedeńskiego toczyli dyskusje także z Ludwikiem Wittgensteinem, który nie brał udziału w zebraniach, ale jego poglądy przedstawiał bliski mu przyjaciel Schlick. Kontakt z Kołem Wiedeńskim utrzymywał także Popper, który jednak krytykował wiele przedstawianych tam poglądów. Popper w latach 1918–1922 był studentem, a w latach 1928–1937, po uzyskaniu doktoratu, docentem Uniwersytetu Wiedeńskiego. Koncepcję Koła Wiedeńskiego poddał Popper szczególnej krytyce w swej głośnej pracy *Logika odkrycia naukowego* (Popper, s. 119).

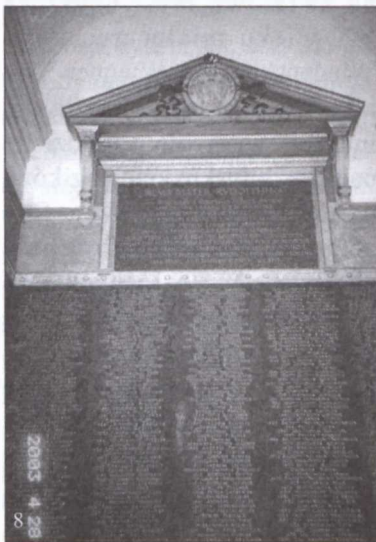
Działalność Koła Wiedeńskiego uzyskała zwolenników w Niemczech, na uniwersytetach angielskich, a także wśród reprezentantów lwowsko-warszawskiej szkoły filozoficznej. Koło Wiedeńskie organizowało międzynarodowe kongresy na rzecz jedności nauki, razem 7 spotkań. Już jednak w latach trzydziestych zaczęło się rozpaść z powodu śmierci głównego twórcy Schlicka, w 1936 r. zamordowanego przez swego doktoranta. Pozostali członkowie z powodu zagrożenia nazizmem musieli emigrować z Austrii. Emigracja przedstawicieli Koła Wiedeńskiego do Wielkiej Brytanii, Stanów Zjednoczonych i innych ośrodków spowodowała, iż zaczęli oni wywierać coraz większy wpływ na rozwój filozofii światowej. Poglądy przedstawicieli Koła ukształtowały się w Uniwersytecie Wiedeńskim, ale szerokie uznanie zdobyły dopiero wraz z rozproszeniem się jego twórców po świecie. Popularyzacją dokonań Koła Wiedeńskiego zajmuje się dziś Instytut Wiener Kreis. Dorobek intelektualny Koła Wiedeńskie-

go wywarł ogromny wpływ na rozwój filozofii XX wieku i był jednym z największych fenomenów intelektualnych, związanych z Uniwersytetem Wiedeńskim.

Uniwersytet Wiedeński w ostatnich dziesięcioleciach XIX w. i pierwszych dekadach XX w. przeżywał swoistą ekspansję intelektualną. Dotyczyło to przede wszystkim medycyny, ekonomii i filozofii. Ekspansji tej nie powstrzymał dramatyczny upadek wielonarodowej monarchii i trudności I Republiki. Dorobek wypracowany w ciągu siedmiu wieków, a szczególnie pomnożony na przełomie XIX i XX stulecia, znakomicie obfitował nawet w skomplikowanych politycznie latach I Republiki. Sytuacja wewnętrzna i międzynarodowa Austrii w latach trzydziestych spowodował jednak coraz bardziej masową emigrację uczonych, głównie pochodzenia żydowskiego, których liczba wśród pracowników Uniwersytetu Austriackiego była znaczna, szczególnie w naukach medycznych, prawie, ekonomii i filozofii. Jak stwierdza Popper, byli oni wyjątkowo dobrze traktowani na Uniwersytecie Wiedeńskim (Popper, s. 145). Wynikało to zapewne z tradycji i atmosfery polityczno-narodowościowej Austro-Węgier.

Emigracja w latach trzydziestych wybitnych uczonych, w tym prawie wszystkich laureatów Nagrody Nobla, to kolejny fenomen intelektualny Uniwersytetu Wiedeńskiego, który swoimi osiągnięciami niezwykle wzbogacił naukę światową, a szczególnie nauki ekonomiczne i filozoficzne.

O randze Uniwersytetu Wiedeńskiego w XX w. świadczy przyznanie jego uczonym 8 Nagród Nobla. Aktualnie na ośmiu wydziałach Uniwersytetu studiuje 85 tys. słuchaczy, w tym około 10 tys. obcokrajowców.

Literatura

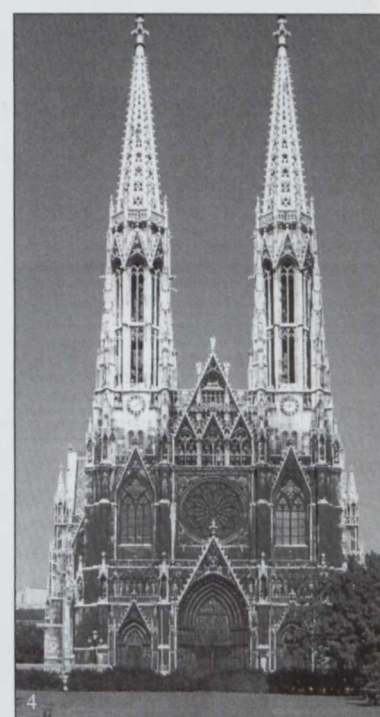
1. M. Blaug: *Teoria ekonomii. Ujęcie retrospektywne*, 1994.
2. G. S. Brett: *Historia psychologii*, 1969.
3. M. E. Dureux: *Czechy i Węgry w monarchii habsburskiej w XVIII i XIX w.*, w: *Historia Europy Środkowo-Wschodniej*. T. I, 2000.
4. G. Fahr-Becker: *Secesja*, 1999.
5. *Furniture from Rococo to Art Deco*, Köln 2000.
6. K. Fiedor: *Austria. Zarys dziejów politycznych*, 1996.
7. *Filozofia XX w.*, 2004.
8. W. E. Frankl: *Psychoterapia dla każdego*, 1978.
9. E. Franzel: *Habsburgowie*, 1999.
10. E. Gilson, T. Langan, A. Maurer: *Historia filozofii współczesnej*, 1997.
11. A. Grabski: *Dzieje historiografii*, 2003.
12. S. Grodziski (I): *Austria w epoce metternichowskiej*, w: *Europa i świat w epoce restauracji romantyzmu i rewolucji 1815-1849*, 1991.
13. S. Grodziski (II): *Franciszek Józef I*, 1978.
14. F. Hartou: *Metternich*, 1996.
15. F. Herre: *Metternich. Orędownik pokoju*, 1996.
16. *Ilustrowana historia medycyny*, 1996.
17. A. Koterski: *Kolo Wiedeńskie*, w: *Powszechna encyklopedia filozofii*, t. V.
18. *Kronika medycyny*, 1994.
19. W. Kula: *Problemy i metody historii gospodarczej*, 1963.
20. C. Magris: *Dunaj*, 2004.
21. J. Parvi: *Rewolucja intelektualna w latach 1830-1849*, w: *Europa i świat w epoce restauracji, romantyzmu i rewolucji 1815-1849*, 1991.
22. K. Popper: *Nieustanne poszukiwania. Autobiografia intelektualna*, 1997.
23. M. Seneńko: *Wiedeń*, 1975.
24. W. Stankiewicz: *Historia myśli ekonomicznej*, 2000.
25. *Szermierze wolności. Od Adama Smitha do Milтона Friedmana*, 2003.
26. J. Strojnowski: *Freud Sigmunt*, w: *Encyklopedia katolicka*, t. V.
27. W. Tatarakiewicz: *Historia filozofii*, t. III, 1958.
28. J. Topolski: *Od Achillesa do Beatrice de Plonissoles. Zarys historii historiografii*, 1998.
29. *Venna, art and architecture*, 1999.
30. H. Wereszycki: *Historia Austrii*, 1972.
31. A. Wheatcroft: *Habsburgowie*, 2000.

Podpisy do zdjęć

1. Jeden z arkadowych krużganków Nowego Uniwersytetu ozdobiony popiersiami najwybitniejszych profesorów i rektorów. Krużganki ogólnej powierzchni 3300 m² otaczają cały dziedziniec Uniwersytetu.
2. Dawny widok fasady Nowego Uniwersytetu, zaprojektowanego w 1874 r. w stylu włoskiego renesansu przez Heinricha Ferstla (Muzeum Miasta Wiednia).
3. Widok wiedeńskiego Ringu w trakcie wielkiej przebudowy lat siedemdziesiątych XIX wieku (Muzeum Miasta Wiednia).
4. Fasada kościoła Wotywnego zbudowanego przez Heinricha Ferstla w latach 1856-1879 w stylu neogotyckim jako votum za ocalenie przed zamachem na cesarza Franciszka Józefa. Ze względu na bliskie położenie, świątynia ta pełni funkcję kościoła uniwersyteckiego.
5. Fasada Uniwersytetu w stylu austriackiego baroku.
6. Fragment fasady Uniwersytetu zdobionej postaciami osobistości, które ukształtowały kulturę Zachodu.
7. Wnętrze Nowego Uniwersytetu.
8. Tablica informacyjna Uniwersytetu i wykaz nazwisk wybitnych profesorów od 1365 r.
9. Galeria popiersi wybitnych profesorów i rektorów Uniwersytetu.
10. Kanclerz Klemens Metternich.
11. Kolegium profesorskie Wiedeńskiego Wydziału Medycznego z 1853 r. Wśród siedzących Rokitański i Skoda (*Kronika medycyny*).

Józef Duda

UNIwersytety Świata – Wiedeń (III)

UNIwersytety Świata – Wiedeń

WYDAWNICTWO
UMCS

Redaguje kolegium: Marek Jędrych, Elżbieta Mulawa-Pachoł (redaktor naczelna). Stale współpracują: Alicja Ciężczyk-Chmiel, Jolanta Jarzyńska, Krystyna Kapica, Elżbieta Kwiatkowska, Maria Młynarska, Ewa Nowak, Małgorzata Samujło, Iwona Adach, Nina Zielińska, Jerzy Żywicki. Adres redakcji: Wydawnictwo UMCS, 20-031 Lublin, Plac Marii Curie-Skłodowskiej 5, p. 1009, tel. 537-53-76, faks 537-53-02. E-mail: promocja@ramzes.umcs.lublin.pl <http://www.umcs.lublin.pl> Media, Wiadomości Uniwersyteckie. Skład i łamanie: **Bifolium**, Lublin. Druk: Zakład Usług Poligraficznych „Tekst”, 20-344 Lublin, ul. Wspólna 19.

ISSN 1233-216X

9 771233 216001 05